

180

6

b HASAN HÜSEYİN • ağlasun aysafağı

hasan hüseyin

BÜTÜN ŞİİRLERİ

6

ağlasun aysafağı

BİLGİ YAYINEVİ



BİLGİ YAYINLARI : 180

HASAN HÜSEYİN BÜTÜN ŞİİRLERİ : 6

Birinci Basım 1972

İkinci Basım 1975

Üçüncü Basım 1984

Dördüncü Basım

Aralık 1987

BİLGİ YAYINEVİ

Mosrutiyet Cad. 46/A

Tel: 1 31 81 22 - 1 31 16 65

Yenigöhr - Ankara

BİLGİ DAĞITIM

İtalyan Cad. 19/2

Tel: 5 22 52 01

Cağaloğlu - İstanbul

HASAN HÜSEYİN

Bütün Şiirleri

6

Ağlasun Ayşafağı

(nehir şiir)

BİLGİ YAYINEVİ

HASAN HÜSEYİN'in yayımlanmış yapıtları

şiiir :

kavel (1963 yeditepe şiir armağanı, 6. basım)
temmuz bildirisi (4. basım)
kızılırmak (8. basım)
kızılkıuğu — şiirin uyanışı (trt-1970 kitap başarı ödülü, 4. basım)
ağlasun ayşafağı (4. basım, yapıtın tümü)
oğlak (5. basım)
acıyı bal eyledik (8. basım)
kelepçemin karasında bir ak güvercin (4. basım)
koçero vatan şiiri (2. basım)
haziranda ölmek zor (3. basım)
filizkiran fırtınası (1981 ö.f. toprak ve nevzat üstün şiir ödülleri, 3. basım)
acılara tutunmak (3. basım)
ışıklarla oynamayın (2. basım)
kandan kına yakılmaz (3. basım)
tohumlar tuz içinde

öykü :

öhhöööö!
made in turkey (2. basım)
bıyıklar konuşuyor (2. basım)

gezi :

bağdat basra yollarında

çalışma :

kalmasın ellerim sizlerden uzak (bedrettin cömert'in şiirleri, 1979)
eleştiriye beş kala (bedrettin cömert'in eleştiri yazıları, 1981)

çocuk kitapları :

1) eşiğin gözyaşları, 2) aşıcı baba, 3) ormanın öcü, 4) ressamın bıldırcınları, 5) becerikli çocuğun düşleri

aslımlar

ofset - tipo matbaacılık

tel: 1 31 87 52 - 2 29 40 75 - ankara

İÇİNDEKİLER

ikinci basım için birkaç söz	7
önsöz gibi	9
açış	11
ağlasun ayşafağı	15 - 380

AĞLASUN AYŞAFAĞI'nda bölüm başları :

yorgundu yel. yoktu hava. pisti karanlık.	15
mektuplara el sürmeyin iğreniyorum	19
işte şu samanyolu, dedi üşümüş gibi, bıraktı gözlerini	23
bütün kapıları yokladık	41
gerilerde kaldı o bulanıklık	51
gerilerde kaldı şimdi	61
ben aşkı oralarda bir eski gömüt kapağında gördüm de birgece, çıldırayazdım	67
oralarda bir çınar	81
insan bazan hiçbir amaç gütmenden de ılık çalabiliyor	117
nere gitsem benimle birlikte gidiyor bu azgın deniz	152
küçükasya	156
ağlasun dedikleri bir yaşlı çınar	185
asya'dan geldikleri doğrudur	203
gel benim masal çeşmem incili suyum	211
insan niçin öldüğünü bilmedikçe ölümden medet ummak boş	261
asya'dan geldikleri doğrudur	290
ağlasun dedikleri bir koca çınar	302

ben aşkı oralarda bir eski gömüt kapağında	
gördüm de birgece, çıldırıyazdım	310
göller bölgesi'nde temmuz gecesi	323
göller bölgesi'nde temmuz gecesi	339
göller bölgesi'nde temmuz gecesi	360
eskiler	369
göller bölgesi'nde temmuz gecesi	377

Eylül 1970'lerde yazılıp bitirilen **«Ağlasun Ayşafağı»**, Ocak 1972'lerde, o günün koşulları içinde, eksik olarak basılabildi. Demek, üç yıl üç ay olmuş birinci basımı yapılalı.

Yapıtı, yeni basım için gözden geçirirken, bazı düzeltmeler, değişiklikler yapmak zorunluğunu duydum. Bunlar, yapıtın gövdesi ve dallarıyla değil, daha çok, yapraklarıyla ilgili düzeltme ve değişikliklerdir. Bunun sonucu, sayfa düzeninde ve bölümlerde de birtakım değişiklikler oldu doğallıkla: örneğin, bölümleri **Yunus Emre** ile başlattım.

«Ağlasun Ayşafağı», tek bir şiirdir. Bilinen bir adı yoktur bu tür şiirin. **«Kızılırmak»**ta denediğim bu yapıyı, **«Ağlasun Ayşafağı»**nda geliştirmek istedim. Şiirsevenler ve sanat kuramcıları ne ad verirlerse versinler, ben, bu tür şiire **«nehir şiir»** diyorum. Müzikte **«senfoni»** karşılığıdır belki de.

Bu uzunluk ve bu oylumdaki bir şiiri ayakta tutmanın Karadeniz'e köprü kurmakla bir olduğunu gerçek şiir işçileriyle şiirsevenler ve dengeli eleştirciler iyi bilirler. Bu şiir beni hayli yormuştu; yeni basıma hazırlanırken daha da çok yordu. Ne de olsa, hamsi avcılığına benzemiyor balina avcılığı!

Kusursuz yapıt, hemen her sanatçının biricik amacı ve kaygusudur. Ne var ki, ne bu amaç yüzdeyüz gerçekleşir, ne de bu kaygu son bulur. Düşte sese ve ışığa koşmak neyse, sanatta güzelin ardından gitmek de odur. Bu Promete işkencesi ancak, sanatçı bu dünyadan göçüp girdince biter.

Yahya Kemal'in «**Rindlerin Ölümü**» adlı şiirini düşünün: sekiz dizelik bir şiirdir bu. Dostları anlatıyorlar: bu şiirin yedinci dizesi şöyleymiş önceleri: «**Ve siyah serviler altında kalan kabrinde**». Yahya Kemal tedirginmiş bundan, aksayan bir yan buluyormuş dizede, fakat aksaklığın hangi sözden ileri geldiğini çıkaramıyormuş. Niceden sonra yakalamış aradığı sözü ve şöyle değiştirmiş dizeyi: «**Ve serin serviler altında kalan kabrinde**». Sevinci sonsuz olmuş ozanın.

Bütün ozanlar, bütün sanatçılar için böyledir bu. Başkalarının kolay kolay göremeyeceği öyle kusurlar, öyle eksiklikler vardır ki bir yapıtta, sanatçıyı tedirgin edip durur. İşte «**Ağlasun Ayşafağı**», büyük işçilik isteyen bu yapıtı, beni yıllardır tedirgin eden birtakım kusurlarından arınır gibi oldu. Nelerdi bu kusurlar? Dili dolaşık bir dize, yerini bulamamış bir imge, çağrışımlara pek kapalı bir imge takımı, hoş olmayan bir söz veya söz dizisi, anlamı alabora eden bir vurgu, bir virgül veya bir virgülsüzlük, başka biçim isteyen bir söyleyiş, vb...

Dilimiz, toplumumuz ve insanımız gibi, şiirimiz de sürekli bir arayış ve gelişim içindedir. Bunun hakkını vermek zorundayız.

«**Ağlasun Ayşafağı**», ilk basımındakinden daha yetkin bir duruma geldi. Dilerim ki şiirseverler, yapıtı bu haliyle daha çok sevsinler. Bu, benim için, ödüllerin en büyüğü olacaktır.

Ankara, Nisan 1975

Hasan Hüseyin

damlanın damlayı itişidir bu
dalganın dalgaya bindirişidir
ellerim lagaş'tan

hatuşaş'tan geliyor
sesim benim

gılgamış'tan

homeros'tan

dedekorkut'tan

ateşte ölmeyenim ben

suda boğulmayanım

ellerimde döndü dünyanın ilk tekerleği

ilk ateşti ilk sözüm, şu ellerimdi

mavi gök tanığımdır

yağız yer tanığımdır

altun güneş tanığımdır ki

dünyada ilk ben sevdim barışı

atları nehirleri

kızarmış ekinleri

ormanlı baharları

sever gibi sevdim

ilk ben barışı

yüzümde binlerce yıllık göçün

o evrensel çizgileri

dünyada ilk ben sevdim kavgayı

barışa varmak için

GELDİLER KARANLIKTAN
BAKTILAR KARANLIĞA
KORKTULAR KARANLIKTAN
TAPTILAR KARANLIĞA
SEVİŞTİLER KARANLIKTA
ÇOĞALDILAR KARANLIKTA
YENDİLER KARANLIĞI
SEVDİLER KARANLIĞI
VE KARIŞIP GİTTİLER
KARANLIĞA
ŞİMDİ HANGİ YILDIZDADIR KİMBİLİR
GÜZEL SESLERİ
KALDI GÜZEL ELLERİ
SOM KAYALARDA

AĞLASUN AYŞAFAĞI

(nehir şiir)

AĞLASUN AYŞAFAĞI

«geldi geçti ömrüm benim, şol yel esip geçmiş gibi
hele bana şöyle geldi, bir göz açıp etmiş gibi»

Yorgundu yel. yoktu hava. pisti karanlık.
kucakta kaldı ölü.

sen, korkak sabır!
sen, renksiz umut!
sen, yön­süz öfke!
defolun!

acımak, sen de!
alışmak, sen de!
sen de, yatalak acı!
defolun!

daha mı?
yine mi?
ne vaktedek?
kucakta kaldı ölü
kucakta kaldı ölü
heeeey
kucakta kaldı ölü!

tören kuklaları, yıkılın siz!
iğreti bayramlıklar, siz de!
siz de, göstermelikler!
defolun!

dışındayım alkışların. dışındayım bulvar şenlik-
[lerinin.
benimle konuşmuyor artık, gümüş leğenlerde fır-
[tınalar kâğıt gemiler.
varoşlar işte orda! bu çözükle kokusu bulvardan
[varoşlara.
kucakta kaldı ölü. büyüyor yalnızlığım. ey ateş-
[ler nerdesiniz!

nerdesin barışmazlığım!
nerdesin çelik gözlüm!
nerdesin kınına sığmayanım!
kahpelik işte burda!
karanlık işte burda!
gözyaşı işte burda!
ey ateşler nerdesiniz
nerdesiniz eeeey

kucakta kaldı ölü!

bıraktım oburkenti. kaçtım telefon gurbetinden
İtemmuz topraklarına.
soluyan dağ, yaratan yeşil, bezirgânsız sabah, ve
İçıplak gülüştü özlediğim.
karıştım harman sarılarına, oğul arıların kızgın
İşenliklerine.
yalansız acı, yalansız umut, yalansız ağıt, ve ya-
İlansız yoksulluk
daldırdım ellerimi dağ sularına otlara dikenlere
İaşka ve yoksulluğa
yaşadım kaç bin yılın ağrısını o ilk yıldızların al-
İtında
yaşadım bir eskizaman heykelinin direnen yal-
İnızlığını:
renkli tırtılların kızgın kelebekler halinde
savrulduğu o çoksesli yaz gecelerinde uzak
pınar ezgilerinin yaprak ve yıkıntıdan kal-
kıp yaprak ve yıkıntıya konup pırnal kü-
melerinde cırcırböceklerinin sular gibi coş-
kunluğuna dönüştüğü o çoksesli çağırın

yaz gecelerinde bir eskizaman heykelinin
direnen yalnızlığıyla dikilip o insan toprak-
larda dokundum zamanın soğuk etine

seslenen kim?

gelen ne?

kan mı gelincik mi ateş mi gül mü

nedir ayrılık?

nedir bu som kayalardan geçen

[bu gölge?

gölgeler

gölgeler

ve tuz dağı gözyaşı

ağlasun ayşafağı

ağlasun ayşafağı

ayşafağı

«çün denize garkoldun, boğazına geldi su
çırpınma ey biçâre, ha sen onu battın tut»

Mektuplara el sürmeyin iğreniyorum

kırkayaklar gezinmesin kitap sayfalarında
vurmayın kanlı ellerinizi ak sabahlara
çekin gölgenizi güzelliğimden
güzelliğim kaç bin yıl
güzelliğim kaç tûfan
kaç yıkım kaç kurtuluş kaç umut güzelliğim
 körpe fidan kahkahası
 tepelenmiş körpe fidan
 bu benim güzelliğim
çekin gölgenizi güzelliğimden
çekin ve çekilin umutlarımdan
silâhlarla oynamayın
ürkütmeyin dalımızın bir avuç mavisini
 yeşiline kıymayın bu bahçelerin
silâhlarla oynamayın
silâhların ardı korku
korkunun koldaşı zorba
susarım göl göl amma
 akarım alttan alta
 bulanırsam durulmam güç

silâhlarla oynamayın
ürkütmeyin dalımızın bir avuç mavisini
ateşlere ateşlere itmeyin ellerimi
çağ açıp çağ kapatan
şu korkunç ellerimi
ateşlere ateşlere itmeyin ellerimi
yükseltmeyin duvarları
çoğaltmayın kilitleri
demirlerle kilitlerle duvarlarla gelen akşam
karnında getirir karanlık sabahları
gül açan bülbül öten o yağma görkem şimdi
silâhlı atlı itli köşkler konaklar şimdi
köleli câriyeli saltanat şimdi
birer bostan korkuluğu
birer iskelet şimdi
silâhlarla oynamayın
ürkütmeyin dalımızın bir avuç mavisini

yok mu şuralarda bir su bir pınar
yok mu, içim yanıyor!
yok mu bir ses bir soluk
gören göz duyan kulak
yok mu, içim yanıyor!
ağıtlara ağıtlara akıyor sevdiklerim
yaklaşıyor adım adım
yaklaşıyor, gören yok mu
tek düşmüş acıların
teke tek kavgaların
kaçınılmaz kargaşası
yaklaşıyor, gören yok mu!
taş kızgın
damla tek tek
yaklaşıyor, gören yok mu!
taş kızgın
damla bulut
ey benim göre göre gökleşen gözüm
hani, nerdesin?
gelsin mi gölgecesine
vursun mu kahpecesine
kucakta mı kalsın ölü
hep mi böyle damlarda
hep mi böyle karayerin altında
ey benim göre göre gökleşen gözüm
hani, nerdesin?
evet, korku.
evet, zulüm.
evet, ihanet.

şimdi bir kan şeridi bulvarda gece
şimdi bir kopuk kol gecede bulvar
yok mu şuralarda bir su bir pınar
yok mu, içim yanıyor!

«şöyle hayran eyle beni, aşkın od'una yanayım
her nereye bakar isem gördüğüm sen sanayım»

İşte şu samanyolu, dedi üşümüş gibi, bıraktı
[gözlerini.

gözleri bir çift yangın
gözleri bir çift sürgün
gözleri bir çift isyan

işte bu, samanyollarında binbirgece masalları,
İdedim ona, öptüm ağzından onu

öptüm yalnızlığımı

öptüm tutsaklığımı

öptüm ve kuşandım kaç bin yıllık silâh-
[larımı

yaslandım yaralarım

yıldızlar kalabalık ve sürekli ve uzaktılar

cırcırböcekleri vahşi ve sıcak

lâcivert gökyüzünde *mevlâna*'dan beyitlerdi sel-
[viler

orda bir mezartaşı

burda bir çınar

ölen kalan düşen kalkan hep aynı karanlıkta

hep aynı karanlıkta yadsıyanla kutsayan

değdirdim en yeni silâhlarımı en eski yaralarım

kana kesti gözlerim en tâze yaralarım

bunlar gecekuşları mıdır, yoksa gece uçuşları mı?

ağzımdaki bu tad nedir, aşk mıdır ayrılık mı?

nedir zorum alnımdaki bu sancılı güneşle

ya şu kalabalık ellerimin bu sürgün yal-
[nızlığı?

sev beni öldür beni
öldür beni sev beni
at beni çıyanlı kuyulara
tut elimden kurtar beni
yeter ki soğumasın ellerimde ellerin!

öptüm onu ağzından
öptüm ve kuşandım kaç bin yıllık silâhlarımı
yaslandım yaralarırma

afrika'da bir yamyam
londra'da bir kibar
gül yaprağı dudaklar ikisinde de
ve bıçak bıçak dişler
aldım bir çift yüreği vurdum zincire
çığlık çığlık bir kızıl gül
sabah aydınlığında
yoksul harmanların anacan gölgesinde yorgun
[gevişler
ve güvercin menevişli çocuk başları
güvercinli kurtuluşlar
allar, morlar, yeşiller!

ve ağıt mayaları
kışlalar hacizler hapishaneler
ve ağıt mayaları
tapınak yıkıntısı, vergili kerpiç
ve kerpiç ve kerpiç ve kerpiç
yürümüyor, kerpiçiyor
oturmuyor, kerpiçiyor
işlemiyor, kerpiçiyor
düşünmüyor, kerpiçiyor
gülmek değil, kerpiçmek bu
doymak değil, kerpiçmek bu
doğmak, yaşamak, ölmek
değil, değil, kerpiçmek bu!
ay doğar, aydınlanır taşsız ölümler
yaprak yaprak titreşir suçsuz yüzleri
bir cınarda
bir meşede
bir otta

köpekler hırçın ve sorumlu, yük ferman ferman
gece kekik ve koruk

ıssız dere yataklarında sümer çekirgeleri
bir sarıda
bir morda
bir uzak uzak

*«kentimin ırmaklarına toz toprak doldu
tilki inlerine döndü ırmaklar
köpüklü sular akıyor artık
işçiler oralardan gitmişlerdir.
kentimin ovalarında artık tahıl bitmiyor
çiftçiler oralardan gitmişlerdir»*

diye sızlanıyor *tanrıça ningal*,
ur kentinin insan yüzlü tanrısı
tanrıça ningal
dörtbin yıl önceleri şimdi şu anda
sümer topraklarında *tan-
rıça ningal*

ben şimdi *ningal*'dan dörtbin yıl sonra
göller bölgesi'nde gökyüzüne kaldırıp gözlerimi
anacan gölgesinde aç harmanların
bereketli günler sayıyorum

köpekler hırçın ve sorumlu, yük ferman ferman
tam şafak çizgisinde bir kağıt iskeleti
bir çarık
bir tırpan
bir insan iskeleti

havada yarım
havada eksik
havada gözsüz
birşeyler dolaşıyor
okşadım ellerimde tuz ve biber sıcaklığını
okşadım tuz dağlarını gözyaşlarımın
döndüm kibleme

sanki hiç yaşamamıştık
sanki birdenbire bir su başında
bir çift mavi susineği
ve bir çift sarı çiçek
gibi birden
gülügülüvermiştik
ağlatacak kadar küçük ve önemsizdik
belki de çetin ve büyük.

öptüm onu ağızından ve kutsadık ölümün tanrı-
lığı
kaba taştan karanlıklar yaratan o ilk
korkuyu
tutsaklığın kılcal damarlarını
cevherini başkaldırmanın
ve suskunun dehşetini
dörtboyutlu yaşadık
dinledik taşların sürekli iniltisini
dinledik *rodos rodos*
dinledik *girit girit*
dinledik *dicle fırat* boylarında *nil* yatağında
peru'da
meksika'da
şili'de arjantin'de
ve *baykal* yöresinde *ortaasya'da*
yüzbinlerce insanlı yıl
kargışlı yıl kavgalı yıl kanlı yıl
bak ki sütun sütun
bak ki kemer kemer
bak ki kubbeli
korkunç bir sessizlikle konuşuyorlardı taşçayı
dinledik *baalbek'te*
dinledik *yukatan'da*
sicilya'da sisam'da
habeş'in topraklarında

dinledik ve duyduk ki büyük yaşıyız
cançekişmek denilen şey

çanak çömlek kalıntısı zamanda
dinledik ve duyduk ki yalnız değiliz
avuçlamış ellerimiz kaç bin yıl ötelerden bu
lateşleri

bir altun tanrı başı
bir fildişi gerdanlık
ve bir avuç soğuk kül
baktık

uzaklaşa uzaklaşa çöküyor bir aydınlık
bir ateşkuş çığlık çığlık savruldu ellerimizden
tıkandık
ağlıyamadık

havada yarım
havada eksik
havada oluşmamış bir şeyin tadı
baktık

durup duruyor kerpiç damların yalnızlığı
[yerliyerinde
sazlıklarda yusufçuklar ve su sinekleriyle uzak
[bir evren

ilk kim görmüş şu yıldızı
ilk kim duymuş bu kokuyu
taşa ağır diyen ilk kim
kim korkmuş gecenin seslerinden
suya dönmek isteyen kim?

baktık

sagalasuslular sessizce iniyorlar pırıltılı
[yamaçlardan
torbaları yıldız ve lâcivertle dolu
kucaklarında üzüm incir zeytin bâdem ve buğday
yeni doğmuş kuzularla
sessizce inip yamaçlardan
karışıp gidiyorlardı ayşafağına
nasıl da güzel ve uzaktılar
nasıl da sevişirken gibi gömülüp birden
gömülüp gitmiş gibiydiler

sanki akşam kızılıtsı eriyip
sanki sönüp uzaklarda cığlıklar
sanki biten bir aşktı gidişleri
nasıl da anlıyordum neler dediklerini
ah nasıl da sönüp gitmesi günün
suların sızlanması
kıvrılması gelinciğin
boyutların çözülmesi sessizce
birdenbire ottum sanki
kuştum böcektim balıktım sanki
buluttum taşım geceydım birden
yüreğimde ah nasıl da bir sağanak sel güneş
ellerimden ah nasıl da bir anda
kayıp giden bir ipek
ve içimin o korsan sularından
gemiler ki
gemiler ki
sâfi çocuk resimleri
çılgınca suluboya!

adı konulmamış bir şey söyleyin
tadı bilinmedik bir şey söyleyin
atları çıplak sürün derin sulara

karanlıkta çıplak sürün sulara
gecikmiş yıldızlara yalnız bakmayın
geceyi dinlemeyin kentlerin kıyısında
uykuya varmak gibi bir şey düşünün
uyanmamak gibi bir şey düşünün
karşısına geçip bakın ölümünüzün
milyon tane siz olun birden bir anda
cesetleri yeni-açmış güllere oranlayın
suçsuz bir dilsizi işkencede düşünün
nasıl bakar karanlığa namlular
korkunun çokmerkezli gözlerini düşünün
örümcek nasıl yaşar rastlantılarda
ezildikçe güçlenen bir şey söyleyin
adım adım çoğalan bir şey söyleyin
varla yoku sarmaşdolaş düşünün
düşman ikizlerli bir şey düşünün
sokaklardan soyutlanmış bir şey söyleyin
delirmekle eşdeğer bir şey söyleyin

.....

torbaları yıldız ve lâcivert, eriyip gidiyorlardı ay-
ışafağında

eriyip ayşafağında
suda söner gibi yıldızlar

işte şu *merih*, dedi ürpermiş gibi, kenetledi par-
[maklarını parmaklarıma
korkumuz adsız ve somut
değişken düş böceği
birdenbire bülûğ sanki korkumuz
bulutsu bir suçluluk
hem çok uzak hem çok yakın bir kadındı *merih*
[gözlerimizde
belki de pek yakında, dedi sustu, varacaklar ona
[elbet, dedi sustu
kaç bin yıl ötelerden bozuk bir pilâk
belki de çok yakında
ona elbet
belki de çok yakında
ona elbet
ona elbet

kollarım yosunlardı durgun sularda
biri uzak bir savaşta bacaklarımın
biri bana koşar gibi yollarda
biri benden kaçır gibi bir yenik ordu
benden uzaklarda vuruyordu sanki yüre-
ğim

kanım, bırakılmış bahçelerdeydi
selçuk huzûr nakışları sanki kuşlarım
birdenbire bülûğ sanki

gibi bir şey bulutsu şaşkınlığım
hızlı ve korkunç güzel bir şarkının birdenbire
İbitişiydi sanki bu
suların kesilişi, kentin göçüp gidişi
ezgilerin donuşu sağır boşlukta
gibi bir şey
bir anda

aldım kollarıma sıcaklığını
saçım sakalım tarih
ak düştü birdenbire saçıma sakalıma
kadınlarım, dişi çaylar bereketince
ve dölleri
dölleri ki saldırgan karıncalar

benim ilk karanlığım bir *mamut* korkusu belki
kaynayan çaydanlığın buza kesmesi birden
kutupların değişmesi
koşanların donup donup
taş kesilip uçanların
düşüp boşluktan

benim ilk karanlığım bir *mamut-tanrı*.
mamutları kim koymuştu okul kitaplarıma?
mamutlar ne demekti okul kitaplarımda?
buzlu kuzey kutpu neydi
ne gezerdi *fil - atası*
buzlu topraklarında kuzeyin?

anlamak ne güzel şey
bilebilmek ne güzel!

aldım kollarıma sıcaklığını
yüklendim *mamut* korkularımı
acıısını ağrısını hıncını mamutluğumun
ve döllерim
döllерim ki dalamış yeryüzünü
kimi sarı
kimi ak
kimi kapkara

anlamamak ne korkunç
bilememek ne acı!
kutuplar mı değişti
filler mi afrikalaştı
hep böyle burda mıydı, sevgili öğretmenim
ekvatör dediğimiz ateşten kuşak?
mamutlar niçin kaldıldardı, sevgili öğretmenim, o
[buzlu topraklarda?
mamutlar ne de çok kalmışlarmış, sevgili öğret-
[menim, buzlarında kuzey topraklarının?
kim itmiş, öğretmenim, o çekik gözlü güzelleri
[güneşin sofrasından
kim sürmüş kutupların buz ve
[kar cehennemine?
ah ben ne de çok severim eski-
[moları!
öyle de çok üşürüm ki eskimo-
[lardan!
benim ilk karanlığım bir mamut korkusu belki

aldım kollarıma sıcaklığını
kurtuldum mamutsu korkularımdan
yüreğim, yüreğim, koru kendini!
yoksa
dişliler ezer seni, yüreğim!
çöplükler ezer seni
ezgiler donar kalır boşlukta, yüreğim!
yönsüzlük ezer seni
balina yalnızlığın
şaşkınlığın ezer seni, yüreğim!
yüreğim, yüreğim, koru kendini!
sen ki ekinsindir toprağı
sen ki ekilensindir
tutup bağılyansındır suyu ve fırtınayı
sen ki sürülerle koşansındır ölüme
tanrıları tahtından indirensindir
basa basa yüksel mamutsu karanlığına
yüksel ve dünyala aydınlığını!

yoksa

buzdan kulübesinde birbaşına bir *eskimo*
gibi yalnız ve umarsız nice köylerin hüznü
gibi sinsi ve yapışkan bir acının bu-
[naltısı

çeker seni zincirlere, yüreğim!
çok olmak ve çok çok boğazlanmak. bu
[korkunç!

ses olmak yumruk olmak ve susmak.
durmak kırbaçlara hayvancasına
susmak ve sürdürmek bu bataklığı
sana yasak, yüreğim!

ışıksın sen
aydınlıksın
kendi kurtuluşunsun
yüreğim, yüreğim, koru kendini!

birazdan batacak, dedi birden, akşam yıldızınm
lardından, dedi birden, uzattı dudaklarını
yangına bu
sürgüne bu
göçe bu
otlara yapraklara kuşlara böceklerle sulara yıldız-
llara heheeeeeyt
selviler mevlâna'dan beyitlerdi yıldızlı lâciverte
pırnallar sıcak ve şenlikli
dağlar gömülmüş yıldızlara
ne kitap ne asfalt ne elektirik
ne parti ne sendika ne miting
oburkent işte orda!
oburkent tok bir timsah
oburkent karabasan
işkence makinası oburkent
haksızlık çarkı
oburkent büyük yalan
büyük hırsızlık
kanatları kanlı çamur
bir kuştum oburkentte

kaçtım o bataklıktan
kaçtım ve sığındım güzel günlerine geleceğimin
aldım kollarıma insan sıcaklığını
öptüm yüzünün o en temmuz yerinden, uyandı
İfirtınalarım
otlara yapraklara kuşlara böceklerle sulara yıl-
İdızlara heheeyt
ak bayraklı gemilerim
gece denizlerinde
çıksam ayşafaklı dağlarına bu insan toprakların
haykırsam yüreğimin tortularını
uçursam geleceğin şarkılarını
karışsam sagalasusluların o büyük sürgünlerine
acılı göçlerine
sudun geçmiş ışıkçana vursam pencerelere
ulaşsam sağlıklı sabahlarda yepyeni boyutlara
arınsam durunsam da bu yıkıntıdan
varsam boyutlarıma

«günler geçe yıl çevrile, üstüme taşım devrile
ten çürüye toprak ola, tozam hey dost deyi deyi»

bütün kapıları yokladık
bütün kapılar kapalı
tortusu zulümlerin
tortusu ağıtların
tortusu öfkelerin ve umutların
ve sonsuz kaçıışı *mamut* karanlığımın
kaçmak kurtulmamağa
kaçmak kurtulmamaktan
ve kaçışmak sürülerle
bir ilkel karanlıktan
bir uygar yalnızlığa

bütün kapıları yokladık
bütün kapılar kırık
bütün kapılar kirli
kapılarda parmak izi
göz izi
kapılarda en eski gözlerimiz
parmaklarımız
en eski yazılar gibi

durduk kendi parıltımızda
durduk ve dinledik yüklerimizi
yüklerimiz altun gümüş bakır demir ve sürekli
[kargaşa

devrilmiş kitaplığın o kısır kargaşası
oturduk bir tapınak kayasının yaşlı göğsüne
kaldırdık başlarımızı
kaldırdık başlarımızı o karanlığa
kaldırdık başlarımızı iki harf gibi
heybetli iki harf gibi ilk alfabeden
kaldırdık başlarımızı
kapalı kapırlı o karanlığa
durduk iki harf gibi
durduk yanyana
durduk içiçe
durduk o eski karanlığa
iki harf gibi

demirciler marangozlar terziler
duvarcılar köprücüler dokumacılar
ekiciler sürücüler işleyiciler
nakışçılar bezekçiler ağır işçiler
sabahları bal tadına dönüştürenler
akşamları ipeklerle seviştirenler
yâni ak pak olanlar
yâni güzel, yâni iyi, yâni insancıl
yâni ak pak olanlar
güzelin
iyinin
sevginin savaşçıları!
aracılar vurguncular sömürücüler
kiralıklar satılıklar uşaklar
göznuru alinteri bezirgânları
dalkavuklar pezevenkler soyka dilencileri
kadınsatıcılar bozukparacılar cerciler
cellâtlar suspaycılar kandökücüler
düzenbaz okumuşlar kötülük uzmanları
yâni kir pas olanlar
yâni çirkin, yâni pis, yâni bozguncu
yâni kir pas olanlar
çirkinin
kötünün
kokmuşluğun korkulukları!

ve siz

iki kapı arasında dönüp duranlar
soytarılar şaşkınlar mantarkafalar
yigidi hançerleyip kallesi kollayanlar!

birgün varılırsa o dünyaya kan ter içinde

—elbette varılacak—

insan insanın yanına konulursa

—elbette konulacak—

bilin ki siz yoksunuz

şaşkınlar soytarılar

kötülük tellâları!

dönüştürmek bataklıkları pirinç tarlalarına

açlığı açıklığı kovmak dünyadan

ekmek için sokmamak şu eli kana

sevdalanır gibi başlayıp güne

koynuna girer gibi sevgilinin

bitirmek günü

özlem

bu işte

kavga

bunun yoluna!

şafak yeli çeviriyor sayfalarını alfabemizin
a diyor yerde tohum
b diyor dalda nakış
c diyor d diyor v diyor çocuk kahkahaları
ve z diyor sönen ışık
susan yürek
kararan köz
z diyor z diyor z diyor ölüm
savruluyor üstümüzde ak güvercinler
gibi büyük yalnızlık
evrensel ürpertisi insanoğlunun
şiirin ve şarkının hırçın anası
büyük yalnızlık!
sanki ne diye?
sanki niçin?
sanki ne?
şafak yeli çeviriyor sayfalarını alfabemizin
meşeler hışırdıyor
artırıyor ıssızlığı motor gürültüleri
ateşler bin yılları çağrıştırıyor

artık ne bir ananları ne kimseleri

ölüler çıkmışlar dolaşıyorlar

dokunuyorlar otlara yapraklara sulara su
[seslerine

otlara yapraklara kuşlara böceklerle sulara
[yıldızlara heheeyt!

kadifeden ipekten gülden tenden dudaktan

yık yükünü bre bunak bezirgân!

yık ki başlasın şenlik

başlasın aynalarda büyük çılgınlık!

evren bu, sevgilim, evren bu işte

—dedi birden—

kucakladı çıtırdayan o karanlığı

gecekuşlarının biryerlerden bulup getirdikleri ve

[durmadan çekip götürdükleri biryerlere,

[o karanlığı

evren bu, sevgilim, evren bu işte!

baktım

o değil göğsümdeki

göğsümdeki taş

göğsümdeki su

göğsümdeki ot

biryanım akmış gider denizaltı dünyalara
biryanım çoktan solmuş bir demet gül vazoda
ellerim ikibinlerinde yerin altının
ışık yıllarında koşturur ayaklarım
baktım

o değil göğsümdeki
göğsümdeki put

ben bir tanrı yıkıntısı

o bir kelebek

ben bir meşe yaprağı

o bir tatarcık

öpsem onu karlarından, çiçek açar mıydı kiraz-
llarım kuytuda

kutuplara göçer miydi afrika'mın kelerleri?

ah nasıl da kiskancız insan olmakta

ah nasıl da yalnızız insan olarak!

köryılanın kör gecede kör taşı görüp geçtiği

ve o küçük evreninde minik yeşil tırtılın

yalın bir hazla ürperdiği

evren bu, sevgilim, evren bu işte!

dalda gülün
yumurtada civcivin
ateşte oksijenin

o kendi sesleriyle tek ve bir şarkısı bu
evren bu, sevgilim, evren bu işte!

şimdi kamçıliyordur biryerlerde yağmur betonu
şimdi grevciler öfkeli bir umutla bileyip şarkıla-
[rını

şimdi kalles bir ölüm
bir sinsi hesap

gibi sessiz
gibi soğuk

elleri ihanetin
bilinen yerlerinde dünyanın

şimdi biz
seninle ikimiz

başsız ve bacaksız bir dev gebenin
gergin

sıcak karnının üzerinde
sevişen bir çift sineğiz

şimdi biz
seninle ikimiz

bir kentin bir semtinin bir sokağında
numaralı bir kapının ardında

kimlik cüzdanlarımız ve seçmen
[kartlarımızla
iki insanız

kışlalar bizim için
vergiler bizim
zindanlar bizim için
işkence bizim
bah gider hendel gelir de
anlatır da gizini gizlisini romantikler de
bilinmez nerelerde gizlendiği kara zey-
[tinin!
kardeşim, kömür işçim, duvarcım, dokumacım
karım kızım anam bacım yoldaşım
işte ayna
işte surat
kaçsak da düşsel denizlerde düşsel yelkenlilerle
görünsek de evrende kuşlarla böceklerle
işte sınıf
işte kavga
işte tohum
işte tarla
ya yaşarız insancana
bu kelle bu gövdede dik mi dik
ya da «*geldik*
gidiyoruz
şen olasın halep şehri»
bu kölelik bize bizden eserdir!

al yararı koy yanına yaramın
öfkeni öfkemle çoğalt
düşersen kaldır beni
satılırsam vur!
herhalde düş görmüyoruz bu kanlı kargaşada
vakit herhal yaklaşıyordur
nerdeyse çatlayacak sabır kayası.
görüp gösteremediklerim
bilip bildiremediklerim
kuşatın ateş ateş
sarın beni yumruk yumruk
vurun
yatırın beni!

«bildin gelenler geçtiler, gördün konanlar göçtüler
aşk şarabın içen canlar uymaz göçmeğe konmağa»

Gerilerde kaldı o bulanıklık
devrilmiş kitaplığın o kısır kargaşası
nal topluyor şimdi yorgun yollarda
atomu parçaladım
indim ay'a yumuşacık
üstümbaşım *ay tozu*
elim yüzüm *galâksi*
sınırım sınırsızlık
şafak yeli çeviriyor alfabemin sayfalarını
alfabem ana kitap
altun anahtar
açıyor kapıları bir bir
açıyor karanlıkta
kapalı kapırlı o karanlıkta
bir bir devirip kör yasakları
açıyor gizlerini gerçek cennetin
gülerek
kahrederek
bağışlayarak
kadifeden ipekten gülden tenden dudaktan
yık yükünü bre kahpe bezirgân!
yık, başlasın büyük şenlik

başlasın keloğlanın uzay çağı çılgınlıkları
sen de gel eski musa
sen de gel yeni isa
tanrının son elçisi
sen de gel sen de katıl
keloğlanın kıyâmet sofrasına
gerilerde kaldı o bulanıklık
nal topluyor şimdi yorgun yollarda
devrilmiş kitaplığın o kısır kargaşası

birdenbire bir kuş sürüsü havalanır gibi bir hü-
[zün.

ah bir bilebilsek sınırlarını
ah bir görebilsek derinliğini
renkleri nereden gelir bu bıçak hüznün
dokusunda kaç bin yılın tortusu kanı
ah bir varabilsek o boyutlara
görebilsek önümüzü azıcık
seçebilsek ardımızı tozdan dumandan
gürültüye gitmese kısa günümüz
kaygusundan geleceğin
ve geçmişin pişmanlığından
ah bir varabilsek o boyutlara!

hiç gelmemiş gibiysek bu topraklara
hiç geçmemiş gibiysek bu topraklardan
ve sanki hiç kalmamış
gibi eksik
gibi yarım
gibi üzgünsek

alıp alıp kaçıyorsak yaramızı kurt kuytularına
ağlamak istiyorsak sevişir gibi
haykırmak istiyorsak dövüşür gibi
vura vura kollarımızı uzaklıklara
birşeyler arıyorsak bu kargaşada
arıyorsak kendimizi durmadan
yerden yere çalarak yüreğimizi
ve yıkarak koskoca dünyaları küçücük
[başımıza
kendimizi kendimize zindan ederek
bu rezil kargaşada

hep yarım
hep eksik
hep kusurlu olmamızdan, sevgilim!
biraz bitki
biraz böcek
biraz insan olmamızdan, sevgilim!
yâni elma
yâni diş
yâni toprak olmamızdan, sevgilim!
tut elimden

bir tek kişilik de olsa azalsın şu karanlık
verin ellerinizi ellerinize
milyon milyon kişilik
azalsın şu karanlık!
kavga bu, sevgilim, kavga bu işte!

birdenbire bir kuş sürüsü havalanır gibi bir hü-
[zün.

hadi yaslan göğsüme
gözlerini ellerini etini sıcaklığını
kat kanımı kanına
yol ver göllerime öfkelerime
döllerim kuşatsın yalnızlığımı!

ne kaldı
vaktin yeşil bir su hâlinde akıp gittiği o
[kuytu çay boylarından?

ne kaldı
ivecen bir tırtıl gibi o yapraklar ülkesinde
o yeşil
o güneş
o kızıl
o sarı
dönüşümler ülkesinde ne kaldı
ölüm korkusunu aşk diye süsleyip kut-
[samaklardan?

işte bu en güzeli
işte bu en sonsuzu
diye diye kuşlar gibi
kuşlar gibi daldan dala o cennet bahçelerde
dolaşıp düşünmeler
haniya nerde şimdi?

nerde şimdi haniya

o davul davul saltanat şenlikleri
o bakmağa kıyılmayan
o öpmeğe doyulmayan
gül dalı

sümbül moru
uğrunda ölümle boy ölçüşülen
güzeller şimdi?

nasıl da kurudular göz göre göre
nasıl da döküldüler mavi kervandan
nasıl da sinip gittiler güllere sümbüllere
kaldılar özlemlerde
gözyaşlarında!

hadi yaslan göğsüme

ısıt kemiklerimi

selvilere pırnallara ateşböceklerine
sulara türkülere ayşafağına
karıncaya turnaya motor sesine
akşamın rakısına sabah sigarasına
rıhtımlara duraklara hava li-
[manlarına
biryerlere birşeylere kat beni
kurtar beni bu karanlık kurtuluşlardan!

ne kaldı

her dalı bir başka dünya

başka evren getiren o masal ağacı-
lımızdan

ne kaldı ellerimizde?

bir avuç tuz kokusu

bir avuç kül

ve bir avuç güneş şimdi

birdenbire bir kuş sürüsü havalanır gibi bir hü-
lün.

yüzleridir belki de sevilenlerin

şarkıları çiçek çiçek ezilmişlerin

susanların gözleridir belki de

bir demet mormenekşe

ulaşmamış bir mektup

kaçırılmış bir fırsat

susturulmuş gözyaşı

bir sonbahar uçağı

okyanusta bir gemi

belki bir tirendir bozkırda

yalnızlığın ve gecenin içinde

ve düşlerde yanıp sönen

bir uzak mavi ışık

adına hüznün denmiş

belki de değil.

vaktimiz var, güzelim
ateşi ellemeğe
gülmeğe ağlamaya acı çekmeğe
ve yeniden yapmağa
yıkıp yıkıp, güzelim
başlayıp bitirmemeğe
vaktimiz var, güzelim
ateşi ellemeğe!
aç bütün perdeleri pencereleri
güneş dolsun küflerine o düş saraylarının
silkele çırp güneşe, birikmişleri
yılan çıyan börtü böcek
ne varsa defet gitsin
karartan günlerimizi
sen de
ey benim ateşkuşum
radyumum
uranyumum
yüreğim, çılgınım, koru kendini!
yaprakta ol
suda ol
kıpırtıda ol
koru kendini!
koru, baharda kuş seslerini özlemlerinin
koru, lâciverte hızlı turuncuları
koru, mavi yıldız sevincini çeliğin
yangınlara durmaları, gece ısıklıklarını
sağlıklı bir sabahta masmavi çağrısını bir güzel
lyüzün

koru, birşeylerin ardından akmaları
önünden gitmeleri güzel günlerin
bir bardak sıcak sütte sabahı içmeleri
sevgiyle bakmaları insan yüzlere
koru, birdenbireyi
koru, hemeni
koru, şu ânı
yüreğim, yüreğim, koru kendini!

öptüm onu ağzından
biraz yıldız biraz meşe
biraz toprak biraz su
günbalı mısırsütü domatestuzu
kekik yavşan karamuk
biraz ölüm korkusu
öptüm ve bir kızgın karanfille dağlandı
dudaklarım
biraz gece
biraz geyik
biraz kan

yel düştü çınar dallarından
üzüm yapraklarına
sular yoruldu
kilitlendi köprüler
ateşböceklerinin ilkel karanlığında
sayıkladı hücredeki
konuştu zincir
irkildi namlu
öksürdü nöbetçi
bir deve içti nehri
gülümsedi aç
çizildi bir ceylânın sûreti suya
doğdu çocuk
öldü ana
silindi yıldızlar bir bir
ay şafakladı
şimdi bir uzunhavadır dağlarda eşkıyanm tek
lözlediği
şimdi uzar sakalları hacizli köylülerin
azıtır umarsızlık
şimdi ya başkaldırma
ya da anma saatidir
en sıcak ölüleri
artık yıkın yükünüzü
ve değdirin acı suya dudağınızı
bu şafak
en yaşlı şafağıdır insanoğlunun
ağlasun ayşafağı
ağlasun ayşafağı

öldük
mermer de ölür
ey şarkılar alın bizi!

«ey yunus, imdi senin aşk ile geçsin günün
sevdiğin kişi senin canına can olmuştur»

Gerilerde kaldı şimdi
fırtınanın borularla üflendiği günlerin gü-
l zelliği

o tanrılar gitti gider
o yaprak o dalda bir daha açmıyacak
o dalda allanıp ballansa da o elma
ne o dal eski daldır artık
ne de elma o elma
o kanat o gölgeyi o suya
bir daha bırakmıyacak
beni bulutlarda dolaştırırdı alnında bahar yelleri
işte bahar
işte alnın, sevdiğim
işte ben
bir gerçek ki çıldırmaktan korktuğum
o esinti gitti gider

dolmuşum
dolmuş da donanmışım gelecek bayramlarca
kalmışım bıçaksırtı arefelerde
ne bir ses
gecelerce inlediğim o ormanlardan
ne de bir soluk
belki cırcırböcekleri çamlarda
belki yaprak yaprak dökülenlerim
bir hazin türküdür şimdi köroğlu
bir hazin türküdür banka reklâmla-
rında
o heyhey gitti gider
söyler bir bu dağlarda bir çoban bir beşik bir
[gecemenekşesi
dinler nakışlarda bir çift ceylângöz
hey benim deli gönlüm delicoş gönlüm
çıplak ata çıplak kılıç
gibi çıplak dağlarda
o dağlar gitti gider
o dağlarda o heyheyler yok artık
bir gözüm yıldız kaymalarında
bir elim radarlarda
sızlatır biryerlerimi bir eski aşk masalı
uzay sinyallerine nöbette kulaklarım
odun indirirler dağdan
oy lilişan lilişan
dağları indirirler
ve kadın çıkarırlar dağa
dağdan dağı indirenler
oy lilişan lilişan

dağlara kesmiş içim

bu hangi dağlar?

vursam seni çıksam sana dağlar diye ey tutsak-
lığım

dağlarım

tutkularım

sevdalarım oy!

ey güzel aldanışı, bitmez çocukluğumun

gölüşür burnuma dağ serçeleri

bir türkü dolaşır akşamlarımı - zulüm zulüm
üstüne

türküm kerem kerem

dörtyanım keşiş

değmesin güvercinin kırık kanadı suya

kana kesivermesin akşam suları

çetelerim, işkilli çetelerim

korkular silâh olur - zulüm zulüm üstüne

alıp çıkmak tutsaklığı dağlara

tutsaklığı alıp inmek dağlardan

zulüm zulüm üstüne

ey benim destan yalnızlığım

harmansonu yanginyeri bu zindanalacası

dağlara kesmiş içim

dağlarım oy

tutkularım

tutsaklığım oy!

şimdi tutun beni getirin dağlarımdan
şimdi tutun beni götürün dağlarıma
kim susturabilir şuramda öten kuşu
güler baltalara kahkahalarla

düşlerime kök salan bu obur ağaç
zincir beni alır beni yatırır türkülerde
söyler bir bu dağlarda bir çoban bir beşik bir
[gecemenekşesi

dinler nakışlarda bir çift ceylângöz
dinler sabrım ağıt ağıt
dinler öfkem silâh silâh
umudum göz göz

ey benim yaratan kızgınlığım
bitmeyen tutsaklığım, başkaldıran güzelliğim ey
ormanlar oluyor bakışın
birdenbire yürüyüşler gülüşün
kurşunlara iplere işkencelere
beni hep çağırırsan da böyle ışıklı
gitmesem uzaklara
mermerlere mermerlere yontsam seni bitmesen
zincirlere zincirlere vursam seni susmasan
yaslansam yüreğimde yatan dağlara
sarsam seni savaş diye aşk diye barış diye
yangınlara yangınlara çizsem seni bıkmadan

gelmişim karanlıktan
bakmışım karanlığa
korkmuşum karanlıktan
tapmışım karanlığa
sevişmişim karanlıkta
çoğalmışım karanlıkta
yenmişim karanlığı
sevmişim karanlığı
ve karışıp gitmişim
karanlığa
şimdi hangi yıldızdadır şarkılarım kimbilir
kutsal bir serüvendir ellerim kayalarda
ben tanrılar yaratanım
yıkamım tanrıları
«gel gör beni aşk neyledi»

«soğulmuş şol kara gözler, belirsiz olmuş ay yüzler
kara toprağın altında, gül deren elleri gördüm»

ben aşkı oralarda bir eski gömüt kapağın-
da gördüm de birgece, çıldırayazdım
mermer bir gömüt kapağında oralarda bir soka-
[ğın temmuz tozlarında birgece
el ayak çekilmişti. selvi uzun meşe bodur çay
serin. beni unutmayın beni unutmayın diyor-
du birileri. çeşmenin yıkık taşında diyordu
birileri. yapraklara bulaşmış akşam yalnız-
lığında. seste biri, suda biri, havada birileri.
beni bırakmayın beni bırakmayın, diyordu
yüzlerimiz. tek ayak bir balıkçıl boynubü-
küklüğümüz. öfkemiz, umudumuz, ayrılığı-
mız. içtim sudan. oturdum taş. kaldırdım
başımı en yukarlara. mermer bir gömüt ka-
pağı en yukarlara. mermer gömüt kapağın-
da bir çift sevgili. akıp giderlerdi alakaran-
lıkta bir çift su gibi. bir çift dere gibi ak mer-
merin uğultusunda. ak mermerin acısında
taptaze bedenleri. sanki sevişirken vurul-
muşlar da. donmuşlar da taşkesilmişler de.
ah ben bakamadım bakamadım, gecelerim
oynadı, ben bakamadım. savaşları salgınları
doldurdum da yüreğime. kırımları sürgünleri
yalnızlıkları. gecelerim oynadı ben bakama-

dım. akardı saçları hâlâ sıcacık. yanakları bulut bulut, güneşli. gözleri suçlar gibi, suçlamaz gibi. kıskanıp kırmıştılar kanatlarını. dudakları burnu memebaşları. damar damar kandı mermer, damar damar gözyaşı. ah ben bakamadım bakamadım, gecelerim oynadı, ben bakamadım. kilitler kırbaçlar taşlar zincirler. gecelerim oynadı, ben bakamadım. yanyana yanak yanağa yürek yüreğeydiler. meşe yapraklarından da taze, üzüm salkımlarından da diri. damar damar kanıyordu, ak mermerde, o görünmez kırkayağın sarı izleri. dinledim duydum yüreklerini. aşk diye aşk diye taptâze yürekleri. unutma beni unutma beni, taptâze yürekleri. nasıl da yakındılar nasıl da uzak. şarkı gibi dilimde, rüzgâr gibi etimde. ah nasıl da bendiler, ah nasıl da biz! kimdiler neciydiler neydiler. neyseler neciseler kimseler. seviyorum değişmeğe bile belki de vakitleri yoktu. lâle solup gül geçip harman savrulup. kimbilir hangi bahçelerden gelip geçmiştiler. ellerini çabuk tutup, ah beni! dilleri de kuşdili mi, ah beni! demek ki korkuyorlardı ayrılıklardan. demek ki dölsuyunda o hınzır ölüm. gece sularında yıldız yağmuru. uzak bir balıkçıl akşamöncesi. seviyorum değişmeğe bile bel-

ki de vakitleri yoktu. yağmur dinip tırtıl
ölüp kelebek havalanıp, saçları iki kaynak
gibi omuzlarından. bir çift orman gölü al-
nının kuytusunda. göğsünün bahçesinde bir
çift güvercin. konmuş da ellerime sıcak, yu-
muşak. sarkmış da mor salkımlar aşk cinne-
time. ben elma diyemedim, belki de turunç.
belki de sevda moru bülûğ sabahlarımın.
kay be yıldız, oyna be yel, ürper be yaprakl
kay ki çizileyim boyutlarıma, durayım süre-
time ürper ki. seviyorum deyişmeğe bile
belki de vakitleri yoktu. yavru uçup göl ku-
ruyup dağ göçüp. ah ben bakamadım baka-
madım, gecelerim oynadı, ben bakamadım.
üstte çınar, altta mermer, ortasında ben. ya-
nım yörem çağ çağ uzak, çağ çağ yakın ya-
nım yörem. yokluğum gölgemcene yanıbaşım-
da. ölümüm boz bir zaman avuçiçimde. ve ka-
rınca katarları. ve çekirge sürüleri. ve sarı.
dizçöküp öptüm mermeri, mermerde yatan
aşkı. uyandı uzak ormanların uğultuları.
uyandı fırtınaları düş dağlarımın. gilgamiş'
ın dedemkorkut dağlarının fırtınaları. uyan-
dı nehirlerim göllerim ormanlarım. kana
kesti ak bulutlar yücelerimde. narçiçeği ger-
danlığım boynumda. zeytindalı genç kılıcım

elimde. güvercinim suçsuzluğum ak pak bedenim. dönüp de bakamadım ak mermerde tükenişime. sulara yapraklara bölünüşüme. ah ben bakamadım bakamadım! meşenin altı çeşme, arkası yıldız. yıldızın altı kerpiç, kerpicin içi insan. düşlerimiz aşklarımız umutlarımız. kalmışsınız yalınayak bu insan topraklarda. ezgilere çıgıllara suçlara bölünmüşüz. koparılıp alınmışsınız, koklanıp atılmışsınız. gül takmışsınız göğsümüze kan kızıl yaralardan. ufukta gemi gibi şafakladı ay. göründü karanlık sularımın dip çakılları. göründü dizlerimde yatan ölümler. göründü tortusu kaç bin yılının

öldük
mermer de ölür
ey şarkılar alın bizi!

koydum alnımı ak mermerin serinliğine. dinledim duydum kaygularını. nabzımdı çığlık çığlık mermer yalnızlığında. çocukça kurtuluşumdu. dinledim duydum kaygularını. sevişmek bir kurtuluştı. yoktu başka umutları. göl kuruyup dağ göçüp fırtına dinip. yoktu başka umutları. gül solup tırtıl ölüp gün bitip. şarapla unutmuşlar mermere durmuş-tular. kaç bin yıl ötelerden gencecik bakıyorlardı. kara zeytin gibi yakın ve sıcaktı yüzleri. çiçekli bâdem dalı, sümbülde arı. bir salkım üzüm gibi sıcak ve yakındı yüzleri. bu topraklar avuciçi, yüzçizgisi, kan izi. bu topraklar elyazması bir kitap. bu topraklar, canım canım, hayyam'ın dedikleri. bir kuş gelip konup ötüp uçup gitmiş, izi var. bir kuş gelip konup göçmüş, izi yok. bir kuş gelip yuva yapmış dikene. sapanın demirinde güneş, yoksulun gönlünde cennet. çift sürer çıplaklığa, çift sürer yoksulluğa, çift sürer medet medet. gün öğlen dedi babam, ha tosunum ha! gün aştı kara dağı, ha yiğidim

ha! öküzüm ha, sapanım ha, kurbanım! bir kalbur keklik cücüğü, ha kurbanım ha! görrene görmeyene, alıp da vermeyene, ha kurbanım ha! toprak yorgun ve usanık, öküzler aç ve arık. insandı müslümandı ama açtı çıplaktı. alan gitmiş çalan gitmiş, kalmış avuçlarda ateşi yoksulluğun. ve kalmış kursaklarda acısı aldanışın. gün tepeyi dolaştı, ha kurbanım ha! beni dosta düşmana, ha tosunum ha! on boğaz on canavar, ha yiğidim ha! göz gördü gönül sevdi, ha civanım ha! sapanın demiri taşla dolaştı. korkarak şaştı yoksul, de allah! müslümanca müslümanca, he allah! ola ki büyük kısmet, ya allah! ulan yoksa put mu meret, hey allah! bu nasıl put, uy allah! gitti umut, vay allah! hay ben senin. töbe töbe, tu allah! ha tosunum, ha kurbanım, ha yiğidim ha! beni dosta düşmana, ha civanım ha! kimbilir hangi küffar, kimbilir hangi yezit, gidinin imansızı! kayaları yonta yonta, bak hele. bi de güzel benzetmiş ki, bak hele. bak şuna şu kâfire, allah-tan da korkmamıştı. ağzını da yapmıştı, burununu da bi güzel. hele bak şu kâfire, aşkını da yapmıştı. giysisini göğsünü emciklerini. hele hele şu dinsize, ne de güzel yap-

mıştı. belli ki dinsiz kâfir, tanrılık taslamıştı. yok canım, taş değil, vallahi aşktı. heykeldi puttu amma, belki de taştı. şu mevlânın işleri, şu mevlânın işleri, ha tosunum ha! ola ki günahları taşa kesmişti. sen affeyle yârab-bim! yanılıp kaptırmayagör gönlünü aşka ah o zâlimin kızı, ha tosunum ha, beni gençliğimde amma yakmıştı! türkümüz hâlâ da çay boylarında. o da bir hevesmiş tez geldi geçti. gönül bu sevdâdan vazgeldi geçti. bir gül koklamadan yaz geldi geçti. ha tosunum, ha kurbanım, ha civanım ha! allah bir peygamber hak ve kütübihi. ben sana kismet dedim, hey allah! ben sana put mu dedim, uy allah! al putunu putunu, ver tarlanın bereketini! yaştır fıstır uştur kuştur, uy allah! bu ne iştir, hey allah!

akşam güneşı sönerken öküzlerin boy-
nuzlarında, yoksul müslümanın elleri kanla
bulaşıktı. oymuştu gözlerini bu günah hey-
kelinin, memebaşlarını taşla kırmıştı.

ben aşkı oralarda bir eski gömüt kapağında gör-
ldüm de birgece, çıldırayazdım
mermer bir gömüt kapağında oralarda bir soka-
ğın temmuz tozlarında birgece
yukarıda sonsuzluğu duman duman savuran o
[korkunç uzak yıldız harmansıları ve çivit
aşağıda circirböceklerinin o hiç bitmeyecekmiş
İgibi sürüp giden korosu ve kerpiç
İğildim suya
öptüm meşeyi
kaldırdım başımı ayşafağına
ağlasun ayşafağı
ağlasun ayşafağı
sarı ipek örtüsü
çocuksu aldanışın
oturdum bir *hitit* heykelinin kalınlığıyla
yelleri binbir dille konuşan
o anaç topraklarda
toprağa

atom, dedim, hah hah hah, nedir ki atom?
iki nötron bir proton, hah hah hah!
verirsin bombardımanı
verirsin bombardımanı
—hah hah hah!—
zıplıyor mu kuzucuklar
vur kazığa bir çekiç!
özgürlükler sınırlıdır, güzelim
yâni ipin boyu kadar, hah hah hah!
timar, zeamet, has
ve sömürü sipah sipah, güzelim!
zorladın mı kazığın direncini
kıyâmet kopar
kıyâmet mi?
kıyâmet ha?
kıyâmet?
yıkılıp gitmesidir cehennemin
ve cennetin kurtulmasıdır
güzelim!

bekletme tohumları karanlıkta sandıkta
karanlıkta sandıkta

bekledimi tohumlar

güneş vurmaz pencereye, güzelim

serçe ötmez güneşin dallarında

kısarak kulunlamaz güneşli çayırlarda,
[güzelim

papatya şenliklenmez

ondan sonra, güzelim

delirir de silâhlar dağlara düşer

odaları saran küf kokusundan!

atom, dedim, hah hah hah, nedir ki atom?
bu piramid bu taban
nedir ki bu tepenin tabana ettikleri
bu kerpiçte bu kelepçe
kelepçede kuzucuklar
nedir ki demokrasinin silâhlı yalnızlığı!

uzandım ak mermere boyluboyunca
alnımda çelik serinliği dost meşelerin
durdum o evrensel şenliğe
işte lâgaş
hatuşaş
oralardan buralara bir karınca alayı
bir ucu mavi mavi yanar avcumda
bir ucu pekiştirir kapkaranlığı
lâgaş'tan kalkan elim
kondu *hatuşaş*'ın örenlerine
psidya, litya, frikya
ve işte büyük dram:
tirova!
çevir çevir sayfaları
dolaştır ellerini
tirova bir kent değil
tirova bir katmerkent
tirova kabar kabar
tirova derin derin
kör alfabesi!
nasıl da sığışmışlar birer sözcüğe
nasıl da sığışmışım
tirova'nın katmerlerine
merhaba soğuk görkem
merhaba acı şenlik
merhaba su!

açtım bırakılmışlığın kırkinci kapısını
gördüm içiçe aynalarda kafatasımı
deniz donmuş
esinti yok
susmuş iz
kalakaldım bir *hitit* heykelinin kalınlığıyla
kalakaldım
sararan vakte durmuş umarsızlıkta
merhaba ses
merhaba kan
merhaba su!

öldük
mermer de ölür
ey şarkılar alın bizi!

«ben bir aceb ile geldim, kimse halim bilmez benim
ben söylerim ben dinlerim, kimse dilim bilmez benim»

Oralarda bir çınar
yıldızlar gibi kalabalık
oralarda bir çınar
yaprakları göz göz bakar
yüceden
dalları balık balık
oynar deryâda
oralarda bir çınar
kimseler bilmiyor yaşını artık
geçip gitmiş yaşlanmayı, bir çınar
belki bin belki de beşbin yıllık
unutmuş kimlerden olduğunu
kimlerle geldiğini, bir çınar
nice kıtlık nice kıyım
nice kan nice yıkım, bir çınar
sızlatmıyor yaprağını ayrılık
oralarda bir çınar
sanki söz
sanki nakış
dağlarla sularla yıldızlarla selâmlaşıyor
insanlar çoluk çocuk artık

ordular gelip geçmiş altından
kimin neyin ne orduları?...
kentler obalar göçmüş
kimin neyin ne obaları?
kim kimi sallandırmış şu dallarında
kim kimi niçin sallandırmış?
sorular sorularla dllenip çoğalarak
sorular soruları tutarak ellerinden
yaşar gibi şaşkınlığı depremde yıkıntıda
dipsiz bir kuyunun ağzında
raksederek dnyorlar
şaşarak
raksederek
yoklıyarak üçlüleri bir bir kaldırıp
bir kuyunun ağzında:
acaba
olabilir
belki
kimbilir
bir koca kuş maviden
bulut bulut bir koca kuş yukarda
dnp durur izlerimde

yok şimdi bağ
yok şimdi bağbozumu
 sabahlar yıkık
susmuş şarap bağlarda
 mermer şaraplıklar kırık
bakıyor bön bön
dinliyor kös kös
 uykulu bir çaydanlık
neredeyiz çınar baba
neredeyiz ey haşmetli
 —diyor çeşme—
nerelerde kışladık?
 bu tespih bu seccâde
ötedünyalıya kesti ortalık
 hey çınar baba!

goçmişleri geleceklerinden uzun yaşlılar
küme küme sığınmışlar gölgesine çınarın
sofrasında anıların
uzatmak istiyorlar

o renksiz günlerini gölgede
soğuk su başlarında yaz akşamları

—diye başlıyor biri—

yangelip mor dağlara bağlamalarda

—diye sürdürüyor öbürü—

elde kadeh

yürekte aşk

dizde derman

bilekte güç

vatan böyle sevilir, hey baba hey can!

dönmeli etler ekmekler

kütürdemeli karpuz

davul davul ötmeli yürek, ötünce

bulutlarda dolaşmalı başı insanın

vatan böyle sevilir, hey baba hey can!

kiminin bütün derdi devrandan

kimi kahrediyor feleğe

yaşamışa benzemiyor hiçbiri

sesleri titrek ve ağlamaklı
bir hoşçakal havasında sesleri
gözleri fersiz ve pişman
unutulmuş gece fenerleri gözleri
vaktiyle diye başlayıp uysal öykülerine
vaktiyle diye bitiriyorlar bitmez öyküle-
lrini
kimin ve neyin vakti, bildikleri yok
ceplerinde altun gümüş demir bakır paralar
nuh nebi'den kalma bunlar
—diyorlar—
ne atıp kurtuluyorlar
bu nuh nebi masalından
ne de satıp batılı cingözlere
tütüne veriyorlar
oturmuşlar çınarın gölgesinde

sanki vaktin birinde
bir masal bahçesinde
dalları gümüş gümüş
yaprakları zümrütten
ve yâkut çiçekleri
kuşlar ki ne mümkün târifi ötüşlerinin
rüzgâr ki ne mümkün târifi letâfetinin
meyvaları som altundan bir ağaç
sanki vaktin birinde
o ağacın altında
ruhlar gibi buluşmuşlar da
ruhlar gibi sinmişler uzak su ses-
lerine

çıkarp çıkarp gösteriyorlar gelip geçene
o nuh nebi günlerini geceden
—eski bir yarayı gösterir gibi—
sonra sarıp sarmalayıp bir güzelcene
—okşar gibi bir savaş yarasını—
koyuyorlar yine yerliyerine
üstüne yüreklerinin
bir güzelcene
kiminin bütün derdi devrandan
—ne demekse bu devran?—
kimininki çark-ı felek
—ne demekse çark-ı felek?—
ve kiminin koltuğunda
bilmecesi çözülmüş
bir İstanbul gazetesi

oysa nasıl da severlerdi - sözüngelişi
eti cızbız yapıp yemeyi
kahveyi kalın kalın hõpürdetmeyi
ve bir de *kavat* demeyi
kızdıklarına

sivashılar *gavat* derler
anteplilerse *gevvat*
istanbullu ne der bilmem
—belki de bilmez kavatı—
doğulular dolu dolu
 ulan gavvat oğlu gavvat
ve basarlar kahkahayı

çay ver usta, demlice gel!

 ay dedin de
 u dünyada    güzel şey
biri g ld r
biri baldır
biri çay
koklasam g l , yuma yuma gözlerimi koklasam
yesem balı, y rimi  per gibi
baksam çayın rengine
hele de ak am ak am
hele de günbatımı
hele de ufka yakın
halaya kalkarlardı bilcümle nakı larım
dünyayı ku atırlardı

kim ki    kez çay dese
 ay
 ay
 ay
bir Çinli yeşil yeşil güler çitlerden
omuzunda acem alı bir bahçe
ve bir o lan  ocuk çekip gider bulutlara
lu urtmasıyla

kim ki dört kez çay dese
bir çınar
bir semâver
ve bir sâsâni
doru bir at, koşar koşar koşar koşar güneşe
kesik bir baş, yuvarlanır çöllerde
nûşirevan fermânı

çay dedin de

nûşirevan demek kolay
nûşirevan olmak zor
lâfinu palla çestum
demiş de bizim karadenizli
diksiyoner fransez'e
bakmış bizim işgüzar
öyle bir düzen ki düzülesice
lâfını balla kesip adamın
boynunu baltayla uçuruyorlar
lâfinu palla çestum
çay ver usta, demlice gel!

nûşirevan dedin de

şu dünyadan nice kiral nice bey nice padişah
[geçmiş

saysak sayılmaz
ya nice insan geçmiş
on kere yüzbin trilyon
kim bilir hesabını?
insan niçin öldüğünü bilmedikçe ölümden medet
lummak boş
duvardan bir taş düşmüş
ağaçtan yaprak
kimi ırgalar!
bağartlak diye bir kuş
—yâni sözüngelişi—
çorak toprakları kıraçta
güneşli harmanları
incili pınarları
bir de kuşluk vaktini
çılgınca sever
yeşil sinek terleten ağustos kuşluklarını

işte bu kuş
bu bağartlak
—yâni sözüngelişi—
sanki kendi kanının tuzuyla sarhoş
sanki vurgun
kan ve barut kokusuna kuşlukta
sanki tutuşmuş kanı

yak barutu
ver saçmayı gözüne
yak barutu
ver saçmayı gözüne
işte bu kuş
bu bağartlak
—yâni sözüngelişi—
atılır üstüne üstüne ölümün
sürülerle gelir bağırarak
iki düşer
beş kalkar
beş düşer
iki kalkar
kalır güneşli çoraklarda
kan ve barut kokusu

nûşirevan dedin de

insan niçin öldüğünü bilmedikçe ölümden medet
lummak boş

şu dünyadan milyarlarca
milyarlarca insan geçmiş
karanlık bir kalabalık
yâni halk
kurtulmak umuduyla çırpınıp
kurtulmamak için savaşıarak

sivaslılar *gavat* derler

—dedin de—

kavad bir kıraldır sâsânilerde

isa'nın doğumundan beşyüz yıl berilerde

488'lerden 531'lere

—böyle diyor tarihçiler

okudum tarihlerde—

kırk yıl kalıp taht-ı saltanatta bu *kıral*

kavad

kırk yıl kan estirip sâsâni topraklarında

yâni ki sansar gibi sinsi

ve de sırtlan gibi karanlık

bir adam olup

«cihar attım şeş oynadım» soyundan
bir adam olup
yâni *acemkılıcı*
—çay ver usta, demlice gel!—
yâni *acemkılıcı*
bir adam olup
şöyle kayıt düşerler ki alaman tarihçiler
hortlatıp toprak köleliğini
beyleri subaşlarına oturtmak için
mazdek yoksullarının kökünü
lkurutandır

sivaslılar gavat derler
—dedin de—

ben şimdi *şems* diyorum, sözüngelişi
şems'in *şamaş* olduğunu kim bilir?
şems'in *şamaş* olduğunu, efendim
dedemin dedesinin dedesi bilir
mâlûmat-ı âdiyeden arzedeyim ki
şamaş güneş tanrısıdır bizimkilerde

bizimkiler dedikse-yâni sözüngelişi
fârâbî, ibni sina
kaşgarlı mahmut filan
yâni sümerler
sümer âsur bâbil kalde
dicle fırat toprakları
mezopotamya
—geldânî de dense olur
kaldeliler de—
yâni, lâf aramızda
hangimiz benzemiyoruz
sümer öküzüne bir parça?
boşuna mı söylemiş *türkmen kocası*
«irençberler hoşça tutun öküzü»

lâgaş'tan yürü beri
kargamış'a alaca'ya boğazköy'e var
ivriz'de kayalarda yürüyüp durur *bakhos*
bir elinde balın üzüm salkımı
bir elinde başaklar

işte kağı
işte külâh
turuncu bir kaya sanki
şu küçükasya
yazılmışız çivi çivi
kazılmışız hititcene
kalınca
otu çekip
bakarlar köküne haydar
binlerce yıl koca asya
anadamar gibi boşanmış buralara
bir kargaşa gülü olmuş da açmış
bre haydar
açmış bizim topraklar
ben şimdi şems diyorum
şems'in şamaş olduğunu kim bilir?
acemistan dedikleri bir eski handır
gelen geçmiş gelen geçmiş
ortası çöldür çoraktır
kıyıları gülüstandır
toprak beyleri azgın
kulları perişandır
insan niçin öldüğünü bilmedikçe ölümden medet
[ummak boş!

çay ver usta, demlice gel!

ben çok uzak geçmişî neden mi seviyorum?
neden mi özlüyorum yarını?
adlarımız ibrahim'dir yusuf'tur eflâtun'dur
 musa, isa, ismail
 ve hattâ yakup
eflâtun'a plâton der frenkler
 yusuf'a jozef
abraham'dır ibrahim, jakob'dur yakup
musa'mızı almışlar da açıkgöz yahudiler
 moiz yapmışlar
 bak şu keferelere!
bir de bir renk var ki bizde: eflâtun
 ha çalar leylâk moruna
 ha andırır gül memenin morunu
bir de bir filozof var ki bizde: eflâtun
 almışlar da yunanlılar
 plâton'a çevirmişler
 bak şu keferelere!

ben neden mi seviyorum uzak geçmiş?

neden mi özlüyorum yarını?

işte bundan, ikigözüm

işte bundan, cancağızım

işte bundan, sevgilim!

ellerimi başımın altında kavuşturup

uzanınca sırtüstü

sırtüstü bırakınca kendimi dalgalara

radyonun dalgalarına

hele de geceleri

pencereden yıldızlar görünürken

bir akide şekeridir ağızımda yarın

ne sınıf

ne kamçı

ne zor

ne zorba

ve bir de bakarım ki yanıbaşında

bir timsah iskeleti koskoca geçmiş

öyle aptal

öyle suçsuz

öyle bön

okşarım iskeleti
ellerim yana yana
ve kırt diye ısırdım şekeri
bekçi düdükleri gelir sokaktan
cankurtaran sinyalleri

o zaman
başlar işte şuramda
inatçı mı inatçı
rezil mi rezil
çağdaş bir sızı

ey bugün
ey şimdi
ey uzak geçmişlerde öpüşen adlarımız
ey sokakta kan içinde
aldatılmış ellerimiz
daha çok var
daha uzak
daha doyum noktasına gelmedi
çatırdayan bulutlar
diye ıslık çalarım kendi kendime
süpermarket faturası mutfak taşında
borç listesi onun yanibaşında

çay ver usta, demlice gel!

lâfını balla kestim, gözümün nuru
boynunu şerbetiyle
yâni sözün kısası
şu dünyanın kaşı gözü
ağzı burnu şu dünyanın
aklı fikri, bre haydar
aklı fikri şu dünyanın
bu ege kıyıları
(frenkler dantel diyor
biz oya deriz
«oyalı da yazma başında
zülûfleri kaşında»
gecelikte neyse ne de
ölüyü baştan çıkarır
ipek donun oyalısı!))
bu kıyılar felsefe
bu kıyılar matematik
bu kıyılar, bre haydar
bu kıyılar şiir, şarkı
bu kıyılar tanrı katı
bre haydar
tanrı katı bu kıyılar
ipek donun oyalısı!

ve bu kıyıları bu küçükasya
beşiği güzelliğin
beşiği uygarlığın
barışın kardeşliğin
beşiği bu küçükasya!
güzel günler
ninni ninni
tatlı günler
ninni ninni
büyüsün de bu kardeşlik
büyüsün de bu güvercin
ninni ninni
işçi eller
ninni ninni
güzel başlar
tatlı diller
hoş sözler

tatlı bir esinti bu güzel kıyılardan
sanki sesi bir güzelin, gül kokusu soluğu
gitmiş de döne döne
dağılmış da doğunun doruklarında
sinmiş de suya süte bulgura
karışmış da kanına sâsanya top-
raklarının

tatlı bir esinti bu güzel kıyılardan
uyanmış da ege'nin köpüklerinden
tutuşmuş da kazdağı'nın çiçeklerinden
beşparmak'tan
eğridir'den içeri
okşayıp hatuşaş'ın örenlerini
geçip van kapısından
ipincecik dolaşıp dereleri bir ey-
lyam
sâsanya'da yaprakları tek tük kı-
lmıldatandır

nûşirevan dedin de
lâfını balla kestim
boynunu şerbetiyle
mazdek bir halk adamıdır
bre haydar
bir halk önderi
duyan kulakları bu *mazdek* bilgesinin
gören gözleri
ve düşünen beyni vardır

acemistan geçidinde o egeli tatlı yeli alnında
duyup mazdek bilgisi
alıp alnından yeli
fırtınaya çevirip
bir eşitlik marşı gibi dilden dile iletip
toprak kölesine ulaştırandır:
nedir bu mal
nedir bu mülk
niçin büyük
niçin küçük
neden varlık
neden yokluk
kim doğmuş anasından köşklerle saray-
llarla
bu kölelik bize revâ mı hak'tan
nedir bu kulluk?

demiş
ve düşmüş yola

dolaşınca fırtınası sâsanya topraklarında
altun saraylar yaratınca düşlerinde toprak
[kölelerinin
bir talan havasında
bir *miken* vazosu gibi
yere düşüp parçalanandır
mazdek bilgisi

çay ver usta, demlice gel!

ekip biçendiler onlar
yapıp yaratandılar
alabildiğine yoksul ve ezik
ve saraya kuldular
mazdek'te buldular yolunu kurtuluşun
taştılar sel oldular
yıkıp yağmaladılar soylular saltanatını
ve bir eyyam
doydular insan insan
güldüler insan insan
bakıştılar kardeşçe
ve güvenip rûzigârın kalleşliğine
baş yastıkta uyudular
uyudu yel
uyudu su
düşman uyanık
basıldılar kuzu kuzu
kesildiler koyun koyun
kanlarıyla suladılar
sâsanya topraklarını

sen sanma ki
bir şarkı bu, *acemaşiran*
bu bir çığlık
bir kıyam öyküsüdür
mazdek yeniklerinin zincir sesidir
eser bir çöl yeli gibi
bunca yüzyıldanberi
acem topraklarında

azı doğru
çoğu yalan—
—sa da
devrim değil bu patlama
köylüce bir talan—
—sa da
bunu böyle bildirirler
ecnebi tarihçiler
işte bundan ötürü
kıral kavad'danberi
kim ki soyar köylüleri
kim ki vurur beline emekçinin
ve kim ki birlik olup soyanla
soyulana bindirir
işte ona
bre haydar
-sözüm burdan dışarı-
kavat denildi
sivashılar *gavat* derler
anteplilerse *gevvat*
doğulular dolu dolu
ulan gavvat oğlu gavvat!

çoğu doğru
 azı yalan—
 —sa da
«dökülen mey
 kırılan şişe-i rindan» değil
 kan—
 —sa da

1970 yılı eylülünden
 1400 yıl gerilere
 böyle inildi
ister evet
 ister hayır
işte dūrbūn
 işte göz
ben ki yunanın plâton'unu
 eflâtun'a çevirenimdir
 moiz'ini yahudinin
 musa yapıp sevenimdir
 vızgelir bana sınır!

çay ver usta, demlice gel!

lâfinu palla çestum
demiş de bizim karadenizli
diksiyoner fransez'e
bakmış bizim işgüzar
biz bakalım
öbür yüzüne sayfanın:

kıraçta ceviz
kıraçta karpuz
ve kumdarı kıraçta
darıdan şarap yaptım - yâni eskiden
aya yıldızlara güneşe taptım
aylı yıldızlı güneşli günler, haydar
masal ülkeleri gibi uzaklardalar
içmişliğin var mı senin darıdan şarap?
ben de içmedim.
ama onlar içmişler
ama onlar, göktürkler
—yâni bizimkiler, sözüngelişi—
çok güzel şarap yapıp darıdan
çok da güzel içerlermiş
içip içip yıldızlara uçarlarmış
ne haber!
hem de şamanmışlar
gökyüzüne taparlarmış
ne haber!

kısrakı kulunludur kekikli yaylalarda
kısarak sütünden kımız
sen hiç kımız içtin mi bizim uzunyayla'da
ben de içmedim
sanırsın göktürklerin yüksek yaylalarında
bizim uzunyayla'mızda yilkılar
ne var ki kısalmış bacakları bir parça
yâni güdükleşmiş bizim atlar
ve uzamış tüyleri açlıktan
hem de güzel insanlarmış göktürkler
—kim ne derse desin şimdi—
hani bol yıldızlı temmuz gökleri ya, bozkır ge-
lcelerinde
hani çakmak çakmaktır ya, yıldızlar
öylesine güzelmişler göktürkler
öylesine onurlu
hem de çetin savaşçı
hem de uygar
barışçı
ama hiç sevmemişler *kavad* soyunu
bindirmişler sâsanya'ya gündoğusundan
yıkılmışlar saltanatını *kavad* soyunun

otu çekip
 bakarlar köküne haydar
bu bir tarih
 bu bizim geçmişimiz
bedreddin'li celâlili yavuz sultan'lı
 kurtuluş'lu geçmişimiz neyse o
bilsek de bilmesek de
sevsek de sevmesek de
 biz işte o zincirin bir halkasıyız
«ramazan
 şaban
 veli
dört de ondan evveli»
sayacaklar bizleri de bizden sonra gelenler
 güzel günler için savaşımızla
 karşı duruşumuzla soyguna sömürüye

bre sivas dağları da sivas dağları
horasan'dan geçer gelir yolları
kuşdili konuşur mazlum dilleri
hızırpaşa gevvatının kanlı elleri
 her seher
 her seher
 astırır beni!

konus̃ bre koca haydar
konus̃ bre pir sultan

hilâf var mı sözümüzde?

geçmedin mi oralardan, sâsanya illerinden
çiçekleri kan kan açan o kan revan topraklardan?
duymadın mı çölde kumun

dalda kuşun

mazdek mazdek çığrışışını?

duymadın mı koca haydar

hayyam'ın çığlıklarını?

yunus'daki bu dost da kim, hey baba hey can
ne söyler baba *ahmet yesevî*
ne çalar kopuzu *baba ishak*'ın?

ya senin boynundaki bu ip de n'ola?
severiz *ali*'yi, yoksul dostudur

mazlum yumruğudur, hey baba hey can
ya nerden sürüp gelir

sende *oniki*?

konus̃ bre koca haydar

konus̃ bre pir sultan

konus̃ da koy yerine

gökteki yerlerine

oniki burcu!

küçükasya
küçükasya
kıtlığım kıyamım kavgam kıvancım
bayramım umarım kaygum sevincim
beşiğim
 beleğim
 ağıdım
 huncım!
kitap sayfaları gibi kat kat
 ve de katmer katmer
 gül gibi!

gün olur merih'lerde ay'larda gagarin'im
«*gâh çıkarım gökyüzüne seyrederim âlemi*»
gün olur sokaklarda zeytin ekmek dişlerim
«*gâh inerim yeryüzüne seyreder âlem beni*»
bir kanadım yeldirir yıldızlarda
bre haydar
bu benim geleceğim
bir kanadım masal topraklarında
bir acayip kuşumdur ben, bre haydar
burgacında geçmişle geleceğin
dönerim ha
dönerim ha
dönerim!
bir acayip kuşumdur ben, bre haydar
yemim dünden
yumurtam yarınlara

düşsem bir kurt gibi kendi izime
fırat'tan dicle kollarından van kapısından
hep doğuya hep doğuya günkapısından
geçip gitsem horasan'dan öteye
koklıyarak köyleri yıldızları
dinlesem ayak seslerini binlerce yılın
dillere türkülere ağıtlara boğulsam
duysam eski sınır taşlarının hüznü yalnızlığını
okusam izlerimi taşlarda

okusam: azat buzat

okusam: kıtlık kıyım

okusam: güneş yası

bir avuç kül oralarda, bırakılmış bir rüzgâr
karışsam ayak seslerine o büyük göçün

bir kurt gibi düşsem kendi izime
hep doğuya hep doğuya günkapısından
unutulmuş ayışığı unutulmuş ölüler
dokunsam asyalı bıyıklarına
kaldırsam başımı göç yollarından
çevirsem kitabın öbür yüzünü
 selâmlasam alnıma vuran yıldızı
 ve kaldırıp kollarımı sonsuza
 haykırsam
 dünyamızın kurtuluşunu

ey büyük göç
ey dolaşım
koma beni nuh'larda
al beni sonsuz gidiş!

«bu bizden önce gelenler, mânayı pinhan dediler
mâna benden doğmuşlayın geldim ki uryan eyleyem»

İnsan bazan hiçbir amaç gütmenden de ıslık
ıçalabiliyor

ve gülüyor çılgınca
ağlıyor hıçkırarak
kim taşımaz zaman zaman
kendi öz cesedini
sıcacık kollarında?
kim boğulmaz zaman zaman
çok uzak geçmişin karanlık sularında?
ve kim doğmaz zaman zaman
yüzlerce yıl ilerlerde biryerde?
ah nasıl da benziyor
ağaç köklerine masallar!
nar dalda, gülüm gülüm, çocuk memede
balık suda, gülüm gülüm, aşk nerde?
zamanla ve susarak anlıyorum ki
suda rengi çağrıştırır anılar

şu çınar
şu durmadan soğuk su
şu gölge
ve şu topraklara çizilen yüzler
tarihin coğrafyanın korkunun kıpırtıları
biryanda cinnet bunaltısı haksız tokluğun
biryanda sessiz soluksuz örgütlemek açlığı
insan ne kuşlara benziyor
ve ne de bitkilere
elleri ipeklerden güllerden ince
elleri bağınazlıktan kalın ve kaba
elleri düşlerin atlas örtülerinde
en kurnaz makinadan daha kurnaz elleri
dilinde kedi sever gibi barışseverlik
elleri milyonların kanında
çaykovski'yi dinler gibi dinler kibarım
devrimcilere yapılan işkenceleri
herbiri ayrı dilden
ayrı milletten
ama biraradalar
—garip değil mi?—
herbiri ayrı dinden
ayrı mezhepten
ama biraradalar
—garip değil mi?—
buluşup birleşir kayguları kahkahaları
konaklarla
bankalarla
arabalarla
—yo, hiç de garip değil—

ben öyle sanıyorum ki
şu hınzır niçin'i sürmedikçe sözlükten soframız-
[dan

dışlık yüzü görmeyecek
bu kalın efendiler

niçin ama anneciğim?
niçin ama öğretmenim?
niçin ama beyfendi?
niçin ama kardeşim?
niçin ama bu zulüm?
niçin ama bu zorba?
niçin ama bu baskı?
niçin ama bu korku?
niçin ama karanlık?
niçin ama işkence?
niçin ama bu kaçış?
niçin ama bu susuş?
niçin ama işsizlik?
niçin ama bu soygun?
niçin ama sömürü?
niçin ama kelepçe?
duvarlar niçin niçin?
kilitler niçin niçin?
niçin ama bu niçin?
anneciğim öğretmenim kardeşim
niçin ama bu korku?

insan bazan birdenbire vurup kırabilir mi?
insan bazan birdenbire ıslık çalabilir mi?
insan bazan birdenbire
ah bir tutup atabilsek
 şu kokuşmuş dünyayı dünyamızdan
şu çınar
şu çeşme
ve şu sessizlik
 insanı kendi kabuğunda çürüten umarsızlık
geçmişleri geleceklerinden uzun yaşlılar
—oysa nedir ki yaşadıkları
 nedir ki görüp gördükleri şu konuklukta—
gözlerinde biten günün son ışıkları
 karışıp gidiyorlar silinen gölgelere

zaman zaman içinde
zaman yasa dışında
insan rezil kepâze
 insan insan içinde
ne deve tellâl idi
ne eşek berber
doğrularla yiğitler
 yılan çıyan içinde

vurguncunun işleri
kanda yüzer suçları
keloğlanın düşleri
hepten güman içinde
ardıç kadı çam müftü
ip koptu cellât küstü
babam beşikten düştü
ben kodeste yatarken
kaldık duman içinde

hey dereler dereler, osmanlı minâreler
babamın yoktu suçu
yoktu suçu babamın
suçu babamın yoktu
babamı niçin asarlar
babamı astıranlar
iki zamâne puştı
birinin elleri soygun karası
biri onun maskarası
biri vurur biri kapar
ben kendimi kuş görürüm
tekmede un yok un yok un yok
çeşmede su
ocakta demir demir demir
dayan kol dayan yürek
ama elde çekiç yok

demirciler demir döver denk ile
boyacılar yetmişiki renk ile
biz geldik taa oralardan
boralarla fırtınalarla
aldık buraları hey kadı
elde kılıç cenk ile
var mı bize yanbakan
imanım bahriyeli!

gölüyor çınar
gölüyor dağ
gölüyor su
gölüşüyor yıldızlar
kah kah kah—
—ramanlık
gölgede bir çaydanlık
lık
lık
lık

bizans islâm frenk alman tarihçileri
döne döne başı dönmüş bir osmanlı pilâğı

«kelkitin altı bağlar»

lidyalılar likyalılar frikyalılar
efendime söyliyim psidyalılar
derken biz hurûc edüp günkapusundan
yâni biz ki *cengâverân-ı âl-i osman*
yâni sözün kısası romanos diyogenes
bir bizans komutanı romanos diyogenes
nâmi dünyayı tutmuş romanos diyogenes
işte bu *meşhûr-ı cihan* romanos diyoge-
[nes

alpaslan'a yenilip romanos diyogenes
alpaslan'a yenilince romanos diyogenes
1071 yılında malazgirt ovasında
büyük bir ihtimalle günlerden cuma

—cuma *cim'a*'dan gelir

cim'a işi pişirmektir

ondan sonra hamama!—

velhâsılı romanos diyogenes
acemistan tajikistan bülûcistan hindistan
afganistan türkistan türkmenistan gür-
[cistan
biryanda islâmistan biryanda kâfiristan
meğer dünya bir sultanlık yer imiş

«ben dünyayı âl'osman'ın sanırdım
meğer dünya dört sultanlık yer imiş» (dadaloğlu)

selçuklular elbet bizden, aman evlâdım
selçuklu kim biz kimiz, aman evlâdım
oğlum tarih okusun demiş napolyon
romalılar dersiniz onlar bizden de önce
cinivizler hangi millet, pek belli değil
hititleri bizden sayıyorlar ecnebi tarihçi-
ller
hem külâhlı hem silâhlı velâkin sünni de-
lğil
hak dine girerlerse elbet bizden olurlar
bir de şu bizanslılar yâni konstantin
konstantinopolis'miş bizim istanbul
yâni demek isterler ki dilimiz dolaşıkmiş
stantinopolis'i istanbul yapmışmışık
atmışmışık konstantin'in kon'unu
şimdi siz söyleyin allahaşkına
istanbul mu güzel sizce, konstantinopolis
[mi

bu sâdelik çağında?
elbette ki istanbul elbette ki istanbul
«bû şehr-i sıtanbûl ki bi-misl ü bahâdır
bir sengine yek-pâre acem mülkü fedâdır»

fedâ olsun, fedâ, fedâl
çünkü efendim

«istanbul'un ortayeri minâre»

siz bakmayın ecnebi tarihçilere
onlar bizi bizden alıp satarlar da bizi bize
biz bakarız mayil mayil
gelemeyiz kendimize

«osmanlıyız pek şanlıyız»

«deryâ üstünde yürürüz

düşmanı arar buluruz»

istanbul'u sıtanbul
aristo'yu risto yapınca aruz
dağılıyoruz
efendiler

ufalıyoruz

göl gibi çekiliyor kartal kanatlı
ve de evcil kaz götlü
heybetli

azametli

haşmetli paratorluk

çekiliyor günbatısı
çekiliyor gündoğusu

havuzlarda karpuz kabuklarıyla kaptan-ı deryâ-
llarımız

çöküyoruz

efendiler

göçüyoruz çatır çatır
bir kara çadır gibi

sarayda oğlan uşak
sarayda düğün dernek
gerisi şalvar taşak
derken efendim
ekonomik sosyal siyasal
sakallının reçetesi:
nerde bir leş
orda bir leş kargası
ve hüvelbâki

.....
biz osmanlı tarihçiler
romanos diyogenes romanos
diyogenes romanos diyogenes
gülüyor çınar
gülüyor dağ
gülüyor su
gülüşüyor yıldızlar

kah kah kah—

—ramanlık

«fuzûlî rind-i şeydâdır

hemîşe halka rüsvâdır

sorun kim bû ne gavgaadır

bu gavgaadan usanmaz mı»

hiçkimse de sormuyor koca çınardan:
nedir doğrusu?

milyon kere milyon ton
kan
kemik
et

milyon kere milyon ton
beyin
sinir
yürek

ve o kara
ve o kahve
ve o yeşil
ve o mavi
ve o tütün rengi
bal rengi
belâ rengi gözleri insanoğlunun

vo omek

milyar kere milyar ton insan emeği
çiledir

çizgilerinde alnımın
nasırdır

pençe pençe avuçlarımda

ve sevgi

ve nefret

ve korku

zulümdür işkencedir zindandır

sızlar kemiklerim toprakta bile

ben işte bundan başkasına inanmıyorum

inanmıyorum demek bile bir yerde inanmak gibi

[birşey

inanmak istemiyorum demek istiyorum yâni

[açıkça

inanmak istemiyorum padişahlara

inanmak istemiyorum beylere paşalara

inanmak istemiyorum onların uşaklarına

uşaklara maşalara

uşakların ellerine

ellerinin rengine sıcaklığına

ellerinin ekmeğe uzanışına

ellerinin ellere dokunuşuna

kalem alıp yazışına

mühür mühür basışına

ferman ferman asışına

maşaların

uşakların

küçükasya

kitap sayfaları gibi kat kat
ve de katmer katmer
gül gibi!

bu kitap okunup ezberlenmeli
satır satır bilinmeli bu kitap
ne ki düşmüş ak kâğıda insan elinden
ne ki düşmüş kayaya mermere tunca
bir bir çözülüp anlaşılmalı
geçilen yollar bir bir
ve gelecek
şafak gibi bell'olmalı

ey batılı yalancılar
kefen soyguncuları kapitalizmin
satır satır bilinmeli bu kitap
bilinip bellenmeli
ve bu gül
bu küçükasya
gülmeli gözlerimize bütün güzelliğiyle!

antalya'da gülmeli
ağrı'da adıyaman'da
tirova'da gülmeli
izmir'de urfa'da çorum'da karaman'da
van yöresi baştanbaşa
erzurum taş taş
ve sivas adım adım
ankara karış karış
*«kimler gelmiş kimler geçmiş felekten
un elerken deve geçmiş elekten»*
bilinmeli
sevilmeli
insan geçmişim
bilinmeli yüzümün en kuytu kıpırtıları

akşamları psidyalı dostlarımla şuracıkta oturuyoruz

üzüm incir bâdem ceviz
elma armut yiyoruz

ceviz oynuyoruz kızlarla
sabahları taş yontuyoruz, ha şıkıdak şıkıdak
aşkımızı şarkılıyorz
ha şıkıdak şıkıdak

romalı bir çobanla gün iğilirken
bala ekmek banar gibi dertleşiyoruz
morları kullanıyoruz bol bol, kekikleri zakkum-
lları fesleğenleri
likyalı bir çocuk bana nar gibi bir nar atıyor incir
ldalından
frikyalı sevgilimle böğürtlen topluyoruz çay boy-
llarında

o beni kaçırıyor oğlaklarla fundalıklara
ben onu uçaklarla kıtalardan kıtalara
sonra da mor mor öpüşüyoruz
kuytularda koltuklarda
gül gül açarken yanakları
geceleri şarap taslarımızı yıldızlara kaldırıyoruz
yıldızlar balık balık oynaşıyor içsularımızda
bakıyoruz
değişmiş alfabemiz
bir ezgi yakalayıp sonsuz maviden
kuşlar biçiminde
uçuruyoruz

hipokrat baba diyor ki bana sen çok yaşıyacaksın
şaraba ve aşka batacaksın, diyor bana, şiirde bo-
lgulacaksın

dört bir yanın çiçek ve kuş

dört bir yanın düş mavisi

kadınlardan çekeceksin ve bir de akşam saatle-
rinden

diyor *hipokrat* baba

selçuklu karım bana üç balaban doğuruyor

birinin gözleri çapkın çakırı, saçları kuzgun sü-
lrüsü

birinin bal damlıyor buğdaysı kahkahasından

üçüncüsü bana temmuz göklerinde hasatları dü-
şündürüyor

ve diyor ki *karacoğlan*

«*biri şemsi*

biri kamer

ill'elif»

o helenli dilberindir şu cânım mormenevşeler
kan damlası şu dudaklar bana bir tekfur kızından

«*hangisinden yâdeyleyim gönlümü*»?

homeros'la biz işledik bu ipek şarkıları imbata
ki okşasın incirleri

ve ballı dudaklarını egeli güzellerin

zakkumlar açar ve çıkıp gelirdi *tales* amca deni-
[zin arkasından biryerlerden
gökkuşağı köprüsünden durup bakardık
sedeflerle oyalayıp giritli korsanları
bize güller açarlardı denizkızları

heeeey akilos menas memilos bakhos
at sürüp av avlıyoruz bütün gün osmanlı baca-
[nakla
kızılırmak köprüsünden bozca yağmur yüklü
[ince kağnılar
palandöken dağlarında gün akşam
munzur vâdisinde selçuklu bir kepenek
silifke'de bağlamışlar kekliği kanadından
toroslar'da çam dalına
keklik öter şakır şakır
zil takar parmakları silifkeli-
[nin

zonguldak zonguldak vurur yüreğim
denizin altında karadeniz'de
sonra hepberlikte gidiyoruz en uzak yıldıza doğru
biri sevdâ
biri özlem
ill'ölüm

turnalar turnalar
yürük yanım
göçmen yanım
ayrılıklarım!

neye nasıl bağlanmalı bu lekesiz aklıkta
neye niçin zorlar beni bu zâlim belirsizlik
fısıl fısıl şu yıkıntı
söğüt söğüt emzirir yüzlerimizi
fısıl fısıl şu yıkıntı
anlatır şimdileri geleceklerde

bir susmayan sırma teldir

sızlar durur biryerleri vaktimin
geçmiş midir hal midir gelecek midir
ağrır kolum kanadım

.....

şu dağın yamacındaydılar
ortaca boylu belki, kalınca yapılydılar
böcek kabukları gibi parlardı güneşte ef-
flâtun sakalları

dik sesli
buğday benizliydiler
elleri tıpkı böyle beş parmaklıydı
ayakları da öyle
dişlerinin otuzsekiz olduğunu hiç sanmı-
lıyorum

tıpkı böyle öperlerdi kadınlarını
öpüp gebe bırakırlardı
karıncayı kurdu yakından tanırlardı
karınca kanatlandı mı
sonsuzluğa değerdı alınları

insan sesli sabahlara saygılıydılar
ormanlar uğuldadıkça şafak şafak
kuzular meleştikçe mor mor
yağmurlar okşadıkça sümbüllü yamaç-
lları

ölüme düşmandılar
taşları nerden söküp nasıl yontup ne gü-
lzel işlemişlerdi
üzüm salkımları biryanındaydı mer-
lmer sütunların
tanrılar öbüryanında
ve biryanında mutlaka
bir kadınla bir erkek vardı
kaç bin yıl
kaç bin yıl ötelerden bakıyorlardı böyle
ldipdiri

böyle hazin
böyle susamış
ellerinin sıcaklığı hâlâ taşlarda
taşlar dağın yamacında
çıplak güneş altında
ve yüzükoyun

biz bu kasırgayı hangi denizlerde yaşamıştık, na-
[sıl öldük o sularda

kimler andı adımızı

yokluğumuz kimde belli

kimler ağlar bu çılgın curcunada

yapraklara sulara sinmiş ağıdımıza?

her sözcük bir takımyıldız

her sözcük bir galâksi

kıyâmetler koparırken galâksiler küçük evreni-
[mizde

kayalar kayalara bindirirken içsularımızda

ülkeler batıp çıkarken

maviler gül gül ateş

ateşler şarkı

can alıp can satan bu bezirgân da kim

kim bu sevgisiz?

.....

bir cadı gezer çarşuuuda

konakları sıra sıra karşıuuuda

birinde beyler oturur elleri yağda balda

birinde körler oturur gözleri yolda

birinde davul çalar dilsizler sağırlara

birinde gazel okur uğrular doğrulara
 yataklar serilir aşk ile sevdâ ile birinde
 birinde başlar vurulur fermân ile baltaaa
 [ile
 dem çeker güvercinler, yelpâzeler uyku-
 [ları tâvuslar
 yıldız saĝar fısıkyeler, döner çengiler
 bin ölür binbir doğar boynu kıldan in-
 [celer
 kör beygir döner döner bitiremez deryâyı
fatma gelin böler böler yetiremez yufkayı
 gözdür akar ağlamakla
 gündür geçmez beklemekle
 vuranı vurmak gerek
 zinciri kırmak gerek
 varmak gerek o güzele
 kafdağında olsa bile
 ben bir keloğlanım saçlarım sümbül
 okurum okulsuzum, dokurum tezgâhım
 [yok
 ben giderim yol gider, yol biter ben gi-
 [derim
 bir derviş yunus'um ben, kimbilir nerde
 [mezarım
 ay akşamdan aştı gitti
 gözgöze geledim
 çam bitti çıra bitti
 yaslandım karanlığa
 «gel gör beni aşk n'eyledi»

diyor ki halı:

beni on kız tam on yılda bitirdi
on kızı ben tam on yılda bitirdim
nakışlarım kandır benim, gözyaşındır gül-
llerim
konaklar köşkler gezdim, ağalar beyler
lgördüm
ezildi bahçelerim saltanatlarda
tedirgin kuşlar oldu o eşsiz nakışlarım
şimdi kalın bir bankanın ayakaltıyım
değerim yüksektir yüksektir yüksektir
lbenim

haraç mezat

bir hastâne ederim

alın beni buralardan

serin beni kurtuluşun yoluna

diyor ki duvardaki sarkaçlı saat:
ben gelmişim *viyana*'dan
işlenmişim altun altun
saltanat benim huyumdur
bütün sarkaçlar salak
bütün saatlar yalan
çünkü ben doğruyumdur
iki vezir bir sadrâzam sekiz bey dokuz
İpaşa
değerim yüksektir yüksektir yüksektir
İbenim
haraç mezat
bir fabrika ederim
alın beni buralardan
durdurun bu kötü vakti

diyor ki masa
diyor ki divan
diyor ki duvarlarda yaldızlı fotoğraflar
altun gümüş işlemeli kılıçlar barutlular
ve diyor ki koca billûr âvize
atlas ipek diyor ki
altun gümüş diyor ki
diyor ki arısütü amberserbeti
bismillâhlar diyor ki
lâhavleler diyor ki
 alın beni
 katın beni yeni günün güzelliğine
sesler gizim gizim
sesler kibar kibar
sesler içiçe
 soylu birer kör gibi
 eskiler müzesinin tozlu karanlığında

ve diyor ki ayaklı bir kitaplık:

likyalılar lidyalılar frikyalılar
efendime söylüyim psidyalılar
hititlerden kalan bu kabartmalar
çanak çömlek artıkları şu taş baltalar
osmanlılar kayı aşiretinden olup
«yavuz sultan selim hânın önünde»

demiş ya yahya kemal
kemal'ler çoktur bizde ve de iyidir

namık kemal

yahya kemal, örneğin

ibnülemin mahmut kemal

orhan kemal

yaşar kemal, örneğin

suut kemal mehmed kemal, ör-
neğin

ve bir de kemal tahir

ve bankacı bizim kemal

bir kemal daha var ki

az kalsın kamal yapıyorlardı

«lâ havle ve lâ kuvvete»

az tatavla değil şu bürokratlar!

hâsılı

kemal'ler çoktur bizde ve de iyidir!

ve toprak hiçkimsenin olmayup

amma ki saltanat hiçkimsenindi

yâni ki saltanat beylerin olup

filden de büyük gergedan vardı

ve gergedan denen mahlûk

«*zıllullah-ı fil-âlem*»di

«*çalındı kûs-ı rahil ettin irtihal*»

deyince şair *bâkî*

allah bilir ki gümbürdeyip gitti koca *kanuni*

ve ondan sonradır ki

«*nâm ü nişâne kalmadı fasl-ı bahârdan*

düştü çemende berg-i dirah itibârdan»

ve de ondan sonradır ki

feryâd ü figan eyledi *bâkî*:

«*bâkî kalan bu kubbede bir hoş sedâ imiş*»

vay babam vay!

derken efendim, *celâli* isyanları
kabakçı mustafa kuyucu murat
osmanlı kılığında bizanslı bir saltanat
altun ibrik ve seccâde ve anka
ve karılar saltanatı, *saltanat-ı entrika*
saltanat-ı fütne fücür
yâni oğlum: kıl dâvası, etsuyu!
parlatınca palayı *patrona halil*
helva sohbeti tekmi
ve *şair nedim* pırrr!

kimi türkmen kovalatır dağda bayırda
kimi altun serpeler deryânın balıklarına
sakala inci mercan
hareme bel mâcunu
yoksula vergi

efendim bu nasıl bir iş
bu ne biçim gidiş yahu
bir allahçı deli derviş
ve kuvayı milliyeciler
mutlakıyet meşrutiyet cumhuriyet
adâlet müsâvat uhuvvet
andaraba fi konstantiniyye
dersaâdet istanbul
adâleti bilirsiniz
hani mülkün temelidir
mûlk demek *vatan* demek
çoğulu: *emlâk*
emlâk tapu defterlerinde
defterler iktidarda
yâni *emlâk* koltukta
yâni *mamgiz* dümende!

manâvatsı eşittir

bankerin banka bekçisine

işçinin fabrikatöre

ağanın marabaya

hamfendinin hizmetçiye

köşkün gecekonduya

zurnanın orkestraya

orkestranın zurnaya

yâni kurdun kuzuya

tabancanın sümbüle

bıldırcının tazıya

aşk u muhabbetidir

ve dahi bulunur osmanlı sikkelerinde

«andaraba fi konstantiniyye

adâlet-müsâvat-uhuvvet»

uhuvvetse kardeşliktir, beyfendi

kimi yapar silâhı

bağırır grev grev

kimi satar savaş savaş

kardeş kardeşi kırar

«altı da bir üstü de birdir yerin»

«yiyin efendiler yiyin!»

gölüyor çınar
gölüyor dağ
gölüyor su
gölüşüyor yıldızlar

kah kah kah—

—ramanlık

uykulu bir çaydanlık

lık

lık

lık

yatıp uzanıyorum müslüman sapan demirine ta-
lkılan mermer aşka

bakıyorum geçmişe:

ölüm zulüm kıran kıtlık

dağlar gibi kıyam, vay vaaaaay

yanık saray

yıkık köprü

kırık kol

«ekmede yok, biçmede yok»

kara bulut gibi, türkmen üstüne

kuzgunsal bir osmanlılık

küçükasya, küçükasya
bükük boyun
kanlı gömlek
koca şaşkınlık!
dibek dibek dövüp seni
elek elek elemeli
geçirmeli imbikten
sağıp seni çiçek çiçek
yayla memelerinden
içirmeli güneşin çocuklarına
«bir vakte erdi ki günümüz bizim»
değil kul
değil köle
vızgeliyor günümüzde
dünyalıya dünyalılık

yıldızlı yamaçlardan sessizce inip geliyorlar sa-
[galasuslular sislerce
cırcırböceklerinin ve çekirgelerin sonsuz çıtırtı-
[larıyla çekip gidiyorlar birgün elbet
[kesinlikle gideceğimiz yere
puhukuşu düşünüyor, çayda çıralaşan yıldız ışık-
[larına dalmış
balıklar belki de baştanberi hep aynı kıpırtıdalar
hep aynı dilde değil geceleri ishaklar
dal ölür
yaprak çürür
kalır ezgilere ayrılıklarım
sızlıyor biryerlerim harmanlardan çocuk ve ağıt
[sesleri geldikçe
savruluyor gece yellerine acı kuşlarım

evet, bilim
evet, teknik
evet, kültür

âmennaaa!

ekonomik, toplumsal ve de politik
ve de daha birçok şey
hayhay!

ne ki değmiş gözüme
ne ki gelmiş dilime

hepsi kabul

hepsi bay

değil mi ki şu mermer

değil mi ki şu kerpiç

değil mi ki şu arpa

değil mi ki şu kursak

şu rezil kepâze düzende çırpınıp durmak
ister asya tipi olsun

ister avrupa

kölelik

köleliktir

«sürerim sürerim gitmez kadana»
muhanetin kurşunu değer adama
değer amma
en azgın silâhlarla korunulsa da
birşey var ki şu dünyada
fabrikada
madende
ırgat pazarlarında
birşey var ki şu dünyada
gözlerin namlusunda
ağızların kilidinde
düşlerin cennetinde
birşey var ki şu dünyada
birikir adım adım
birikir damla damla
olgunlaşır alttan alta

bahar olur basar birden dalları
«güle güle gelir canlar pâresi»

turnalar hey
köprüler hey
yollar hey!

«Yedi deniz geçer isem, yetmiş ırmak içer isem
susuzluğum kanmaz benim, dost şerbetiyle kanayım»

Nere gitsem benimle birlikte gidiyor bu az-
lğın deniz

nere gitsem içimde bu fırtına
bu kıyâmet
bu talan

hangi sese tutunsam
yaslasam başımı hangi türküye
yedi renkli güneşler kan göllerinde
ve bir *tûfan* öncesi
konuşuyor fısıll fısıll
okşuyor, ipek
yakıyor, ateş

birdenbire mavi bir gül
şiiir gibi şarkı gibi bütün sonlar gibi bir ses
ve başlıyor birdenbire o imgelem cehennemi:
şu dağın yamacındaydılar, şurada
evleri yontma taşlandı nakışlandı
geyikli dağla birlikte gülüp güneşe
geyikli dağla birlikte girerlerdi geceye
lâcivert bir yorgan gece
kurda, kuşa, böceğ
insanoğluna

kadınları kadın değil, sanki nar
kızarmış da yeşillerden
yarılmış da güneşlerden
saçılmış sabahlara
nar tanesi çocuklar
saldırgan değildiler, vuruşkandılar
bahar gibi tırmanıp tepelere
güz gibi inerlerdi tepelerden eteklere
karanlık bir saygıyla sürüp toprağı
çocuksu bir merakla büyütürlerdi
demire ve ateşe egemendiler
geldiler oralardan
güneşi gördükleri dağın ardından
toprağın taa öncesinden
sürüp geldiler
işlediler toprağı sevişir gibi
devşirdiler meyvaları oynasır gibi
güneşi şarap yapıp içip gittiler
belki de gitmediler, şarkılaştılar
belki de hâlâ buralardalar
belki de meşelerde sularda buharlardalar
ekmeğimde tuzumda yalnızlığımda
düşlerimde belki de, çekip gitmelerimde
belki de şarabımdadır coşkunlukları

delirip dağları kucaklamamda
susup dinlememde gözlerin arkasım
bıçak gibi yürek sızım o gidişten kalma
[belki

belki de gitmediler, ışıklardalar
belki de hâlâ buralardalar
onlar inip gitseler de ayışıklı yamaçlar-
[dan yıldızlı karanlığa
kucakları ölü güller ve eski güneşlerle
[yüklü

ben bir zeytin ağacıyım bir gevenim ben
tek düşmüş bir meşeyim ben, kıyıları
[sazlı bir çay
şimdi leylekler güneyden, şimdi çocuklar
sarı söğüt yaprakları, sabır değirmenleri
aynamı sular almış tanrılar serüveninde
kalmış yüzüm türkülerde, güngörmemiş
[gelin gelin

ben gitsem yüzüm gitmez
gülüşümde yalnızlığı bozkır yangınları-
[nın
sürü kuşlar kanat kanat geçer sesimden
bir yaralı dağ keçisi yakınmam benim
türküm benim karınca katarıdır
ben gitsem sözüm kalır

ben çokzaman o gözleri kullanıyorum
doymadan gidenlerin haykıran göz-
lerini

belki de gitmediler, uzaklardalar
belki de hâlâ buralardalar
belki de bir ben kaldım o acılı gidişten
belki de geleceklerde uyanıyorum
sularda başlar gibi yeniden

kimdiler neciydiler neydiler
ne ben sordum ne de onlar söylediler
nerdendi gelişleri ne yöne giderdiler
neydi telâş telâş arandıkları
kendi gözlerinden bile sakındıkları
ya neydi bulup bulup yitirdikleri
yitiklerde buldukları neydi ne?
niçin öyle ateşlerde elleri
ve niçin kalabalık?
sormadım sormak da istemiyorum
okşuyor ellerimi o pembe ipek

«süleyman kuş dilini bilir dediler
süleyman var süleymandan içeri»

küçükasya
katmergülüm
kitabım!

küçükasya
mermer saray
kerpiç dam!

küçükasya
kıl şalvar
inci sakal!

küçükasya
ucuz insan
kutsal balık!

küçükasya
hızırpaşa
pir sultan!

küçükasya
beyoğlubey
keloğlan!

küçükasya
gülen göz
sıkılan diş!

küçükasya
nuh tufanı
kerbelâ!

küçükasya
son durak
ve son umut!

küçükasya
ya ölüm
ya kalım!

tepeleri çaldı güneş
uyan sunam kalk sunam
derelere indi güneş
uyan sunam kalk sunam
kapıları kırdı güneş
uyan sunam kalk sunam
sen gül ki güller aç
inci mercan saçıla
şeker şerbet içile
uyan sunam kalk sunam!
sen kalk ki düşman yata
ağaçlar meyva tuta
yokluk yetimlik bite
uyan sunam kalk sunam
demirse işte burda
nerde ellerin?
kömürse işte burda
nerde ellerin?
mor denizler ortasında bir altun toprak
petrol, petrol, işte burda
nerde ellerin?
kırom, kırom, işte burda
nerde ellerin?

ormansa bulut bulut, sular türkölü
dokunsan destan tomuracak, geceler yüklü
çile işte
açlık işte
alçaklık işte burda
nerde ellerin?
bu aç bu pis bu rezil
bu kapkaççı saltanatı
kurtuluş işte burda
nerde ellerin?
uyan sunam kalk sunam
kalk ki kanatlansın kuskün ırmaklar
kalk ki şaha kalksın uykulu toprak
kalk ki yıldızlara değsin bacalar
bitsin kötülük kalk ki
yetsin cana bu zulüm
uyan sunam kalk sunam!

küçûkasya
katmergülüm
güzelim!
bu güzellik sana kimden mirastır?
bu güzel rengin senin
bu tatlı dilin senin
bu bilmiş bakışların
kaç çiçekten gelir kokun
a benim ak başımın tatlı belâsı
bu güzellik sana kimden mirastır?
diyelim ki
bir kuş gelip konup ötüp, izi var
bir kuş gelip konup göçüp, izi yok
bir kuş gelip yuva yapıp dikene
avcı vurmuş
kan içinde kanadı

diyelim ki
demek de öyle zor ki
kimi deler koca dağı gürz ile
adına *ferhat* derler
dağ delinir
gün biter
ferhat gider
ad kalır
kimi yumruk kaldırır saltanata saz ile
adına *haydar* derler
pir sultan abdal
saray göçer
gün biter
haydar gider
ad kalır
kimi yıkar duvarları söz ile
adına *nâzım* derler
yalan-gerçek bilinir
gün biter
nâzım gider
ad kalır

adımız sorulursa

hem *hasan* hem *hüseyin*

işimiz sorulursa

her sabah *ferhat*

çilemiz sorulursa

hergün *pir sultan*

düştük sivas toprağına vaktin birinde

yağmur yağdı güneş açtı büyüdük

elledik ateşleri zorlarda zorbalarda

geçtik ateş çemberlerinden

ağrıdık kalın kalın

haykırdık dağ dağ

sevinmek yasakmış bize ezelden

—öyle demiş deyyus oğlu deyyus soyu dey-
lyus milleti—

biz güleriz acıdan

kanat kanat

tanırız kahpeliği ayak sesinden

kapımızı çalmadan girer sıkıntı

sözü kutsal bellemişiz ey dost

düşmüşüz yola

kalır belki bizden de ağırlı birkaç türkü

şu kavanoz bilmemneli dünyada

diyelim ki
demek de öyle zor ki
diyelim ki likyalılar lıdyalılar psıdyalılar filan
[vardı buralarda taa o zamanlar
ya ondan önceleri?
ondan da önceleri?
daha da önceleri?

derken efendim persler pürsler çıkıp geldiler bir-
[yerlerden taa oralardan uzaklardan gündoğu-
[sundan, ve de yakıp yıktılar kentleri ve köy-
[leri, yağmalayıp altunları gümüşleri, on-
[ca güzel işleri işlemeleri talan tulan
kırdılar kılıçtan geçirdiler oktan yaydan mız-
[raktan geçirdiler baltadan sopadan satırdan
[geçirdiler ve de persettiler psıdlerin lıdlerin
[liklerin cümle erkeklerini erkeçlerini yer
[ile yeksan ettiler falan

peki ama menevşem
ya o güzeller güzeli psıdyalı lıdyalı likyalı kızları
[kadınları n'ettiler?
papatyalar gibi toplamadılar mı bu samur top-
[raklardan, toplayıp koklamadılar mı, kok-
[layıp filan

bak nasıl gülüyor çınar
yaprak yaprak
dal dal!

diyelim ki koca iskender gelip geçti buralardan,
[hani *iskender-i zülkarneyn* dedikleri arapların,
[ve de bizim türkçenin *boynuzlu iskender*'i
[gelip geçti buralardan ve de gordiyom'da
[bir kılıç darbesiyle çözüp kördüğümünü
[boyunduruğun, acem illerinden hind'e
[sarkıp zebun düşüp ısıtmadan si-
[nekten, ölüp giden koca *ishen-*
[der-i *zülkarneyn*

diyelim ki kesip biçti yakıp yıktı, kesip biçmek
[yakıp yıkmak kuraldandır, kesip biçti yakıp
[yıktı persli pürslü erkeklerin cümlesin, ve
[de urup başların, bağlayuban kolların,
[alup gidüp acemistan üzerinden hind
[illerine, mısır'a ve de

peki ama papatyam
ya o dilber persli pürslü
ya o psidyalı lidyalı likyalı günbalı asma dalı
[kızları kadınları n'ettiler?
birer öpücük de mi almadılar o kiraz dudak-
[larından o çilek kokulu yanaklarından
[ve o misket elması göğüslerinden?

bak nasıl gülüyor dağ
kanat kanat
yel yel!

şu dünyanın anasını satmalı

işleyip işçi gibi

beyler gibi fink atmalı

şu dünyanın anasını satmalı

yakmalı kötülüğü bayram davullarıyla

köleliği paçasından asmalı

şu dünyanın anasını satmalı

donatıp yenibaştan

yenibaştan yapmalı

ve nasıl durursa çiçekli elma dalı bahar sabah-
llarına

öylece gülmeli kundaklarımız

ve nasıl yaprak dökerse çınar

gelip geçmeliyiz öylece

«şu dünyada üç şey var ki sevilir»

—demiş şair—

biri yârdır

biri nârdır

biri ne?

gelelim türkümüze

diyelim ki romalılar taa çıkıp oralardan uzaklar-
dan günbatısından geldiler taa buralara bi-
zim illere, kızdılar perslere helenlere kurus'a
liskender'e filan, ve de bastılar kılıcı kal-
kanı zırhı palayı, vurdular sopayı satırı
ve de baltayı, ve de başka ne gibi si-
lâhları varsa onları, kestiler biçtiler
helenlerin erkeklerini ve de on-
lardan öncelerden kalmış olan
bilcümle erkek mahlûkatı ke-
sip biçip helâk edip, heykel-
leri anıtları putları, yuva-
ları yurtları, talan tulan
leyleyip birbaştan
löbürbaşa, yâni bu
demek

peki ama sümbülüm
ya onca dilber n'oldu?
onca güzel onca tatlı o helenli kızları kadınları
ya o persli psidyalı likyalı dilberleri n'ettiler?

ben bilmez miyim romalıları o zırhlı haydutları
İcanavarları, elleri satırlı hukuk çaçaron-
İlarını ben bilmez miyim, kılına bilem do-
İkunmayıp mı o güzelkızların kadınların
İve de o kadınlarla kızlar dahi çok bir
İgüzel günler geçirip küçükasya sal-
İtanatlarında romalıların, biz çı-
İkalım kerevete

bak nasıl gülüyor su
yeşil yeşil
kulaç kulaç!

bu bir sivas türküsüdür
türkü de değil ağıt:

«kızılırmak n'ettin allı gelini

kızılırmak parça parça olasin!»

ve bir de erzurum yaylasından

«çıkayım dağlara da kurt yesin beni»

yüreğimde koskocaman bir ağaç

ceviz midir çınar mıdır çam mıdır

dalları tutmuş arşı

sol yanımda bir sızı

bıçak mıdır kurşun mudur cop mudur

bakarım bakarım ışımaz sabah

ağzımda barış marşı

beni vuran ağa mıdır uşak mıdır bey midir?

telefonlar telgıraflar mektuplar

verin bana haberini dostların

sizde insaf yok mudur!

şu dünyanın anasını satmalı

satmalı da yenibaştan yapmalı!

diyolım ki selçuklular sürüp gelip taa oralardan
[acemistan üzerinden gündoğusundan semer-
[kant'tan taşkent'ten belh'ten buhara'dan
[sürüp gelip taa buralara bizim illere,
[vay hınzır romalılar putperestler haç-
[perestler musibetler küffarın kâfir-
[ler diyerekten bastılar kılıcı kal-
[kanı gürzü baltayı satırı sopayı
[kargıyı filan, ve de bağdaş ku-
[rup gülzâre çemenzâre, bu-
[laştılar fars fars kokuşup
[koklaşmağa konuşup
[söyleşmeğe müstef'i-
[lâtün müstef'ilâtün,
[ki ey keykuubat
[u keyhusrev ü
[ki geh geh

peki ama karanfilim
ya romalı kumruları n'ettiler?
ya o serçe sekişli
ya o bülbul söyleşli
nakış nakış bakışlı
yavruları n'ettiler?

ya onlarla sarmaşdolaş o helenli persli pürslü
[dilberleri n'ettiler?
ben bilmez miyim selçukluları, dedelerimdirler
[benim, çok bir düşkün olup urum dilberle-
[rine, yâni demem ki romalı dilberlere, ve
[dahi onların kıllarına bilem dokunma-
[lıp, hâşâ estâfurullah, gel kız müslü-
[man ol kalma urum, diyerekten
[cümlesin hak dine dâvet idüp, al-
[madılar mı selçuklu haremine,
[onlar dahi çok bir sevip sel-
[çuklu erkekleri ve de nur-
[topu nartânesi veledler
[vermediler mi onlara,
[hadi canım, ben bil-
[mez miyim selçuklu
[dedemleri, bende
[dahi onlardan çok bir nişâneler
[kalmış olup, ah sen ne sel-
[çuklu dedemlersin ne yö-
[rüksün ne hercâyi me-
[nevşesin ne gülveren
[gülüsün sen, ben se-
[ni bilmez miyim
[ben, kaç çiçek-
[ten gelir ko-
[kun, ben se-
[ni bilmez
[miyim
[ben!

boyun sümbül boynun lâle
güne dönük nar gibisin
desem ki karanfilsin gülsün nergissin
yolarlar yapraklarını
bırakmazlar seni beni *visâle!*

bak nasıl gülüşüyor yıldızlar
takım takım
salkımsaçak!

küçükasya
yanık orman
kel keloş dağ
boynubükük çayım benim!
küçükasya
kerpiç damım
tapınağım
soğan ekmek balım benim!
küçükasya
kavgam benim
aşkım benim
vatanım!
kitap sayfaları gibi kat kat
ve de katmer katmer
gül gibil
gürün'de kaysı dalı
maraş'ta üzüm
ankara'da oğul balı
anamur'da muz
ve bodrum'da deniz olmalı deniz
yiğidin belâlısı!
neyi sevdim
kimi sevdim
niçin sevdim bilemedim a dostlar
bir kocaman ah bıraktım
«bâki kalan» bu kubbeye!

geçemedim erzincan'dan öteye
kars'ta sabah
kafkaslar'da günbatımı
van gölü'nde akşam nasıl, bilemem
o soğanlı dağları'ndan zigana geçidi'nden
geçemedem göçersem
yuh olsun bana
bir de dersim dağlarını
o dağılmış yuvaları
o kan çiçeklerini
göremeden göçersem
yuh olsun bana
yıkılmalı bu karanlık
tanınmalı göz gözü
sarmalı işçi kollar vatani
ana diye diye
yâr diye diye
göremeden göçersem o güzel günü
bir taş bile koyamazsam o güzel güne
yuh kere yuh kere yuh olsun bana!

evet dostlar
evet canlar
yoldaşlar

diyelim ki osmanlılar sökün edip van gölü yöre-
lsinden, at binip kılıç kalkan kuşanıp muş
lkapısından, toroslar'dan kızılırmak boyla-
rından bu cömert bahçelere, ve de bir
lnice hayran kalıp şol güzel ülkelere,
lki ne yahşi işlenmiştir toprağı taşı,
lvaaaay ne değin güzeldir ki ağacı
lkuşu, nakış mı nakış oya mı oya
ldişi mi dişi, vaaay ne ola ki bu
lbeldede hınzır küffarın işi,
ldiyerekten abus ubus, dil
ltutup islâm anadan, el
ltutup şaman baba-
ldan, hamle kılıp
lbir o yana, ey
lbre kâfir, bir
lbu yana, ey
lbre zındık
ve bir bir devşirip olgun armutlar gibi burçlarını
lbizansın kalalarını ve de selçukluların çok bir
lillerini obalarını bir bir devşirip olgun ar-
lmutlar gibi hey hey, ve de bir nice şah-
lbaz olup başlar urup akınlar düzenle-
lyüp

peki ama gülüm benim, gülüstanım, cerenim
ya selçuklu dilberleri n'ettiler?
ya o bizans bahçelerinin nazlı çiçeklerini?
ya onlarla bacım bacım canım canım yeşim ye-
[şim yaşayıp da sevişip de doğurup da göçüp
[giden o romalı o helenli o lidyalı persli
[pürslü, yâni binbir kokuşlu, yâni binbir
[gülüşlü, yâni binbir duruşlu dilberle-
[ri n'ettiler?
ben bilmez miyim osmanlıları, hadi be sen de ca-
(nım, dedelerimdirler benim, yahşi akıncı-
(dırlar, yahşi koçak ve de yahşi güneşli-
(dirler
at
avrat
bir de silâh

azıcık maymunıştahlıdırlar, hadi canım, azı-
lcık günebakan, azıcık da şahbazdırlar,
[hadi canım, ben bilmez miyim bizim-
[kileri, bayırlar soytarı döndürmeğe
[kılıç parıltısında, bayırlar el-ense-
[ye bir de cazgıra, bir de seher
[vakti düşüp dağlara, av avla-
[yıp kuş kuşlayıp, hadi ca-
[nım, yosmaları terkileyip
terkileyip yosmaları
dağ bayır aşırmağa

diyerek bıyık bıyık

gel kız müslüman ol kalma urum
bayırlar ayran içip bıyık burup koska-
[lanmağa, acemi gelgelleyip türkmeni
[gitgitlemeğe, hele de yörük deyip
[kürt deyip kızılbaş deyip, yürü
[bre hıızır paşa, pır sultan'ı sa-
[bah sabah asmağa, ve de
[londan köşe bucak kork-
[mağa, bayırlar bre ba-
[yırlar!

bak yine yağmur düştü yüreğimin toroslarına
çal beni taştan taş a ak kısrak!

oralardan
uzaklardan
masal topraklarından
bunca bin yıldan kalan

yaşayıp doğurup çoğalıp gelen

o keklik sekişli o ceylân bakışlı ve o süm-
[bül kokuşlu, bey kızı azap dölü, kolları
[altunlusu bilekleri zincirlisi, soylusu
[soysuzu yozu yolsuzu, bu toprağın
[güzelleri, gülüm benim, n'oldular
[da nerelere gittiler?

suda da mı değillerdi içmedin mi, havada da
[mı değillerdi koklamadın mı, üzümde de
[buğdayda da balda da mı değillerdi ye-
[medin mi, türküde de şarkıda da, is-
[yanda da göçte de, çağırmadın söy-
[lemedin haykırmadın mı?

yok muydular ağıtlarda

ağlamadın mı?

yok muydular acılarda

inlemedin mi?

sevmeydin mi susmadın mı kaçmadın mı kendi
yalnızlığından
birgün toprak olup gideceğinden
yaprak olup yeşil yeşil güleceğinden
birinin gözlerinde elâ
birinin saçlarında ılık
birinin dişlerinde sedef
düşünmedin mi?
nere gitti bu anaç toprakların onca dilber onca
lceylân onca ateş onca gül, ve onca «evler
lıykan beller büken» kadını kızı?
söyle bana binbir kokuşlu yârim
karayer nasıl yuttu
mavi gök nasıl tuttu
dilin nasıl unuttu?
söyle bana binbir kokuşlu yârim
sen sen misin bu tende
sen sen misin bu sende
rengin misin sen senin
bana böyle binbir yönlü gelişin misin
söyle bana
a benim sevdiceğim
sen sen misin
şu bende?

ah ben seni bilmez miyim sen ne çetin bilmece-
[sin bulmacasın sen!

kaç çiçekten gelir kokun

seni ben bilmez miyim ben!

bu güzellik

bu koku

sana kimden mirastır?

şu bütün amanları
birleştirsem birleştirsem ucuca
eklesem amaaaaaaaan!
şu bütün ahlarını oflarını dünyanın
yığsam yığsam şu dağlar!
beni niçin böyle kan-ter içinde
beni niçin böyle soluksoluğa
hep böyle mi kıpır kıpır
hep böyle mi telâş telâş
beni niçin böyle susuz
böyle kızgın
görüyorsunuz?
tirenlere koşuyorum, binlerce yıl gerilerde solu-
lyor lokomotifler
yolcular bana pencerelerden
kaç bin yıllık ayrılığı mendilliyorlar
gemiler kalkmış oluyor çoktan
ben rıhtıma ulaşmadan

uçaklarsa
arsızca artırıyor yoksulluğumu
dilinden anlıyorum albatrosların
yüzümün biryanı buğday başaklıyor sivas'ta
biryanı trabzon'da takada
zonguldak'ta kömür pençeliyor pençemin biri
biri yatıyor kelepçede zindanda
her akşam
acılarla çiftleşiyor mutluluklarım
yüreğim
haraç mezat
devr-i demokrasinin toplama kamp-
larında

beni hep kan-ter içinde görüyorsunuz
ben neyin eşkıyasıyım, bilmiyorsunuz
niçin bayrak açmışım, bilmiyorsunuz
yüreğimde sıradağlar, görmüyorsunuz
bir ben miyim bende gülen, a dostlar
bir ben miyim bende susan
taş gibi!

ey coğrafya dersleri
kıtaları nehirleri gölleri
denizleri dağları
çizgi çizgi çizen karatahtaya
benden ne haber?

ey coğrafya dersleri
pamukları pirinçleri ve buğdayları
demirleri kömürleri ve kalayları
balıkları sığırları ve tavukları
sayı sayı döken karatahtaya
benden ne haber?

ey coğrafya dersleri
insanları dil dil din din ve renk renk
insanları devlet devlet
insanları millet millet seren kara-
[tahtaya
benden ne haber?

ve sen
 ey koca tarih
ben ne madalyalarıyım generallerin
 ne de kırılların yatak cenneti
bir karanlık kalabalık
başsız sonsuz bir uğultu
yapıp yaratanım ben
 yıkıp değıştirenim
tanrı değilim, hâşâ
 tanrılar yaratanım
adım geçmez benim
 yaldızlı çerçevelerde
çünkü ben
 bitip tükenmeyenim
biçilir ekin ekin
 yeşeririm tarla tarla
ekmekte suda ışıktayım ben
bozulurum sokak sokak
 düzeliyim kavgalarla
ben barışım
 ey tarih
 benden ne haber?

«ben bir kitap okudum, kalem onu yazmadı
mürekkep eyliyeydim yetmeye yedi deniz»

ağlasun dedikleri bir yaşlı çınar
iki kerpiç
dağbaşında
bir تنها pınar
çocuklara yeter mısır
keçilere yetmez pırnal
taşı taşın üstüne koyup yıkarak bitiriyorlar günü
ve başlıyorlar güne
taşı taşın üstüne koyup yıkarak
elleriyle koymuş gibi biliyorlar da cennetiâlânın
[yerini
dünyadaki kendi yerlerini olgörüüp bilemiyor-
[lar
düşünüyorlar derin
düşünüyorlar kuyu
düşünüyorlar da çözemiyorlar
gözlerine sürme gibi çekilmiş uykuyu
aç bir akşam konuyor aç bir günün yorgunlu-
[guna
yaşamak bir dev oluyor
kesiyor yollarını

çıkarp veriyorlar da yüreklerini
allarını
morlarını
yeşillerini

kimsin nesin necisin

diye soramıyorlar

güllü şalvarları içinde kuru bir gül dalıdır ka-
[dınları, hüznölüdürler
bir sokum ekmek uğruna yaşamadan yaşlanır
[alınları

bakmayın yüzlerine

yüzleri korkunç

yüzleri zor

baskın yemiş kerpiç evler gibi bakar yüzleri

dipçikle parçalanmış kapısı penceresi

kerpiç evler gibi bakar yüzleri

sormayın

demez birşey

dinleyin

der binlerce

kırık dökük dualarda çarpılmış ağızları

bakmayın gözlerine

adamı ipten alır

verir ağzına namluların

soran gözleri

anam anam
güzel anam!
yeni geldim
susa susa ağladığın o beter akşamlara
üstümbaşım paramparça
kan içinde yumruklarım
olacak bütün bunlar
böyle geldik buralara
varılacak biryerlere
varılacak güzel anam
taş yerini bulacak

sabahlar sanki deprem
kurtarılan kollar bacaklar sanki
sel önü birdenbire
kaçıp kurtulacaklar sanki
sanki savaş alanlarından yaralı topluyorlar
dökülmüş yollara dünleri bugünleri
dört cepheyi sarmış düşman
sanki vatan kurtaracaklar
belde bebek
apışa can
apışa gül
apışa hul
elde azık
arpa unu
mısır unu
taş unu
kavgaları sanki böceklerle kuşlarla karıncalarla
güneşten önce dağda
güneşten sonra dağda
bir buğday tanesi yerde
bir buğday tanesi elde
düş içinde
taş içinde
diken içinde

yap resmini *bay natürmort*
işte tabak
işte elma
işte pipo
işte şarap
ve kan kızıl karanfiller vazoda
yap resmini *bay peyzaj*
işte deniz
ve istanbul
işte yelken
ve martılar
pâdişahlar minâreler köşkler kenti istan-
bul
yap resmini *bay peyzaj*
«istanbul'da aşk başkadır» istanbul'u-
nun

ve kasım yağmurları kırıncı belini son umutların
bir dürülü yorgandır gurbet eşikte
sınırları nerde başlar vatanın
nerde biter ayrılığın sınırı
yaz bunun şarkısını *bay tralâllâ!*
anam anam
güzel anam!
yeni geldim
ninni ninni ağladığın o beter akşamlara

deli gönlüm

çıplak ata çıplak kılıç gibi çıplak dağlarda

bre hovarda gönlüm

ben bir yolun yolcusuyum

seni nasıl eğliyeyim

bu dört duvarda, gönlüm!

zaman zaman içinde masal çeşmem

akar gürül gürül

akar incili

.....

bizim köy dokuz evlik

dili kuşdili

sekizinin duvarı var kapısı yok

sekizinin ne kapısı ne de duvarı

altbaşında irençberler sap savurur yel ile

üstbaşında karıncalar körkösnüler sel ile

bizim gelin dokuz ayda dokuz oğlan do-

[gurur

sel alır üç beşini

yel götürür dört beşini

onuncusu evde kalır

onu da devlet alır

«yeşil kurbağalar öter göllerde»

un gider bulut gider
tutar bulutu gelin
yoğurur köpük köpük
pişirir yufka yufka
yedi köye yetirir

.....

şu bütün ahları yığsam üstüste
şu bütün amanları
aman, aman, aman!

ağlasun dedikleri bir yıldız çınar
iki şimşek bir yıldırım sel selek fırtına kar
dalda yaprak
tane tane:
sayılır!
verde toprak
bölünmüş parça parça
paylaşılmış hâne hâne:
sayılmaz!
bu kardeştir
bıçak bıçak
kurşun kurşun:
kıyılır!
yatılır zindanlarda ömrübillâh yatılır
mal bulunmuş
körolası
canyongası denilmiş:
kıyılmaz!

ve kasım yağmurları kırımca belini son umut-
ların

gölgesi düşünce düşlerine yarınsızlığın

bir kolunda o namussuz

bir kolunda bu namussuz

kuyruğunda felâket

çalar kapıları tek tek

çalar kalm kalın

çalar kamçı kamçı

gözü kanlı muhanet

ah gülüm vah gülüm gülüstanımsın

aşkım ve zincirimsin!

ağlasun umuttur sabahlarımda

ağlasun hüznün

hüzünlü bir eşkıya akşamlarımda

çakır dikenidir ağlasun, ahlat dikenini

sızlar tabanlarımda

ağlasun ellerimizdir
ağlasun öfkelerimiz
ağlasun heryerdedir
ağlasun düşlerimiz
bir kuru gül dalıdır kadınları
hüzünlüdürler
canlarını taştan alıp
taşa vururlar
sanki seferberlikteler de
vatan kurtarıyorlar
sanki adam kaçırıyorlar
cehennemden cennete
görmesem bilmesem sabahlarını
etimde akrep akrep
duymasam çektiklerini
ne güzeldir
ne güzeldir
gelin gelin bezenişleri
ne güzeldir
ne güzeldir
düğün dernek donanışları
kiminin adı güllü
kiminin yaşar
gülşan'ı gülüzar'ı güler'i de var
ben görmedim gülenini dünyada
yaşamaksa
—toprak doysun!—
adları ağıtlarda her bayram yaşar

serçeler sabah sabah
niçin uyanırlarsa
öylece uyanırlar
koptukları yerden
ulanırlar çilelerine
bu gece bir düş gördüm - hayırlar ola
beni dağdan alıp dama attılar
soydular üryan bıraktılar
dağ bastılar şu yanıma
kem çaktılar bu yanıma
birer birer kırdılar kanatlarımı
ağladım sele gittim
çırpındım yele gittim
kuş muydum balık mıydım
körolayım unuttum
korku gömlek gibi geçmiş eğnime
zâlimin dipçiği basmış döşüme
bir de bir silindir şapkalı bir ayıp züppe
kuyruğu çatal matal
gözleri leşçil
bir ayıp züppe
basar beni teper beni tepemden
çeker beni iter beni paçamdan
dost mudur düşman mıdır
körolayım unuttum

çırpınırım çıkamam
çırpınırım çıkamam
bu gece bir düş gördüm
düşümde kendimi ağlamış gördüm
hayırlar ola
diye diye koşarlar salacaya
kefenlerinde hâlâ
burcu burcu tüter kundak kokusu
doğururlar
yakınırlar yana yana
yavrulamaktan
doğurmazlar
zindan olur koca dünya
dar olur gözlerine
yanar yakınırlar amma kaşık düşmanlığından
bir de doğurup da saldılar mı güneşe
etlerinden et koparıp verdiler mi ağzına
esen yelden
uçan kuştan
kara düştan
sakınırlar balalarını
sakınmak isterler de yâni
küçük gelir kanatları
kaptırırlar çakala akbabaya

inanmışlardır ki allah-bir gibi
taş ve diken içinde olmadıkça elleri
solmadıkça kınaları üç günde
doğanlar da aç ve çıplak
doğacaklar da

.....

kreüz'ün altunları gaayetle ziyaade olup
istanbul'u fâtiğ sultan mehemmed alup
viyana'nın kapusunda kılıç oynatup
yavuz sultan başın urup kızılbaşların
kuyucu murad dirler hasnâ bir kişi

kuyulara çocukların başlarını doldurup
persler gelüp gidüp mogollar gelüp gidüp
semerkantlı topal timur sivas'ı yağmala-
ltup

beylikler isyan idüp saltanat parçalanup
boğaz'da petrol yakıp şenlik düzdürüp

abdülhamid pulisleri curnaller yazup
ve dahi namık kemal figaane gelüp
«yok mudur kurtaracak» deyu feryâd
leyleyup
aydınlar evropa'dan medet bekleyup
ve dahi dönedursun akbabalar semâda
türkmenin suratına kimseler bakmaz idi
iktisattan ilimden kimseler çakmaz idi
amma ki tef dümbelek çengi çağnak ta-
lmam idi

sarayda oğlan uşak
gerisi şalvar taşak

tarih-i âl-i osman

düvel-i muazzama

36 kısım

tekmili birden

yol benim
ayaklarım kan içinde, yol benim
taşı sıksam un ederim a dostlar
yalınayak başıkabak döl benim
omuz versem kaldırırim dağları
balık olsam doldururum gölleri
ya nedendir
ya nedendir kanım sebil
alınırım pul benim?
yaştır fıştır uştur kuştur
a dostlar
bu ne iştir, a dostlar!
«bakarım bakarım sılam görünmez
arayerde yıkılası dağlar var»

.....
elif üstün esire
hocam gitti mısır'a
mısır'da ilim çokturur çokturur
aydınlarda din iman yokturur yoktu-
[rur
benim babam neden fakir
eloğluna halı dokur

eloğlu dedikleri
emektir yedikleri
karakuş gelir çalap
dolap döner yalap yalap
babamın dokuz arısı
bir de mezarda karısı
uçtu da gitti birisi
babamın topal arısı
irisi kınalı sarısı
koştum eve ağladım
kılıçları zağladım
babamın yok atını
yok direğe bağladım
çektim hadım horozu
gemledim eyerledim
atladım üstüne kuş gibi
mahmuzladım tekmeledim
bellerden aştım sellercesine
tepelerden estim yellercesine
vardım altın saraya

ağlasun dedikleri bir ulu çınar
bir avuç yoksul yetim bir içim soğuk pınar
elenmiş elenmiş de, gitmiş nereye
elenmiş elenmiş de, kalmış nerede
kim götürmüş öfkesini bu halkın?
asya'dan geldikleri doğrudur
putları kıranları kırıp bigüzel
susturup çanlarını allah adına
minâreler diktikleri doğrudur
yumruk gibi atlarla gelmişlerdir doğu kapılarının
Idan
kapıların ardı sonsuz
kapıların ardı derin
kapıların ardında güneşli fırtınalar
at sürüp döne döne, sarı dağlarında uzakdoğu-
Inun
ve kılıç döndürüp gökte kartala
düşlerinde sarılar yecuç mecuç
düşlerinde sarılar cin tayfası
düşlerinde yılan çıyan bir ulu sarınehir
ve bozbulanık
iki ucu karanlıkta sonsuz bir duvar
ve duvarın arkasında kıvıl kıvıl küçük
Ikılıçlar
ağzından ateş saçan ejderhası pirin-
Icin

hiyung-nu bir istep yangınıdır
ki yalar yalımları hun hun
surlarını yecuç mecucun
bir masal vaktidir ki uzayıp gider
ağır kervanları ipekyolu'nun
belki konuşuyordur oralarda hâlâ
belki kasırgalarla uzaklarda
kurt gözlü atlıların mete'si kurt mao-
ldun
yorgun nakışlarında kilimlerin
türkülerin yörük yalnızlığında
ve kırmızı gecelerin yıldız kaymala-
rında
belki uzak şahinleri otağın
güneşi bir ateş top gibi alıp arkalarına
geçip o günbatısı kapılarından
—ki bir daha açılmayacak—
kan terleyen atları fergana'nın
nal sesleri çınlar hâlâ alman destanla-
rında
macaristan ovasından geçen hun bu-
flutunun

«mecnun olup da yürürüm, o yâri düşte görürüm
uyanır melûl olurum, gel gör beni aşk n'eyledi!»

Aşya'dan geldikleri doğrudur

atları boğazlayıp bigüzel yemişlerdir
salmışlardır keçileri pırnal denizlerine
düşüp uyumuşlardır

yedi ay mı yedi yıl mı yedi yüzyıl mı desem
yediler mi kırklar mı binler mi desem
rönesans restorasyon reform devrim devirim
güneşler doğup batıp dünyalar göçüp gidip çağ-
llar yuvarlanıp

köylüler ayaklanıp işçiler başkaldırıp
saraylar gümbürdeyip bayraklar dalgalanıp
beylikler isyan idüp saltanat parçalanıp
«yok mudur kurtaracak» dedikte namık kemal
türkmenin suratına kimseler bakmaz idi

dönerdi akbabalar *saltanat-ı kebir* üzre
hünkâr-ı cebir üzre

sefâlet-i ecir üzre

yedi ay mı yedi yıl mı yedi yüzyıl mı desem
yediler mi kırklar mı binler mi desem
acıkip uyanmışlardır

acıkip kuşlar gibi
acıkip kurtlar gibi
 cümle mahlûkat gibi
 acıkip uyanmışlardır
 yıldızlar akışırken sularda
 meyvalar salkımsaçak dallarda
 sürüler bulut bulut dağlarda
 balıklar oynaşırken deryâda
 sıcak bir sofra gibi tüterken toprak
 acıkip uyanmışlardır
ve daldırıp ellerini kör karanlığa
daldırıp karanlıkta taş a dikene
 daldırıp ellerini yılan ağzına
 ekmeklerini aranmışlardır

şu bütün ahlar var ya
şu bütün ahları ucuca koysam
 çıksam ahlar dağının en yücesine
 ah desem
 ah desem
 ah desem
kim bağlamış usunu bu hırçın göçün
kim vurmuş zincirlere
 bu akıncı milyonları!

karlı bir akşamdır kaldırımdasın
yürüyorsun reklâm ışıklarının aydınlığında
yönün belli değil doğrultun şaşkın
uluşur tedirgin ayaklarında
 karanlık çakalları asfaltın
dilenci değilsin, hâşâ
 utanıyorsun
kimsesiz değilsin
 yapayalnızsın
köylüsün köyden uzak
ayrı düşmüş sürüsünden ilinden
kıyısından kıyısından bir koca kentin
 yepyeni bir dünyaya açılıyorsun
açsın
 somon somun büyüyüp
 küçülüyor somun somun
 koca kent

açsın

bir kocaman elsin akşam kaldırımında

açsın

aldatılmış bir erkeksin, toprak aldatmış seni

aldatmış bir kadın sesi kulaklarında

artık herşey

artık herkes

sıcak sıcak

ve çok uzak

somunlar kılığında

orda deniz, uzaklarda

orda vatan, uzaklarda

bütün güzelliğiyle

toprak itmiş

kent almıyor

kaynaşüyor varoşlarda başsız bir ordu

gibi çağdaş bir korku:

açılmak bir kıyıda

görememek bir kıyıyı!

ey gökyüzü, yıldızları temmuzun
harman yalan hasat yalan
yalan şu ellerimin iri toprak kokusu
lokanta yazıyor camda
uğulduyor rotatifler ofsetler
ışıklar allı morlu
ışıklar süngü silâh
karlı bir akşamdır kaldırımdasın
kar yağıyor harmansız hasatlarına
silkelenmiş gibisin hoyrat ağlardan
kurulmamış fabrikaların kapısındasın
eşiğinde belki de güzel günlerin

adım adım ilerliyor kentte akşam karanlığı
bir kocaman
bir kırmızı
bir köylü el
çizilmiş akşamın karanlığına

ali'dir hasan'dır hüseyin'dir adları
osman da olsa olur ömer de ebubekir de
ali osman olduğu da doğrudur
yâni ali'den ve osman'dan aynı uzaklıkta olduk-
lları doğrudur
yâni ali'ye ve osman'a aynı yakınlıkta oldukları
ldoğrudur
öyle bir noktada mekân tutmuşlardır ki
öyle bir katmışlardır ki pirinci taşa
ne taştan geçebilmişlerdir
ne de pirinçten
asya'dan getirmişlerdir o huylarım
kuşlarla yatıp yâni
kuşlarla uyanmayı
soğuk suya çarpıp uykularını
güneşi ayakta selâmlamayı
ve islâm ananın koynuna koynuna iteleyip
ışaman babayı
bilinmez bir cennetin bilinmez kapısında
yatıp yatıp yuvarlandıkları doğrudur

azıcık *ibni sinâ*

azıcık *lokman hekim*

azıcık da *çoban baba*'dır herbiri

ve herbiri azıcık da *kelâm-ı kadim*

ötüken ötüken ötse de keçi derisinden davul-
lları hâlâ

tütse de burcu burcu ötüken

ekmekleri etleri sütleri çökelekleri

at sürüp bu illerden

at sürüp gitseler de kuş uykularında
yayladan yaylaya sel sularıyla

göçseler de bahar bahar

yezid'in dizinde mışıl mışıl

yatıp uyudukları

kerbelâ'ya yandıkları doğrudur

doğrudur

haram sayıp şarabı

yunus yunus esridikleri

onlar bütün bunları
iki *kulhü* bir *elham*
ve de minârede *ezan* sanırlar

gölüyor çınar
gölüyor dağ
gölüyor su
gölüşüyor yıldızlar
kah kah kah—
—ramanlık
gölgede bir çaydanlık
lık
lık
lık

«gitti beyler mürveti, binmişler birer atı
yediği yoksul eti, içtiği kan olmuştur»

Gel benim masal çeşmem incili suyum
yorgunum yorulmamaktan
gün ortası düş kurmaktan
düşte balık avlamaktan
gel benim masal çeşmem incili suyum
yoruldum yâr diye diye
gecelerdir uykusuzum

.....
bir çeşme başında durdum
bir çift güvercin vurdum
çeşme yıkık
suyu yok
uçup gitti güvercinler
mor gagalı türkülere
benim yârim resim resim
benim yârim kuşdili
adı var da özlem özlem
kendi yok

su içtim kana kana
 susuz çeşmeden
et yedim doya doya
 özüm şahin eyledim
saraylar geçtim altun
bahçeler geçtim zümrüt
vardım eşsiz bir çiftliğe
çiftlikte itler uluşur
atlar katırlarla tepişir
beyler çalıntı bölüşür
hûri melek kadınlar
 sevişir de sevişir
gördüm gördüm ne gördüm
gördüm de görmez oldum:
 babamın topal arısı
 pullukta kalmış kurusu
tepindim atlar gibi
gürledim toplar gibi:
 hey dağlar dağlar dağlar
 bre beyler ağalar
 arıya pulluk ölümdür
 sizinkisi zulümdür
 «kalsın benim dâvam
 dîvana kalsın»

uşaklar hangır hangır
kebablar k z k z
içkiler sebil
dediler:

var git yiğit
bu kamu hizmetidir
sen bir garip emek isin
d va  almak neyine
burası beyler katıdır
kopart bir incir yaprağı
azıcık mekke toprağı
s r s r şt r orana
s r s r şt r burana
yeter anana babana
bizde kurşun
bizde ip
bizde zindan çoktur yiğit
sen bir garip emek isin
d va  almak neyine?

uzattım elimi incire
elim değdi zincire
zincirde yatar ustalar
ustalara ağlar hastalar
düştü bıçak elimden
kaydı balıklar olup
bir karpuzun koynuna
karpuz şişti geliştii
ağrıdağı'nı geçti
söyledim emrah emrah
ağladım kerem kerem
baktım ipi boynunda
güneşleri alnında

 pîr sultan dedem gider
 kızılırmak köprüsünden ötede
 gider ha gider
 gider ha gider
karpuz yatar dam gibi
kaldım elim böğrümde
 uykuda babam gibi
elif üstün esire
hocam gitti mısır'a

asya'dan geldikleri doğrudur
kımızı maşlahlayıp
gönül verip istanbul'a
cennet bilip istanbul'u
hûrileri istanbul'da
gördükleri doğrudur
şahindir gönülleri
inmez yücelerden
enginlerde kerpiç karar öpülesi elleri
bacı-kardeştirler de
o aysız
o تنها
o devletsiz yollarında bozkır ge-
lcelerinin
bir ekmeği kardeşpayı bölüp bölüşürler de
dolaşp dolaşp düzenin dolaplarına
postu dama serdikleri doğrudur
doğrudur
anam babam
doğrudur
dert ortağım
gele gele geldikleri bir kara taşa!

ah gülüm vah gülüm gülüstanımsın
aşkım ve zincirimsin!

güzeldir su başları
anam babam
serindir hoştur
su başlarında
anam babam
devler oturur

devleri

anam babam
onlar yaratıp kendi korkularından
onlar besleyip kanlarıyla gözyaşlarıyla
onlar oturtmuşlardır su başlarına
ve bırakıp o düşsel korkuları
anam babam
bırakıp su başlarında
çekilip yoksulluğun ve kulluğun siperle-
rine
çekilip dileklerin düşlerin siperlerine
anam babam
bir alaca vaktin kargaşasında
kardeş kanıyla yürek soğutup
yana yana söndükleri doğrudur

ah benim kırâç gönlüm
kerbelâ sevdam!
şu bütûn ahlârı sıralasam ucuca
çıksam o ahlâr tepesinin en yücesine
ah desem
ah desem
ah!

kim ki gösterir bana gerçeği
kim ki tükürür suratına
kahpeliğin
kallesliğin
puştluğun

kim ki vurur belime
sürçünce elim
dilim
ayağım

ben ona kul kurbanım!
ve kim ki okşar uşaklığımı
sıvazlar sırtımı şu rezil kepâze hâlimde benim
odur
anam avradım olsun
en kankızıl düşmanım!

buyurun
gelin şöyle
aralayıp perdeleri
bakalım bir hüsnümüze
görelim ne gösterir 70'lerde aynalar:

1970'lerde ülkemde
güneşli kumsalları
abant'ları uludağ'ları
bodrum'ları adalar'ıyla
ve çöl çorak bozkırları çayları
gölleri ormanlarıyla
tapusuzu tapulusuyla
780 bin kilometrekarelik bu topraklarda
görülüp de sayılanı
bulunup da bilineni
35 milyon insan vardı
işvereni işgöreni
bankeri proleteri
kompradoru kundakçısı
kaçakçısı eşkıyası
ağası marabası
dilencisi tefecisi
vurguncusu çöpçüsüyle
poposu otolusu
ve kıcı donsuzuyla

kentlisi
köylüsü
çingenesiyle
 otuzbeş milyon insan
 otuzbeş milyon yürek
 bu topraklarda
yarısı erkek
 yarısı kadın
çoğu çıplak
 çoğun çoğu aç
atılmış kapılardan
kovulmuş sofralardan
itilmiş yalnızlığa
 öksüzlükse
 budur ancak
 yetimlikse
 budur gayrı
ve tam ondört milyonu
kimsesizi dadılsı
okulsuzu kolejlisi
dayılsı damsızıyla
ve çöplükten çöplenen
 padişah sofralıyla
 ondört milyonu çocuk
yâni çocuk
 tohum işte
yâni çocuk
 tomurcuk

yâni besmelesi istiklâl marşımı-
lzin
adımızın evrensel nöbetçisi
çocuk işte
çocuk yâni
kuzucuk

70'lerde ülkemde

106 bin kilometrekaresi

ormandı çalılıktı

tarımsaldı 300 bine yakını

130 bin kilometrekaresiyse

çöldü çoraktı

780 bin kilometrekarelik

bu vatan toprağının

yâni dönüp bakmadığı beylerin ağaların

paylaşıp peyleşmediği

ama yoksul köylünün

yurt deyip vatan deyip

tohum gibi saçtığı bu kara canı

türkülerle ağıtlarla gelip geçtiği

70'lerde ülkemde

bu otuzbeş milyonun

alfabeden geçmemiştı yarısı

balıkların vardı belki

bitkilerin vardı belki

kuşların böceklerin

okulları vardı belki

ama yoktu onların

ağda balık
kafeste kuş
gibi özgür ve başıboş
bir ucdan öbür uca koca dünyayı
balıkcana bitkicene kuşcana
konuşup koklaşarak anlaşıp
yaşıyorlardı
ve parmak basıyorlardı sessiz soluksuz
kendi ölüm fermanlarına
ondört milyon çocuğun
tam beş milyonu
hiç okula gitmiyordu
ama hiç
okul yoktu: gitmiyordu
yalnayaktı: gitmiyordu
kimsesizdi: gitmiyordu
ve bu beş milyonun en az yarısı
çiçeğin çağlaya durması gibi
çağlanın meyvadan korkması gibi
adım adım gidiyordu vatan borcuna
adım adım
avlusuna
hapishanenin

bekliyordu kalınlaşsın kaşları
ve sesi çatallasın

başka da bir beklediği yoktu dünyada
öteki yarısıysa bu beş milyonun
çile çekmek için koynunda yoksulluğun
ve çileyi çocuk çocuk çoğaltmak
«kara bahtım
kem talihim»

diye sızlanmak için
bir ömür boyu
kabarmasını bekliyordu memelerinin
düşlerine erkeklerin doluşmasını
başka da bir beklediği yoktu dünyada

70'lerde ülkemde
bu otuzbeş milyonun
yirmiüç milyonu resmen köylüydü
köylü demek
oluşup toprağın kıvrımlarından
tutunup toprağın kıvrımlarına
becelleşip bir ömür
insan sûretinde dönmek toprağa
köylü demek
yeşerip ekin ekin
biçilip harman harman
beklemek nadas nadas

köylü demek
 verse de vermese de
 sevmek toprağı
 ve temmuzun sıcağını
 ayazını karakışın
 tanrı buyruğı sanmak
çırılçıplak topraksızdı
 70'lerde ülkemde
 altıbuçuk milyon köylü
değil ekmek değil biçmek
köylülük kokusundan bile yoksun
 bir gömütlük yere hasret
susuz balık neyse o
susuz bitki neyse o
savrulmuş kentlerin sokaklarına
 yel önünde yaprak neyse
 işte o

bir umudum sende kaldı muhanet
o kapıdan
bu kapıya
bu kapıdan
o kapıya
neyse
o

karısı

kocası

kızı

kısrağı

kaygusu ve umuduyla

ağaya beye teslim

geberesiye!

ve oylar

resmen özgür

ve bağımsız

oylar—

—dı

70'lerde ÷lkemde
osmanlı'dan bu yana
kurtuluş'tan bu yana
bitek sulak toprakların yarısı
elindeydi onda birin
toplam çiftçi ailesinin
onda birinin
timar zeamet has
subaşı sancakbeyi
yağma talan zorbalık
derken efendim
arz-ı endam etmiş tapu
çünkü denilmişti *kuran*'da
toprak onu ekenindir
su ise kullananın
toprağı süren oydu
yâni ağamız
ekip biçip kaldıran
ve pazara döken oydu
yâni beyimiz

paracıklar oluk oluk
akıyordu cebine yoksul köylünün
pis köylünün çarıksızın
nankörün açgözlünün
bitlinin ekmeksizin
cebine akıyordu
selçuklu'dan beri böyle
osmanlı'dan beri böyle
kurtuluş'tan beri böyle
durmadan akıyordu
emeksizin cebine
ve oylar
resmen özgür
ve bağımsız
oylar—
—dı

ve demiş ki *muhammed*
hazreti muhammed:
kadın senin tarlandır
yaa kulu
sür onu toprak toprak
ek onu
yaklaş ona yaa kulu
severek okşıyarak

iyi amma yaa muhammed
—demiş ekmeksiz fellâh—
tarla var
 tarlacık var
toprak var
 topracık var
domur domur doğurganı toprağın
 sulusu
 gübrelisi
çatır çatır yarılanı yaa muhammed
 kısırı
 kireçlisi
kadın gibi toprakları yağmalamışlar
toprak gibi kadınlar da kalmış bize fellâha
 ya muhammed
kim sorar bu zulmün hesabını?

ses gelmeden yukarlardan
vâki olmuş emr-i hak
göçmüş muhammed
fellâh kalmış yalınayak
daltaşak

ışık yok
çağ sızıyor perdelerden içeri
sıkılmış vanaları bilgi suyunun
60 bini aşkındı imam-hatip
ve kuran kursu
taht kurmuştu üstüne cehennem korkusunun
ve soygun düzeninin
ne anlar, diyorlardı
sömürüden semiriden ne anlar
bu yabanın ayısı?
çekeceksin gözüne ötedünyayı
çökeceksin ümüğüne yabanın ayısının
yiyeceksin armudun iyisini
şu ölümlü dünyada!
ne anlar avrupa'dan amerika'dan
kolejden fakülteden akademiden?
çok bile imam kursu
yabanın ayısına!

dörtbir köşeden derlenip devşirilmiş
belki bir milyon çocuk
yüzlerinde ülkenin acılı nakışları
ve suçsuz karanlığı kimsesizliğin
bilime bilgiye sanata düşman
ışığa işçiye aydına düşman
ne ki yaratılmış insan eliyle
ne ki koparılmış karanlıklardan
topuna birden düşman
dizçökmüş önünde kör karanlığın
uzatmış boynunu kör karanlığa
yüzlerce yıldanberi salınıyordu:
«beli bülâ bem bül lilâ bep büp»
ona şükür
buna şükür

sömürüp semirene
soyana soydurana
alıp da vermeyene
olup bitene şükür
«*deli dülâ dem dül lilâ dep düp*»
kaşına kaşına akşam
düşüne düşüne sabah
oluyor da kovalıyor yıllar yılları
yüreği yağ bağılıyordu sevinçten
lefindinin
güzel ağzı kesiyordu kulaklarını
memnundu bu gidişten
otuziki dişıyla
ve oylar
resmen özgür
ve bağımsız
oylar—
—dı

ağlasun dedikleri bir sessiz ağıt
elden ele bir dilekçe bir öğüt
ha bir yeldir eser yüce dağlarda
ha bir güldür kokar ıssız bağlarda
bak ki bir derede bir garip gömüt
nerde kimi görseniz

onda biraz ağlasun

kimi nerde görseniz

orda biraz ağlasun

ağlasun erzurum'da

ağlasun edirne'de

ağlasun malatya'da burdur'da eskişehir'de

sivas'ta elâzığ'da diyarbakır'da

ağlasun masallarda türkülerde ağıtlardadır

ağlasun herkeslerde

ağlasun heryerdedir

70'lerde ÷lkemde

2,5 milyonu karasapan
tekerleksiz demir pulluk 45 bin
80 bin tekerlekli
130 bin, çift tekerli
demir pulluk
toprakta
80 bin tıraktör de
kime lâıyıkta onda
70'lerde toprakta
ve oylar
resmen özgür
ve bağımsız
oylar—
—dı

1970'lerde ÷lkemde

gökte yıldız
verde köy
bir ucdan öbür uca
penceresiz bacasız
yolsuz susuz ışıksız
dam sayısı sayısızdı köylerde
insanlar yaşıyorlardı bu çukurlarda
vergide
askerlikte
adları vardı

köstebek mutluydu deliğinde
ayı ininde
tilki sansar kurt çakal
köşkünde kunduz
mutluydu cem-ü cümle
hamister denilen gelengininse
kileri buğday doluydu

kentlerdeki 2 milyon konutun
(konut demek dam demektir
yâni yuva
yâni ev
kalesi insanoğlunun)

2 milyon konutun
500 bini gecekondur
yerden biter gibi yâni
ve gökten düşer gibi
ne sihirdir ne kerâmet
iki tuğla bir briket

*«yıldızların altında
yıldızların altında»*

bir odada on kişi
bir yatakta sekiz baş
gerekmez et sût peynir
gerekmez reçel kaymak
bakmak yeter çocuklara
ışıklı vitrinlerine çarşıların
bakın çocuklar bakın
görün çocuklar görün
çocuklar gözlerinden büyürler
görün de tez büyüyün çocuklar
bakın güzel yarınlara
o gökyüzü gökyüzü gözlerinizle
devr-i demokrasinin
tülleri arkasından
ve çocuklar büyüyordu rezilkentin kondularında
gözleri gövdelerinden büyük
gözleri gövdelerinden suçlu
elleri düş içinde çocuklar
karakol kapısından
zindana doğru
ve oylar
resmen özgür
ve bağımsız
oylar—
—dı

16 milyon sığır

—büyükbaş da denir buna

söylemesi ayıptır—

ve 71 milyon davar

—6 milyonu tiftik

20'si kıl

45'i koyun

«zavallı sürü»

demiş şairin biri

«hem köpeği beslersin

ve hem de kurdu»

unutmuş anlaşılan

sürünün sahibini—

ki toplam

90 milyona yakın

et süt deri ve yün hayvanı

kiminin akşam sabah öpülür gözleri biricik

Isürmelisinin

geh cerenim

geh güzelim

geh bili bili

kiminin sürülerce kınalı kasaplığı

basar gider sınırları

haniya ne demiştik
ne demiştik çocuklar:
insan sınıf sınıf
yer damar damar
mı demiştik?

bir ekmeği bölün üçe
bölüştürün otuzbeşe
sen yirmilik
al şu biri
ve sen sayın onbeşlik
ikisi de senin hakkın
söyleyin vursun davul
selâm olsun adalet
selâm demokrasiye
selâm özgürlüğe ve eşitliğe
selâm selâm selâm!

«hele sizler hele sizler»
—diyor fikret—

«ey kimsesiz âvâre çocuklar»
hele de onbeş milyonda bir avuç mostıralık
bir avuç törpükuyruk
hele onlar
hele onlar!

çünkü başkaydı tenleri dudakları onların
 dişlerinin dizilişi başkaydı
 ağızları burunları ve burun delikleri
 ak ve kara ciğerleri onların
 miğdeleri başkaydı
 sidik için değildi böbrekleri
 bacakları başkaydı
 kollarında bilekleri
 bileklerinde elleri
 ellerinde tırnakları onların
 başkaydı
 yoğaltım ve çoğaltım organları onların
 bakışları başkaydı
 dokunuşları başka
 saltanat koltuğundan başka yer görmemişti muh-
 İterem popoları
 ya omuzda taşınmalıydılar onlar
 ya da kucakta
 ne toprak ne fabrika
 onlar ki *vatan millet sakarya*

yönetmek

koyun koyun

pay etmek

aslançasına

ve buyruklar yağdırmak

ölümüne milyonların

çünkü onlar

bugünü var

yarını yok

çünkü onlar

bu dünyadan değildiler

göçüp gitmiş bir dünyadan bize emânettiler

ve çünkü çok çok

ve çünkü tıkabasa

ve çünkü evlâdiyelik

ve çünkü dâmâdiyelik

çünkü onlar

sürüp giden savaşların nedeniydiler

bankaları bankalarla

çiftlikleri çiftliklerle

nikâhlayıp fabrikaları fabrikalarla

soylarını sürdürmeğe çalışan

parasal yaratıklardı ve çünkü
onlar

ve oylar

resmen özgür

ve bağımsız

oylar—

—dı

4000 dolar yılda adam başına
çöplük vatandaşından
banka soyguncusuna
ve paralı askerinden
silâh yapımcısına
yılda 4000 dolar adam başına

hayır hayır
bizde değil
ülkeleri soyup sağıp semiren
hükümetler alıp satan
kundak sokan
kurtuluşlara
çıplak ete napalm sıkan
çokyıldızlılarda
kandan ve gözyaşından altun süzerek
silâh ve petrol kırıllarını besleyen birleşik-
llerde

4000 dolar
yılda
adam başına
ispanya'da bile 800 dolar
franko'nun kanlı ispanyasında

ve bizde
saray'a ve saltanata sonverip
kurtuluşu davul zurna kutlayan bizde
«egemenlik ulusundur» denilen bizde
«imtiyazsız sınıfsız» denilen bizde
«köylü efendimizdir» denilen bizde
yalnız ve yalnız
270 dolarcık
yıl
adam başına
1 doları 1 ekmek sayarak konuşursak
günde onbirbuçuk ekmek *yanki'*ye
üç çeyrek ekmek bana
eh, bu da yeter yâni adam olana!
ne demiş *neyzen tevfik*
«ben güzel sevmeye geldim, değil ekmek
iyemeye»
demek
ölülere kaldı sevmek, ey *neyzen*
bu cânım topraklarda!
demek
boşuna değilmiş pek de
gencecikten ölüp ölüp gitmelerimiz!

yaşamak dersek eğer *yanki*'ninkine
bu benceğiz

çoktaaaan nalları dikmiş bulunuyordum
yâni ben

tahtalıköyde yaşıyordum

vergide ve seçimde

resmen

ve de alenen

bunca kıpırtısız ve tepkisiz oluşuma bakılırsa

oyarken gözlerimi sinekler

ve köpekler işerken suratıma

yaşıyor da sayılmam pek!

amerikan casusluk örgütünde durumum:

«dünya var imiş yâ ki yok imiş

ne umurum?»

yordu bizi aynalar
yoruldu gözlerimiz
yoruldu anlağımız
 sabrımız
 direncimiz
ya şamar patlamalı
 uşaklığa yatmış suratımızda
ya da şamar patlatmalıyız
 bizi uşaklığa yatıranların
 namussuz suratlarına.
başka da yok bir yolu
 yok bir çıkış kapısı
 yokolup gitmemenin bu yeryüzünden

70'lerde ÷lkemde
dokuz siyasal parti
parlâmentoda
sekizi patron patron
biriciğı emekçi
ve yarım milyon işçi
tornadan geçer gibi geçip sağık kurulların-
ldan
kanları
beyinleri
sabırsız elleriyle
özlemleri
umutları
türküleriyle
saçılmıştı kum gibi
yaban illere
sömürgeyi metropolde
soyan illere

ve on milyon gizli işsiz
70'lerde ÷lkemde

nasıl zorsa aşkı ve açlığı gizlemek
tanımlamak öyle zor
gizlisini işsizliğin
ne tarla ne dükkân ne apartıman
ve ne de bir diploma
toprakları bol olsun geçinip gidenlerin
bırakmışlar bize elkapısını
*«birkaç ay şurda burda
dokuz ay boş yatıyor
çalmıyor da üstelik
minnet de etmiyor ite köpeğe
ya nasıl geçindiriyor
bunca külfeti?»*
dünyanın sekizinci hârikası belki de
çalışmadan
ve çalmadan yaşamak
yine de dimdik çıkmak
dostun ve düşmanın içine
örneğin biri var ki
çalışmıyor bütün gün
bütün yıl çalışmıyor
bir ömür çalışmıyor
şu taşı şurdan alıp şura koymak bile geçmi-
lyorusunun kıyısından
ama çalıp çırpıyor da
—öyle diyorlar—
ama vurup kırmıyor da
—öyle diyorlar—

ama soyup sağmıyor da

—öyle diyorlar—

ama hak da yemiyor

—öyle diyorlar—

ve yaşıyor kiral gibi

—«beş parmağın beşi bir mi?»

diyorlar

«kimine evlât verir

kimine devlet»

diyorlar—

ve ardından sövüyorlar ağızdolusu:

«kahpe felek sana n'ettim n'eyledim?»

doğrusu

tanımlamak gerçekten güç

işsizliğin gizlisini

aşk gibi açlık gibi birşey bu

1970 yılı içinde

kaç bin kişi yatıyordu damlarda

kim bilebilir?

belki altmış

belki doksanbin kişi

sanki çok mu önemli?

kaçı erkek

kaçı kadın

ve kaç çocuk

çok mu önemli?

kim tutmuş ki çetelesini osmanlı kırımının
ayakları altında

kaç milyon kafatası

o görkemli saltanatın

sanki çok mu önemli?

bir soylu zırzirdeliye

bin akıllı çok mu gülüm!

yoksulsun

yoksun yavrum

emekçisin

işleyensin

ya büyüksün örgüt örgüt

dünyayı sallayansın

ya da teksin

çocuksun

yoksulların anadan suçlu doğdukları bilimsel
[bir kesinliktir
bilimsel bir kesinliktir anadan suçlu doğduk-
[ları gömleksizlerin
bilimsel bir kesinlik olaraktan
her yoksulun her an bir suç işlemesi müm-
[kün ve de muhtemel olup çünkü
çünkü mümkün ve de muhtemeldir ki
işsizlerin her an bir suç elbette çünkü
[yâni

temelidir adaletin çünkü mülk
adalettir çünkü mülkün temeli
mülk demek *vatan* demek
çoğulu *emlâk*

kim ki mülksüz kim ki çıplak ve kim ki
[cıbil

ulan eşşek sıpası

hem delersin zurnayı zırt zırt deliğinden
hem de şaşar kalırsın
zırt zırt dedikçe zurna

ulan eşşek sıpası

bu dünyada yurt mu yoktu
ne diye doğdun burda?

bu dünyada kent mi yoktu
ne diye kaldın burda?
ucuzsun
hafifsin
kelle hesabınasın
ulan eşşek sıpası
işte bundan ötürü
dam yapıla
dam yapıla
dam yapıla ve durmadan
mümkün ve muhtemel olup çünkü
bilimsel bir kesinliktir
bilimsel bir kesinlikle
dam yapıla
dam yapıla
dam yapıla ve durmadan

çünkü okul
çünkü ışık
çünkü yuva
çünkü iş

bacamız almanya'larda

ulan eşşek sıpası

tarımımız tarlamız avusturalya'larda
ne gerek bize okul
ne gerek bize bilim
ne gerek bize teknik?

hocamız nevyork'larda paris'lerde lond-
[ra'larda

işte bundan ötürü

ulan eşşek sıpası

dam yapıla

dam yapıla

dam yapıla ve durmadan

yazamadıksa da kemalizmin ilkelerini
zurnanın zırt dediği yerde dönüyorsak da
atatürk'ümüzü yasalarla koruyarak
sam amca'ya ve allaha güvenerekten

ulan eşşek sıpası

dam yapıla

dam yapıla

dam yapıla ve durmadan

ve durmadan dam yapıla
uyananlar vurula ki zincire
kurtula bu baştankara saltanat
kurtula bu kıçtan dalış
ulan eşşek sıpası

«dedim: dilber, yanakların dişlenmiş
dedi: zülfüm değdi, gül yarasıdır»

1970'lerde ülkemde
özgür ve bağımsız seçmenlerce seçilerek se-
[çilmiş
bir şu değin seçkin kişi —âmennâ!
«dedi: zülfüm değdi, gül yarasıdır»
ve o değin çoktu ki ülkenin işi
ve o değin harıl harıldı ki iş - rabbe-
[nâ!
dış yardımcı
dış danışman
dış uzman
ve gönüllü melekleri bir görünmez devle-
[tin
keskin gözlemcileri
gene de
gene de
ve gene de
«n'eylerse ol eyler
eylerse güzel eyler»
denilip bırakılmış
bir vatan, yüzükoyun

helâl olsun helâl olsun
vallahi helâl
sokaktaki acın hakkı
doğdudoğacağm hakkı
tüyübitmediğin hakkı
20 bin vız
30 bin az
araba köşk çiftlik banka ve holding
helâl olsun helâl olsun
vallahi helâl
400 gram ekmek 80 kuruşa
yetmiyordu sekiz somun on başa
yetmiyordu
yetmiyordu
vallahi yetmiyordu
et süt yumurta peynir
zeytin bal tereyağı
gündüzleri vitrinlerde
yıldızlarda geceleri

gene de
gene de
gene de helâl olsun
 vallahi helâl
kalın kalın aylıklar
ödenekler yolluklar
 ve kaymağı bu sütün
 vallahi helâl!
der ki bizim *garip kerem*:
 «beni öldürmeli, dövmeli değil»
seni öldürmeli, dövmeli değil
 ulan eşşek sıpası!

yordu bizi aynalar
yoruldu gözlerimiz
hâsıl-ı kelâm
 nerde ölü
 orda imam
 demiş *sakallı*

1970'lerde he gülüm

kıyıları *leb-i deryâ*

sulakları *hân-ı yağma*

ormanları *vakt-i sefâ* bu ülke

tepesi kar

etekleri gül bahçesi bu ülke

yedi renkli sularında tanrılar batıp çıkan

isa'ya zeytin zeytin

muhammed'e cennet cennet göz eden

«*hey koca yurt*» dedirten

balıkçı ozanına halikarnas'ın

bu tanrılar bahçesi bu küçükasya

yağmalanmış bu cennette he gülüm

köylü toprak istiyordu

işçi hak

ve çevirmiş alnını ışıklı yarınlara

«*yanki go hom!*» diye haykırıyor-

ldu gençlik

yumruk yumruk sıkılarak

he gülüm!

sinsi
kalleş
ve kaypak
bir sancılı günün ortayerinde
endonezya düşleri sayıklıyarak
 aramko'cu dinibütün
500 bin kelleyi bir gecede
ışık saçan kellesini 500 bin devrimcinin
kanlı bir tespîh gibi
 fesuphânallah
 fesuphânallah

nekadar da sevimli *hiçkok*'un kargaları
nekadar da az iğrenç
 neron'lu ve *hitler*'li sayfaları
 tarihin!

«*bir devr-i şeamet*»
 —demiş fikret—
«*kanun diye kanun diye kanun tepelendi*»
 —demiş fikret—
hey koca fikret!

«çanakkale içinde vurdular beni»

55 bin 200 can

düştüm toprağa

tohum olup saçılmadım

fidan olup dikilmedim

kırık bir dal

boşanan atardamar!

düştüm toprağa

«ölmeden mezara koydular beni»

öldükten sonra mı saydılar beni?

100 bin mi dediler eksikliğime?

ben mi sustum

gündüzler mi karardı?

yaramda kurşun

21 bin 500 can

bit yedi kirpiklerimi

döküldü ciğerlerim

nerde otu ekmegi

nerde yağı yoğurdu

nerde bu toprakların?

düştüm toprağa

11 bin 500 yitik
ne yerdeyim ne gökte
«bir ayrılık bir yoksulluk bir ölüm»
ne belli
nerde nasıl öldüğüm
nerde nasıl karıştığım yokluğa!
tane değil yaprak değil
yedi ayda 170 bin
170 bin ısıll ısıll yürek bu!
düştüm toprağa
bunların yuvaları
bunların bebeleri
ağıtları umutları bunların
«çanakkale içinde vurdular beni»
ne belli üçyüzbin vurulmadığım
dünya dünya göçmediğim ne belli
öldükten sonra mı saydılar beni!

«bir devr-i şeamet»

—demiş fikret—

hey koca fikret!

doğunun doludizgin dağlarında 90 bin ölü
kar yağar üstlerine yıllardanberi
parlar kemikleri 80 bininin

gün vurdukça insansız yamaçlara
geride göz mü kalmış

gidene ağlıyacak

dövmeğe diz mi kalmış!

insan basar mı kendi köyünü

kendi köylüsünü soyar mı insan

kıyar mı tuz-ekmek kardeşliğine

azraile yoldaş der mi

değmese bıçak kemiğe?

300 bini aşkın asker kaçağı
300 bin eşkıya bu topraklarda
kellesi koltuğunda 300 bin insan!
insan dağa çıkar mı durupdururken
kaçar mı kendi kendinden bile
değmese bıçak kemiğe?
böyle mi yıkılmış bir devlet
böyle mi kokuşurmuş soygun ve zulüm
vay canına!

yaralı gözüm kaşım
yaralı elim kolum
ve yaralı yüreğimle dört koca ateş yılı
gediz
kütahya
eskişehir
ve inönü savaşları
antep
maraş
sakarya
ve o büyük taarruz
haşhaş gülü toprakları hesaplaşması
koparılıp alınması o yanık topraklar-
ıdan
kurtuluşun pençe pençe

«afyon dağlarında çiçekler açar»

980 subay

37 bin nefer

düştüm toprağa

düştüm

ve artık hiç uyanmadım

gölmeğe

ağlamağa

ve sevişmeğe

«afyon dağlarında çiçekler açar»

belki 100 bin

150 bin geride

kandan ve ateşten uzakta

düşman kurşunundan uzakta

köylerde ve kentlerde

en imansız

en vicdansız

en kahpe

düşmanın pençesinde

dert yedi ciğerlerimi

bit yedi kirpiklerimi

düştüm toprağa

düştüm
ve artık hiç uyanmadım
gölmeğe
ağlamağa
ve sevişmeğe
«afyon dağlarında çiçekler açar»
«bir devr-i şeamet»
—diyor fikret—
hey koca fikret!

«hani mülke benim deyen, köşk ü saray beğenmeyen?
şimdi bir evde yatarlar, taşlar olmuş üstünleri»

İnsan niçin öldüğünü bilmedikçe ölümden
İmedet ummak boş

hangi düşman
neden

kimden kurtuluş?
ben şimdi şu havada
arının bal yaparken öldürüldüğü
ceylânın su içerken alnından vurulduğu
dost elinin puşt eline karıştığı böyle bir günde
masmavi bir denizde pupayelken yelkenliler
pencereden gökyüzü
ve tabakta şeftaliler muzlar üzümler
vazoda karanfiller
yârimin ince beli
süzgün gözleri
çizebilir
yazabilir
söyliyebilir miyim yâni şimdi şu anda
toz toza gitmişken böyle ortalık?

ne desem şiir diye
ne yazsam
ne söylesem

*«dertli dertli yâre mektup yazarım,
dağlar taşlar olsun benim mezarım.»—*

—dan öteye

gitmez benim yazdıklarım
çizdiklerim

söylediklerim

ben bu gölün balığıyım, a dostlar

ben bilmem başka türkû

aslanım aslan olmasına

aslanım amma

tok tok etmez topuzu kuyruğumun
kesmişler

tef çalıyor tefeci

oynuyor vurgun

işbirlikçi dersin

ürküt de say pezevengi

şairim şair olmasına
şairim amma
bir nezleli dönemeçte
bir kapkaç havasında
kuzgunlarla kargalar
dönüp dururlar tepemde
bâki bir ağır mehter davuluymuş o ihtişamda
hani *kanunî*?
artakalan bu kubbede
bir muhteşem
bir acıklı
bir hazin saltanatmış
kervan gitmiş
kalmış kervansarayda
kûf yeşili bir bezirgân kokusu
namık kemal'lik de geçti
«çekildik izzet ü ikbâl ile bâb-ı hükûmetten»
diyeli *namık kemal*
sular geçti köprülerden
hani nerde *abdülhamid*?
hani nerde *abdülhamid* kulları?

gökalp dersen
şair mi bilmiyorum
iyi insan
ilerici
diyarbakırlı
 dürkhaym'dan ötelere yetmemiş kanatları
âkif dersen
 âkif'i seviyorum
 mor fesinin altında umarsız ve hüzünlü göz-
 lleriyle
 seven ve sızlayan yüreğiyle *mehmet âkif*
 bir deprem yaralısının çarpınışıdır
 benim şuramda
ben de o çetin günleri öyle yaşasam
bilmesem kapitalizmi emperyalizmi
kimlerin niçin neden dövdüğünü çanakkale'yi
 bilmesem anlamasam
ve kuduzun kırk günde kudurduğunu
evrimini bilmesem kuduz musibetinin
o sancılı o seven ve o kabarık yürek
ve o bozbulanık kafayla ben de
yazsam yazsam
 «*çanakkale şehitlerine*»yi yazardım ancak
«*kimi hindû kimi yamyam kimi bilmem ne belâ*»

heygidi şaşkın karanlığı osmanlı görkeminin
heygidi *mehmet âkif!*

âkif'i seviyorum

ve hakkını vererek okuyorum bütün yazdıkları-
rını:

«şühedâ fışkıracak

toprağı sıksan şühedâ»

«*korkma*

sönmez

bu şafaklarda yüzen alsancak»

nedim dersen

günümüzde nedim çok

bini bir paraya *nedim*'in!

işte *altıncı filo* iskelede *âmâde*

«*açsun bizim deee gönlümüz*»

radarlarla

rampalarla

«*ey nedim, ey bülbul-i şeydâ*»

şu yeni *lâle devri*'nde!

yordu bizi aynalar

yoruldu gözlerimiz!

1970'lerde ülkemde

boraks bir ayrı yaradır

tütün bir ayrı yara

pamuk petrol kömür demir

buğday zeytin üzüm incir

herbiri bir ayrı yara

ağalar da kolan köstek salkımsaçak ağalar

«hangi çılgın bana zincir

vuracakmış şaşarım»

diyor da mehmet âkif

heygidi mehmet âkif!

«dar gün geçer

ağlama

zor gün geçer

ağlama»

diyor da türkülerin bir umutlusu

sonra da veriveriyor

kurdun ağzına kuzucuğu:

«bu kapıyı kapayan

birgün açar

ağlama»

şu dağın ardında bir dağ daha var

o dağın ardında bir dağ daha var

bir dağ daha

bir dağ daha

bu bir sıra türküsüdür ey *mehmet âkif*
bu türküyle çıkanlar yola
varamazlar sabaha!
kim kapatmış bu kapıyı
ve kim açacak
onu ancak
biz biliriz
biz!
hele bir ıslatalım şu parmakları
çevirelim bir sayfa bir sayfa daha
görelim *âyine-i devran*'da
bir de *büyük kurultay*:

gün o gündü
yıl o yıl
toprak ağası geldi
ağanın oğlu hazır
dâmadı burda
vekili tekmi

gün o gündü
yıl o yıl
kabzımal geldi
banker hazır
montajcı burda
tefecî tekmi

gün o gündü
yıl o yıl
aracısı toptancısı sigortacısı
kapkaççısı kaçakçısı karaborsacısı
eşrafı ekâbiri ekselânsları
ve takım taklavatıyla osmanlı tamam
ve tekmil

gündemin baş maddesi:

«istiklâl marşı»

nasıl da bir kalıptan çıkmışlar gibi
nasıl da bir düşmana dönmüşler gibi
ısırgan yüzlerini

durdular cüzdan cüzdan
dizildiler hesap hesap

«emekte yok
yemekte var»

diş dişe düşman
dişler bana karşı

sonra saygı duruşu
selâm sana ey sömürü
selâm sana yüce soygun!
göbekler iç istikraz
 enseler yardım
tapu tapuya düşman
 tapular bana karşı

öksürdü başkan
öksürdüler delegeler
öksürdü hısım ve akraba-y-u taallûkat
öksürdüler erzincan'ın deprem kalıntıları
öksürdüler topraksızları sivas'ın kırşe-
 [hir'in
öksürdüler pamuk işçileri çukurova'nın
 istanbul'un çöplükleri
 tunceli'nin mazlumlari
 izmir'in gurbetçileri
 kozlu'nun sarışapkalıları
 öksürdüler ve aldılar yerlerini bir bir
 gizli-açık işsizleri ülkenin

sallandı duvarları salonun
sallandı döşeme tavan ve elektrik
sallandı yalnızlığı ve suçsuzluğu
yüzlerce yıldanberi ezilenlerin

sallandı kerpiç

sallandı ortaçağlı çarşılar

karasapan

kara düzen

karanlık

uğuldadı koca saray

ve başladı

allah allah

ve inşallah sesleriyle

büyük kurultay

bağımsızlık ne güzel şey!
ne kimse kimsenin kulu kölesi
 ne kimse kimsenin ağası efendisi
 herkes kendi kendisi
bağımsızlık ne güzel şey!
hem yaşamak doludizgin
 hem de dizgin kasmak insan uğruna
 uzatmak bilekleri sevgi kelepçesine
 yine de mutlu olmak
 mutlu mutlu dil çıkartmak evrene
bağımsızlık ne güzel şey!
*«hangi çılgın bana zincir
 vuracakmış şaşarım»*
 —diyor da mehmet âkif—
heygidi mehmet âkif
 şaşarım be
 şaşarım!

haykırsam
deli derler
ağlasam
vura vura yumruklarımı karşı dağlara
bilmezler niçin

bu şafak kurtuluş şafağıdır
yalnız bu dağlarda patlar bu bilge şafak
bir top gül gibi
esmer
yalınayak
tek kol
tek bacak
bir barut sabahının içinden gelip
giderler bir barut akşamının içine

silâh mıdır bayrak mıdır ellerindeki
düşman mıdır dost mudur önlerindeki
bilinmez

bir başka gökyüzüdür artık o
bir başka gelinciktir baharla gelip konan
ne merhaba benzer o eski merhabaya
ne öpüşmek o eski öpüşmektir
mektup bile benzemez o eski mektuplara
dostun ve düşmanın ardından hep aynı coşkuyla
aşkın ve ölümün ardından hep aynı tutkuyla gi-
[koşup
[derler

bir türkü parçası ağızlarında
ve bir gül goncası
şuralarında
girer gibi dibi belirsiz suya
atılırlar karanlığa

bunlar
bizimkilerdir

direnirler
 pençe pençe
 çanakkale'de
kovalarlar
 yürek yürek
 afyon'da
ve yatarlar
 cennet cennet
 allahuekber dağlarında
 kars kapılarında
yüzleri sıcak ve türkölüdür
sesleri titrek ve ağlamaklı
kışlalar
 kelepçeler
 ve gurbetler yanıp söner gözlerinin kuytula-
 rında
yolları hep yokuştur
 taşır
 dikendir
yürekleri yaralı kuş
ayrılıktır büküverir bellerini gencecik
 yaşamak bir kördövüşü
 bir acayip iş
silkelenmiş gibi tek tek
korkmuş gibi yanyana
 ha bir yaprak
 katılır rüzgârlara
 ha bir buğday tanesi
 düşer bozkır topraklarına

bunlar
bizimkilerdir

daltaşak koşarlar da vatan savunmasına
daltaban dönerler vatan savunmasından
ölenlerinin gözlerine iğilir gibi iğilirler
yenidoğmuşlarının çığlıklarına
ölümə yollar gibi yollarlar
odadan odaya gelin olmuşlarını
yoksa da sırtlarında ak gömlekleri
çarıkları çirkin kaçarsa da bulvarda
kovulurlarsa da hâcet kapılarından
düğüm düğüm durur kefenlikleri
bir köşede
bir kuytuda
ele geçmez biryerinde
ev denilen yıkıntının

dağdakine ekmek, kurşun ve silâh
damdakine tütün
umut
dilekçe

yerdekine gözyaşı
yerdekine gözyaşı
her bahar delinende
kar nergis nergis
her bahar moraranda
boz toprak navruz navruz
çiğdem demet olanda

bunlar
bizimkilerdir
kokanlardır köylü köylü
susanlardır toprak toprak

düşman sürölüp atılmıştır
fırtına gelip geçmiş
toz duman çekilmiştir
bir serin şafaktır o anaç dağların ardında sa-
[bahlar artık
giden gitmiş
kalan bitmiş
ağıtlar ağlanmış
kaşık havası
kırpıla kırpıla aylar
yıldız olmuştur
«ne yanar kimse bana
âteş-i dilden özge
ne açar kimse kapum
bâd-ı sabâdan gayrı»
paylaşılmış
toprak toprak
kapışılmış
mâden mâden
ve göl göl
ve yazılmış
karar karar
tapu tapu
heybetli defterlere
nesi var
nesi yoksa
uğrunda ölününin

ve tutulmuş subaşları
harâmi arkalanmış
yavuz olmuştur:
nerde savaş?
ne savaşı?
işte tapu
işte mühür
işte taş
işte başın
konuşuyor mehmet âkif:
«ben ezeldenberidir

hür yaşadım hür yaşarım»

ve bizimkiler
tek kol
tek bacak
birbirine hiç mi hiç benzemiyen
ve hiçbir zaman da
benzemiyecek olan
birbirini aynı dalda
her bahar arayan bir çift kuş gibi
bir çift şaşkın gözle dönüp o kıyâmetten
bıraktıkları yerden
omuzlarlar yoksulluğu
itilmişliği
bürünürler *serdarî*'ye
sarınırlar *ruhsatî*'ye
görünürler *veysel veysel*
dikenî gül
acıyı bal eylerler

ağlasam
 deli derler
ağlamasam
 del'olurum
haykır bre mızımız acım
haykır bre şapşal öfkem
haykır da kır
 şu paslı zincirlerini!

gelin bir şafak
bol yıldızlı bir ağustos gecesinin içinden geçip
silkeleyip yıldız tozlarını gözlerinizden
polatlı üzerinden
ankara'ya doğru
gelin bir şafak!
gelin dostlar
düşmanlar gelin
hacı bayram illerine
ahiler toprağına
girin bir şafak!

birdenbire bir top gül
bayrak mıdır
yangın mıdır
destan mıdır
bilinmez
birdenbire bir top gül
o anaç dağların omuzlarında
kurtuluş günlerinin kızılıtsıyla
ve yürek
yürek değildir artık
vurur sanki kanatlarını bir koca kartal
ağır ağır
destan destan
ve al al
bu çileli toprakların yanık bağına

o şafak

o kurtuluş şafağı o

«*korkma*

sönmez»

ey savaşçı

bu toprak

baba'larla pir'lerle ve yunus'larla

ahi'lerle bayrak açmış bu cânım toprak

bu toprakta sönmeyecek bu ocak!

«birin bilir
binin bilmez»
batının soyguncuları
«yâr adını desem olmaz»
ürkütür vurguncuları

yâni sözün kısası
gerikalmış kapkaçtalist bir ülkenin ozanırım
[ben

öfkem barut barut
yüreğim ateş
«ben yürürüm yana yana»
demem yârin adını
kerem kerem yanmayana!

desem desem
ne derim ben?
«kara bahtım kem talihim» derim ben
«elbet sabah olacaktır» derim ben
«gelin canlar birolalım» derim ben
ve bir de desem desem
ulan alçaklar derim
ulan kefen soyguncuları
ulan soyubitmişler

ve sonra desem desem
belki ezberlenir de okunur diye sosyetik salon-
llarda

minicik bir tekerleme:

duyduk duymadık demeyin
kim kimi yontuyorsa
malın iyisi onda

işçinin fazlası onda
köylünün fazlası onda
benimki seninki bizimki
bütün emekçininki onda

iş arayıp duranınki
kapı kapı soranınki
çalışıp aç gezeninki
başkaldırıp öleninki
yetiminki öksüzünki
dişsizinki güçsüzünki
hepimizinki onda

ölüler susmuş yatar
bebektir pel pel bakar
akşam olur gün batar
kalır dâvam kıyâmete
kalır mı kıyâmete?
hey aptallar kuşkafalar
kuzu kuzu sevilenler
koyun koyun güdülenler
inek inek sağılanlar
höt demeden dağılanlar
davul çaldım dola dola
bayrammız kutlu ola
bizi kim soyuyorsa
malın iyisi onda!

desem desem
ne derim ben?
•yâr adını desem olmaz
düşer dillere dillere•

ey radyo dinleyenler
televizyon seyredenler
ceplerinde mendil mendil
gazete gezdirenler
ey siyaset kumruları
ajans yorumcuları
seçimlerde sandıklara koşanlar
öril'e kış attırıp
paşa'ya taş ıkartanlar
allah lillah aşkına
siz hiç dünya haritası yaydınız mı masaya?
nerde bu Çin
nerde capon
neresidir bu viyetnam?
uzakdoğu
ortadoğu
afrika
ne yandadır amerika?
rusya nerde şili nerde nedir bu küba?
allah lillah aşkına
bir defacık baktınız mı?
kalem alıp elinize
Çarpı çarpı çektiniz mi?
allah lillah aşkına
ne diyorum ben şimdi
aktınız mı?

ey siyaset kumruları

şeytana külâhı ters giydirenler
bir akşam içkisine kıyın da n'olur
bir öğleyin vazgeçin de etli yemekten
bir dünya haritası asın duvara
şöyle karşınıza asıp da bakın

a deyin kurtulmuşlara

b deyin kurtuluşa mendil sallayanlara

c *deyin* sömürülüp soyulanlara

ve *d* deyin soyanlara

deyin be

deyin n'olur

deyin be allahın fukaraları!

deyin de dank desin şu gerçek kafanıza:

ne geziyor bu sırtlan

ortadoğu'da

ne getirdi bu sırtlan

kore'ye

viyetnam'a?

laos'a?

ne götürdü bu sırtlan

lâtin amerika'ya?

uzak güneydoğu'da
tırnakları sökölerek kovulan
insan yüzlü bu sırtlan
boğmak için kurtuluşu beşikte
dolaşıyor kapı kapı
ortadoğu'da
görün bunu be allahın fukaraları
görün de güller açsın perdeli gözlerinizde!

kazınacak bu kanser
kaynıyor ortadoğu
ortadoğu hiçbir zaman
bir viyetnam olmıyacak!
öfkeler damla damla
öfkeler baraj baraj
bir baştan öbür başa
ortadoğu'da
kirliler dağ gibi
kazan kaynıyor
tertemiz gömlekler giyecek çocuklarımız
gül kokacak lekesiz alımları
ortadoğu'da

ey işleyen elleri ve düşünen başları ortadoğu'
Inun

ölüm kalım savaşçıları
kaldırın gözlerinizi
selâmlayın o yıldızı
kurtuluşun yıldızını
doldurun gözlerinize
kardeş sofrasının güzelliğini!

ve siz

ey ışığı ilk duyanlar alınlarında
yürekleri petrol gülü güzelliğince
parlayanlar karanlıkta
daldırın ellerinizi küflü karanlıklara
ısıtın küflü karanlıklarını ortadoğu'nun
karıştırın kışkırtın bataklıkları
muştulayın güzel yarınını ortadoğu'
Inun

ey ışığı ilk duyanlar alınlarında
yiğit savaşçıları ortadoğu'nun!

«ilim ilim bilmektir, ilim kendin bilmektir
sen kendini bilmezsın, ya nice okumaktır?»

Asyâ'dan geldikleri doğrudur
pişkin
yürük atları
ve çetin silâhlarıyla
daldıkları doğrudur doğu kapılarından
ve yüklenip bizans'ın çürük kalelerine
kanı kanla yudukları doğrudur
keçileri ve kıl çadırlarıyla
bulutlara savrulan şahinleriyle
ve güneşli yüzleri
türkölü dilleriyle
asyalıydılar
tulum peyniri gibi
asya kokuyorlardı

ata binince şaman
attan inince müslümandılar
çooook eski küffarın o nakışlı taşlarını bulup ge-
ltirip biryerlerden
altun dişler gibi oturttular kerpiçlerine
ve çooook eski küffarın mermer şarap kaplarında
lyuyup kirlilerini
çooook çok eski küffarın mermer şarap taşların-
lda yemlediler tavuklarını
beylerin kanatlı kapılarında binektaşdır bere-
ket ve aşk heykellerinin belki de en
lgüzelleri
zincirde şair gibidir mermer sütunbaşları avlu-
larında
şaşmamak elde mi ya, bre müslüman!
işleri güçleri yokmuş gibi bu küffarlar
bu taşlara bu süsleri bu nakışları
vurmuşlar da, bir ömür boyu oyalanmışlar
bir de yazılar çiziler ki
kargacık burgacık
bre müslüman
şu yandan bakınca
kuran yazısı
bu yandan bakınca
alinyazısı
tövbe estâfurullah
küffarın yazısı

oysa ot toplamak varken dağlardan
diken toplamak
taşların arasından arpa tânesi
pehlivan çayırlarından madımak
örenlerden üzerlik
ve de nâne kıraçlardan
kekik yavşan karamuk
toplamak varken, bre müslüman
güzelim ahlat muhlat
çakal eriklerinden hoşaf
aluçtan tespih
hele de kar helvası
karıp da yemek varken
dedik ya küffar aklı
nemrutluk dedik ya, bre müslü-
[man
oyalanıp bir eyyam bu beldelerde
geberip gitmişlerdir *neuzübillâh*
gebersinler kefereler, n'olacak!

ben mi dedim vurun diye bu taşlara bu süsleri
[nakışları da
vurun da aç geberip ölün diye ben mi dedim
[keferelere!

ve sonra cânım efendim
çok şükür verdiği vereceğine
şafak vakti dökülüşüp yollara, aman efendim
sıcak sıcak tezeği
tâze tâze tezeği
toplayıp tâne tâne
toplayıp güzel güzel, aman efendim
kurutup şirin şirin
kurutup da yakmak varken, aman efendim
keyif çatmak zemherinin kışında
bu taşlara bu süsleri bu acayip nakışları
tövbe estâfurullah
şaşmamak elde mi ya, bre müslüman!
gözün bebeğine karasakız
pisyaraya tavuk pisi
vurup onarmak varken

dalaklıyı açlığa

açlığı yokluğa okutmak varken
ve de bunca kutsal meşesi bu memleketin
tekkesi türbesi ve de yatır
muskası üfürüğü duası

yahu bu ne akıldır ki bu kefereler
nedir ki bu dangalakça nemrutluk
bu taşlara bu süsleri bu nakışları
tövbe estâfurullah

bak şu gökkubbenin direksiz duruşuna
yıldızların bezek bezek kubbeden bakışına
bak şu kaba yelin kanatsız uçuşuna
suların koşuşuna elsiz ayaksız
bak da bırak nemrutluğu ey bre küf-
[far!

şu yerleri şu gökleri
çiçekleri otları
türlü tevîr ırmakları
«akar allah deyu deyu
akar allah deyu deyu»
kurtları böcekleri
şu kılılı suratları
bu çıplak bacakları
o *hakkuran* kuşları ki
«öter allah deyu deyu
öter allah deyu deyu»

ve bilcümle mahlûkatı yaratan
dişlilere çuval çuval
dişsizlere zırnık zırnık
bölüp dağıtan
şaşmamak elde mi ya, bre müslüman
kaçırmamak kantarın topuzunu?
ve de sallayınca o mübârek boynuzunu
mermer konakları beylere bağışlayıp
kerpiçleri yer ile yeksân eden
o âdil
o gören
o duyan
o bilen
ve o
—aman efendim aman—
karanlıklaranası o sonsuz karanlığa
yalvarmak varken

ben mi dedim düşün *nemrut* aşkına
ben mi dedim vurun diye bu taşlara bu süsleri
İnakışları da, aç kalıp ölün diye ben
İmi dedim keferelere
taşları insan sûretine sokanların hâli ahvâli bu-
İdur işte, n'olacak
nemrutluğun sonu budur, n'olacak
gelip geçmişlerdir bir eyyam
yıkılıp gitmişlerdir
biz ki taa oralardan yükleyip çadırları
«*yüce dağ başında göç katar katar*»
kan çamurlu ayaklarla güneşin kapısından
esip yellercesine
akıp sellercesine

.....
gülüyor çınar
gülüyor dağ
gülüyor su
gülüşüyor yıldızlar
kah kah kah—
—ramanlık
uykuda bir çaydanlık
lık
lık
lık

oralarda bir su içtim
 gâvurkızı çeşmesi
oralarda bir taş gördüm
 gâvurtaşı diyorlar
oralarda bir ören bağ
 gâvurbağı kalmış adı
oralarda bir yıkık yol
 gâvuryolu
 gâvuryolu
oralarda göçük köprü
oralarda su kemeri
oralarda mermer heykel
 nakışlı taş
 yazılı taş
 putlu taş
oralarda oralarda
ne gördümse oralarda
ne gördümse nakış nakış
ne gördümse oya oya
ne gördümse işlenip bırakılmış
 gâvur işi
 gâvur işi!

karabiber ektim aş edemedim
uçurdum mandayı kuş edemedim
koştum kaşıkdüşmanını karasapana
ben bu rezil yoksullukla
başedemedim
başedemedim!

dizde derman
bilekte güç

anam anam
benim yürük
benim kavruk
benim işçi

benim müslüman anam

hele biyol, de bana:

bu yoksulluk bu karagün
bu yıkıntı bu kerpiç dam
bu dizboyu *irezillik*

kimin işi

kimin işi?

kim yazmış da yasalamış bu soygun dü-
lzenini

kim oturtmuş beni böyle
kol kırık

gözler bağlı?

gel benim masal kuşum
dişi mercan
dili tatlım
gümüş kanatlı kuşum

zaman zaman içinde
kalbur saman içinde
göz gözü görmez olmuş
ülke duman içinde
yedi yıl mı yedi yüzyıl mı desem
yediler mi kırklar mı
denizlerden karalardan
kafdağı'nın oralardan
dolaştım ağıt ağıt
dolaştım umut umut
dolaştım da bulamadım bıçağı
bıçak nerdesin
bıçak nerdesin
yok mu bu karpuzun bir açacağı?

ses etti dağlar taşlar
sular ormanlar kuşlar:
bıçak nerdesin
bıçak nerdesin?
bir ses geldi derinden
karpuzun göbeğinden
gözlerim şafak şafak
yekinip kalktı bıçak
titredi karşımda upuzun:
merhaba!
merhaba ey
diye başlarken ilâhiler
«merhaba ey âli ümmet melcei»
baktım
kapısında'yım karpuzun
hey dedim heyhey dedim haykırdım
karpuzun kapısını kıldım
akıttım kanını durgun göllere
gün açtı güller açtı
içimde kuşlar uçtu
döndüm bahara

ben yedim oğlum doydu
oğlum yedi ben doydu
başımı yastığa koydum
uyudum
uyandım
uyudum

merhaba ey
merhaba ey
merhaba

«bir niceye verdim emir, devlet ile sürdü ömür
yanan kömür kızan demir, örse çekiç salan benem»

Ağlasun dedikleri bir koca çınar
dallarına bulut konar kuş konar yıldızlar konar
bizim köy dokuz evlik
sekizinin kapısı var
 sekizinin duvarı
sekizinin ne kapısı
 ne de duvarı
ben bir *keloğlan*ım saçlarım sümbül
ne yerim ne içerim
ne uyurum ne büyürüm
sevinmek benden ırak
üşürüm yalnızlıktan
 ben acıyı bölüşürüm

beklerim ben korkuları, sen uyu!
göl yastıklar üstünde
göl yorganlar altında
uyuyasın pembe pembe
büyüyesin fidan fidan
 efendim ninni ninni
 sahibim ninni ninni
büyüyesin zorba zorba
kırbaç olup başıma
çizme olup döşüme
başın pınar

 ayakların göl senin
bu keloğlan garibi
 hizmetinde kul senin
efendim ninni ninni
sahibim ninni ninni
kurbanım sana!

akşam olur
mühürlenir kara yer
bağlanır elim kolum
şafak söker
dört kapıdan dört yağız at
biri ekmek
biri gurbet
biri aşk
biri derttir
biri derttir
biri dert
girer
talan eder yeşillerimi

beni sen köyden aldın
ağam hey
paşam hey
kurbâno!
bağrımda dört yağızın nal yaraları
baş kabak
ayak yalın

soluma soğan diktin
sağıma sarımsak
borular çalındı birmakam
ağam hey
paşam hey
kurbâno!
kuşandık şafak şafak
kuşandık korku korku
cem olduk
cem oldu el
cem oldu göz
burun kulak omuz ayak
sıla gurbet cem oldu
cem olduk
durduk kavak kavak
dizildik ekin ekin
sustuk kelle hesabı
kara yerin
mavi göğün tanıklığında
ağam hey
paşam hey
kurbâno!

dediler çek tetiği
çek tetiği keloğlan!
göz gez arpacık düşman
biri bende
he vallah
ikisi var
he kurban
amma lâkin
dört nerde?

çek tetiği keloğlan!
vay sevmişem ben seni
sevmişem tâlim tâlim
sevmişem candan öte
bre hey kara mavzer!
şu dağların başına da başına
kurşun atsam düşmanımın döşüne
ağam hey
paşam hey
kurbâno!
*beni de sorarsanız
kara canım sağ olup*

çek tetiği keloğlan!
çektik tetiği
kavuşturduk 12'den
 heey heey!
hani tarla hani toprak
 beey beey!

*bacıma selâm eder
çocukların gözlerinden*

çek tetiği keloğlan!
çektik tetiği
çiviledik 12'den
 heey heey!
hani mektep hani ekmek
 beey beey!

*gülden nâzik hatırını
sorup sual ederekten*

çek tetiği keloğlan!
çektik tetiği
zımbaladık 12'den
 heey heey!
hani bize adam gibi yaşamak
 beey beey!

kefensiz kalmıştır ölümüz bizim
başımıza belâ dölümüz bizim

heeey heey!

göster de görek gayrı şu düşman alçağını
göster de bilek gayrı

beeey beey!

hem sürersin beni düşman üstüne
hem tutarsın düşmanımı göğsüm üstünde
hem de eşkıyadır diye ferman edersin

ah beni beni

vah beni beni

oooy oy!

«kefensiz kalacak ölümüz bizim
başımıza belâ dölümüz bizim» (âşık serdarî)

«hem seversin neyzen'im diye
hem de sarhoş diye destan edersin» (neyzen tevfik)

küçükasya, küçükasya

beşiğim

beleğim

vatanım benim!

kitap sayfaları gibi kat kat

ve de katmer katmer

gül gibi!

yerden yere çalıp seni

alıp yerden

öpüp seni

kutsamışım ekmek bilip

başıma tâc eylemişim

tükürürdüm içine en yezit acıların işkencelerin

bilsem ki bin yangın eyliyecek bir ateş pâre!

geceler

ey silâh depoları

yeraltında petrol petrol

yatan kurtuluş!

«bin yangın eyledik bir ateş pâreden» (muallim nâci)

«miskin âdemoğlanını benzetmişler ekinciye
kimi biter kimi yiter, yere tohum saçmış gibi»

ben aşkı oralarda bir eski gömüt kapağında
[gördüm de birgece, çıldırayazdım
mermer bir gömüt kapağında oralarda bir soka-
[ğın temmuz tozlarında birgece
sustu meşe
akmadı su
kesildi yel
bir anda
bir ot çektim: inledi yer
bir dal kırdım meşeden: kana kesti ellerim
değdirdim dudaklarımı meşe dalına
ilk bülûğ ilk ayrılık
gibi evren
yayıldı birdenbire damarlarıma
dal tutuştu orman orman
ben yandım ince ince
karıştım otlara yıldızlara sulara böceklerle kuş-
[lara heey
yüreğimde sonsuz göçü ayrılıkların
sular mıydı çekip giden
dağlar mı yeşiller mi
kanımda kavgası mı evrensel kutupların
sonu baştan bilmenin tedirgin korkusu mu
neydi bu kaçış?

ne sordum
söylediler
ne sordular
söyledim
uzandım mermer kıvamında bir mavi vakte
susturdum gözlerimi
susturdum belleğimi
her yönde birden gibi
bir başka atmosfer sanki etimde
sesimde sestiler, oradaydılar
beynimde ışıktılar, oradaydılar
yüklendim gelip geçmiş bütün ustalarını bu
[toprakların
duydum uğultusunu, sürekli göçün
duydum ve çoğaldım çağlarca

kim yanıltmış ellerimi
bunca ateşlerden sonra kim?
kim aldatmış gözlerimi
kim dökmüş içimin yüceliğini
bu çirkin kalıplara kim?
kim beni şu ak mermere düşman eden kim?
gel benim başım tâcı
gözüm nûru
canlar canı pir sultan
gör hızır'lar sürüsünü gör ki nerelerdeyim
-gör ki neler gelir sağ olan başa-
nezaman adın geçse, bir kara bulut
bir top ateş şu bağrımda, hey baba hey can
kalın dağlar kalın kalın düşüp yollara
ince çaylar sızım sızım çöllere
orak tırpan balta kürek ellere
sarıya da kızıla da karaya da ooooy
dağ bastılar kabuk tutmuş yaraya

nezaman açılacak bu kapılar nezaman
nezaman varılacak şaha nezaman?
akşamlar alakuş gibi sağılır derelere
çoluk çocuk gurbetlere yollara
on yürek bir göz damda, hey baba hey can
kalmışık kondularda elkapılarında
kalmışık kuytularda insan pazarlarında
kaç yüzyıl ötelerden böyle kanrevan
tak dedi gayrı cana, hey baba hey can
özümüzü özün bildik yolumuzu yol eyledik
canımızı pul eyledik geldik bu çağa
seni bizde bulup, hey baba hey can
hersabah *pir sultan*'lar götürüyorlar asmağa
tak dedi gayrı cana hey baba hey can
tak dedi cana!

bu atı en güzel ben sürmedim mi?
bu dağları en güzel ben aşmadım mı?
sen söyle koca rüzgârları koca asya'nın
güzeli en güzel ben sevmedim mi?

kim karartmış benim soylu baharlarımı
dalımı sürgünümü kim budamış kim?
nere gitmiş *baba ishak*
nerde yatar *baba ilyas*
hangi topraklara yağmış *horasan* bulutları?
amasya

kayseri

sivas

konusur her ağustos

ekinler biçilirken

konusur kuşluk vakti

ekmeğin ve tuzun hakkı

«*dinle* neyden

kim hikâyet etmede» zulümlerden

baba ishak yiğitlerinin kam

asya'dan geldikleri doğrudur
et düşüyle doludur karınları
geçirdikçe
tibet tibet
oh dedikçe
hazer hazer
keserler bindikleri dalı, kesip düşerler
horasan'da kuşlar öter gülüşlerinde
düşüp şaşarlar
ve ters binip güpegündüz eşeğe
solu sağdan gösterip
yedirip yoğurdu bey köpeğine
akşehir gölü'ne maya çalarlar
belli ki
belli ki
hoca nasreddin'in torunları

«geçmişe mâzi derler»
felsefesince
süpürürler dünleri
«çıkmadık canda umut»
işte bütün yarınları
«gün doğmadan neler doğar
hele sabreyle sabreyle»
budur işte
görünmez zincirleri bileklerinin
yeldirir de kuru ekmek sevdâsında elleri
ötedünyalarda dolaşır burunları

göl maya tutar mı hoca?
ola ki tuta!
bu halk böyle olur mu?
ola ki ola!

asya'dan geldikleri doğrudur
suyu aziz
yeşili can
canı insan bildikleri doğrudur
doğrudur anam babam
doğrudur durmadan savaştıkları
sınırları hallaç hallaç attıkları doğrudur
doğrudur anam babam
hallaç hallaç sınırların altında
aç ve çıplak
ve devletsiz
yattıkları doğrudur
en çetin dönemecinde koca dünya
sağından soluna dönerken kan içinde
çekilirken direklere şafak şafak kurtuluş bayrak-
lları
uyanıp *horasan erleri*'nin saçılmış kanların-
[dan
vurup *baba ishak* yiğitlerinin kanı aşkına
vurup yendikleri dört bir cephede
süpürüp sildikleri *saray*'ı saldırganı
doğrudur anam babam
doğrudur

doğrudur

bırakıp «*izzet ü ikbâl ile*» o haklı silâhlarını
yaralı güvercinler gibi dönüp yıkık yuvaları-
İna

o saltanat kalıntısı

o sömürge valisi

o hınzır bite

sarı sarı

pisin pisin yenilip

düşükleri doğrudur

ve doğrudur anam babam

kavağın bedeninde vurup yılanı

vurdukları yılanla birlik olup günün birinde

sokulup yuvasına akkuşun

bağdaşıp ihanetin minderine

dostun ve düşmanın içinde

yavruları titremeden

titremeden yürekleri

yedikleri doğrudur

masal değil bu bir gerçek
bu da bir başka trlsdr «*kanlı kavak*»ın
dolaşan

bayram değil şenlik değil bozkırda
dolaşan

akkuşun ığlıklarıdır
kerpiç kerpiç
Ören ren
ve dağ dağ

bilgisizlik
bilinçsizlik
şaşkınlık

sen ne dersen
de buna
hepsi vız!

değil mi ki sızlıyor kemikleri
yedyz yıldanberi
baba ishak yiğitlerinin

değil mi ki benim şaşkın
benim aptal
benim ocuk ellerimde dönüyor
bu zulüm arkı

hepsi vız!

bana kurşun
bana zindan
bana ip
tak dedi gayrı cana, hey baba hey can
tak dedi gayrı cana!
göl maya tutar mı *hoca*?
ola ki tuta!
bu halk böyle olur mu?
ola ki ola!

asya'dan geldikleri doğrudur
demir ve kömür yataklarının yanıbaşında doğup
üstünde oturup petrol ve bakır damarlarının
buğdayın
balın
balığın
ve o çağlar anası
çağlar güzeli
tenimin ipek pırlıtsı
usumun ince suyu
o mübârek
o cömert
o engingönüllü zeytinin yanıbaşında
dallarının altında
aç ve çıplak öldükleri doğrudur

bu ne çapraz gidiştir ki böyle bu
bu ne biçim kuştur ki bre *haydar*
gak dedikçe
yürekte et
guk dedikçe
damardan kan!
tak dedi gayrı cana, hey baba hey can
tak dedi ana!

ah gülüm vah gülüm gülüstanımsın
aşkım ve zincirimsin!

«ağaç karır devran döner, 'kuş budağa bir dem konar
daha sana kuş konmamış, ne güvercin ne de dürraç»

Göller bölgesi'nde temmuz gecesi

yaşadım bütün boyutlarıyla
evrene insan gözleriyle bakmanın güzelliğini
ve duydum
sevişir gibi düşünmenin çoğaltan yalnızlığını
sınırlarım kırmış zincirlerini
uçlarım almış gider
boşanmış bir at sürüsü yüreğim

göller bölgesi'nde temmuz gecesi

istanbul'da yanık saray ve yatalak bir fabri-

lka kirli sular da

bir yaşlı dilekçedir dolaşır ankara'da bul-

lvarda

van gölü'nde aya batmış posbıyıklı bir tanrı

ezogelin gözlü bir hüzündür urfa akşamlar

larında

göller bölgesi'nde temmuz gecesi

toroslar'da yele durmuş bir erkek geyik

sinop'ta uzak düşmüş bir eski deniz

döndükçe bahçeleşen bir gül dalı konya'da

erzurum'da hızlı konmuş bir dişi kartal

tek düşmüş bir yavru ceylân erzincan'da ke-

lmah'ta

yiğit bir saz sivas'ta toprakkale'de

izmir'de kuma vurmuş çıplak bir kadın

göller bölgesi'nde temmuz gecesi

ben belki de bir hitit sürgünüyüm
hatti miyim hitit miyim eti miyim neysem ne
çözülmemiş yazıların besbelli üzgünüyüm
tilgarimo kentinden olurum aslımı sorarsanız
horasan'dan hazer'den acem topraklarından
mazdek'ten yesevi'den sürüp gelmişim
zulümde kardeşliği
saltanata düşmanlığı bilmişim
yakılmış orman orman
orman orman dirilmişim
iridir
açıktır
namusludur ellerim
kılıç ile kitabı
yanyana getirmişim

tilgarimo kentinden olurum aslımı sorarsanız
biryanı kızılırmak
biryanı fırat

ben o dağlar düğümünden olurum
çıplaktır dağlarımız
bir beter çıplak
ağlatacak kadar çıplak

bağırır adamı günortasında
bu müstehcen çıplaklık
kesik başlar gibidirler
yuvasız kuşlar gibi
dinleseniz duyarsınız

ardıçların meşelerin çamların çığlıklarını
dönüp dolaşırlar yüzlerce yıldır
o hazin, o korkunç, o müstehcen çıplaklıkta
turuncudur bizim orda kayalar
yakındır güneş

dereler derin ve karanlıktır
geyenden kitre çıkar
biz güveni pek severiz
hemi yeriz bazı bazı
hemi satarız
dikenini yakar yakar ısınır

kökünden süt sağlarız aç ineklere
biz güveni pek severiz
belki de bize benzediğinden!

geceleri yalnızsanız dağlarda
sakın korkmayın
onlar tekesakallarıdır
gümüşlü bastonlar gibi dikilirler de gündüzleri
geceleri minâre kesilirler
korkuturlar eskiden korkmuşları
öyle yerlerdir ki bizim oralar
ne çoban bıkip' usanmıştır binlerce yıldır alda-
[ılmaktan
ne de aldatmaktan
çobanaldata

turuncudur bizim orda kayalar
turuncu kayalarda bıçak bıçak çivi yazılarıyla
taştan taş kırılan sularında alabalıklarıyla
—ki çoktan tükettiler soyunu—
uzak dağlar arasındadır benim bıraktığım
[kent
yalnızlığı
yıkıklığı
yoksulluğuyla

ben belki de bir *hitit* sürgünüyüm
çözülmemiş yazıların üzgünüyüm belki de
lâgaş'tan çıktım yola
hatuşaş'ta yürüyorum kabartmalarda
 boğazköy'de *kargamış*'ta
 kesinlikle asyalıyım
hani kuşlar vardır evcil ve uzak
 ya dönerler havalarda çığlıkçığlığa
 konamazlar bir dala
 ya da daldan dala çılgınca aranırlar
 birdenbire göçüp gitmiş vatanlarını
 kimbilir hangi denizlerin
 hangi dibine
ben belki de benzerim bu kuşlara
belki de bana benzer bu kuşlar biraz biraz

tammuz'u ben yarattım bu güzel topraklarda
tammuz benim çetin yanı, yaratan yanı
gün döndü devran döndü

tammuz adım

oldu *tonus*

geçti *tonus* boydanboya küçükasya'yı
geçti sıcak sularını menekşeli bir denizin
geçip gitti *helenler* ülkesine
dönmedi geri
oldu *adonis*

gidip sorun isterseniz o dağlar düğümüne
söylesinler *tonus tonus*
anam der *tomus tomus*
ben derim *temmuz temmuz*
bağdat, basra

temmuz temmuz

gitti *temmuz* ege'lerden öteye
dillendi helen helen
oldu *adonis*

bense kaldım buralarda

seli rahmet

meşeleri evliya

bu cıscıbil dağlarda

bu müstehcen çıplaklıkta

keçim

keçem

gevenim

eşğimle başbaşa

ben ki babasıyım *promete*'nin
eser *kafkas* yelleriyle yanyana
binlerce yıllık acım
bu güneşli topraklarda
herkules kurtarmış da beni kayalarda acı çek-
mekten

—öyle diyor *pindâros*—
biz *hergele* deriz bizim buralarda senin *herkules*'
line

hey koca palavracı *pindâros*!
belki de bu üstün güçlerindendir
o zıpçıktı *herkules*'lerinin senin
yatıyor yunanlı devrimciler
67'lerden beri
yunanistan'ın zindanlarında
prometeus
prometeus!

ne dersin ey *haçlılar*'dan artakalan çatlak ses
koca palavracı *pindâros*!
ya sen ne buyurursun
piyerlermit döküntüsü
bay mister mösyö senyör hern logos?

ben ki babasıyım *promete*'nin
bir *sümer* göçmeniyim
öküze düşkünlüğüm
sanmayın ki bönlüğümden
hele de hilâl hilâl boynuzlusu öküzün
boğanın üçken başlısı
çıra çıra bakışlısı
inekliğimden!
hele bir 'sorun *marks*'a
belki de vardır bir hikmeti
sümer'in altun başlı boğalarının!

ben değilim bunu diyen
beni de var bir söyleten
«*irençberler hoşça tutun öküzü*»
demiş bizim *pîr sultan*
o türkmen kocası ki
sallamış çağımızı
kavak dalı sallar gibi
taa onaltıncı yüzyıldan

ben değilim bunu diyen
sorun da izsin size
 ressam *balaban*
balaban bir büyük ressam
 gülüşü kılıç kalkan
 bakışı tüm *celli*
karkas yapı yapar gibi yapar tablolarını
bakırı dver gibi dver çizimlerini
alınları güneşli
 bir çift sümer kzdr fırçası *balaban*'ın
 Çamur amur karılır hititlerden
 yontulup granitlerden
 savrulur güneşlere
 oğul arılar gibi

balaban bir büyük ressam
öküzü boynuzundan
boğayı taşığından
tutar gibi albatrosu
yaralı kanadından
yakalayıp dertlerini bu çileli toprağın
vurur nakışa
vurur nakışa!

şimdi siz
nerden bileceksiniz
gürün gürün çağrıldığını *tilgarimo'*nun?
bindallı şalın nakışlarında
benim işçi ellerim
ve çokrenkli çocukluğum
ipekli dut bahçelerinde
yonca tarlalarında

şimdi siz

nerden bileceksiniz

kuruyup gittiğini *tohma* çayının

ve beylere peşkeş çekildiğini

o eşsiz alabalıklarının

ballarının

yağlarının

kuzularının?

o ipek dutların kesilip doğrandığını

cevizlerin mobilya

tezgâhların oyuncak

otlakların elden ele

istanbul'a sermaye

olduğunu şimdi siz

nerden bileceksiniz?

şimdi siz

nerden bileceksiniz

köylerin kentlere niçin akıştığını

insanların yurt dışına niçin kaçıştığını

vurgunun soygunla niçin öpüştüğünü

şimdi siz

nerden bileceksiniz?

ve nerden bileceksiniz

o hilâl boynuzlu sümer öküzlerinin

ressam *balaban*'da niçin

tıraktör olmadığını?

varam gidem

bir bilene danışam

—diyeceksiniz—

varın gidin

danışın *sakallı*'ya

danışın da göstere size bir bir

geçmişin ve geleceğin haritasını

göller bölgesi'nde temmuz gecesi

boşanmış at sürüsü yüreğim

atlas yorgan

gibi sıcak

ve yumuşak

dişi dağlar

göller bölgesi'nden kabar kabar

izmir üstüne

nezaman izmir dense

mavi bir kız mendil sallar bana uzaktan

toprağı yedi verir yılda izmir'in

yeli eser imbat imbat

gurbetçisi tiren tiren

bereketi dilden dile izmir'in

bir de bir bozkır var ki

suyu kardeş kanı

ekmeği tuz

bir de bir bozkır var ki

yiğidiyle güzeli

yatar toprakta

uslusu mahpus

bir de bir doğu var ki
hele de bir güneydoğu
eşkıyası paşadır osmanlı sarayında
sessizi *teb'a*
açlık insan sûretinde kalkar allaha
yalnızlık silâh silâh öter dağlarda
«ölen ölür

kalan sağlar bizimdir»
diye ferman eylemiş
mühr-i humâyun

yekini p sütun bacaklarımla
ben ki güzel günler muştucusuyum
yekini p sütun bacaklarımla
okşuyor dizlerimi alakaranlık
ben ki güzel günler muştucusuyum
akıncı ucuyum derin asya'nın
ben ki güzel günler muştucusuyum
ya bir büyük göçün son dalgasıyım
ya da yıldızları süpüren fabrika bacaları
yok bir üçüncü!

mademki bu dinamit karanlığı bu pamuk
bu çelik parıltısı bu ipek
bu hidrojen bu kıyâmet

yok bir üçüncü!

ne demişse *şafak* bütün dillerde
ne diyorsa hâlâ *şafak* bütün dillerde
şafak diyorum şafak

olanca inancımla gücümle *şafak!*
ya silinip gideceğim bu cânım topraklardan
ya da çelik çakmak çocuklar emzirecek bu ana
[toprak

yok bir üçüncü!

«yunus der ki hey sultanım, özge şahım vardır benim
ko dünya altın gümüşün, ne bakır ü tuncundayız»

Göller bölgesi'nde temmuz gecesi
elimde bir kuru çöp
burnumda gül bahçesi
düşünmüş
derin
söylemiş
yanık
ve dövüşmüş
kan içinde
nere gitmiş koca bin yıl
nerde kalmış kurtuluşu
bu ahiler toprağının!

avrupa'da bir düğüm
adı: *almanya*
almanya'da bir nokta
adı: *trier*
lüksemburg'a bir adım
paris'e iki
londra'ya üç kulaç
ve çin'in pekin'ine
yarım dünya kuşağı
yarım ekvatör

trier'de bir adam

adı:

adını bilmiyorum

yanında *adam smit*

önünde *hegel*

arkasında *rikardo*

ve do major uğultusu kulaklarında

1871 fırtınasının

adamın elinde bir kitap

adı:

adını bilmiyorum

lokman hekim giderken birgün köprüde

yel vurmuş dağıtmış sayfalarını

akçay mı akıtmış denize antalya'da

yoksa *tarsus çayı* mı

aslını bilmiyorum

ölmek akıp gitmiş

lokman'ın sayfalarında

kalmış ellerimizde

ölümle pençeleşmek

ve kurtarmak dünyayı

harâmilerden

sımokin de giyerdi

—diye yazıyor yazar—

pilâstıron boyunbağı takardı

ıstakoza ve de sert şaraba biterdi

severdi yüksek matematiği

bir de şair horas'ı

—diye yazıyor yazar—

hahammış da ailesi

yâni dinselmiş de töresi

demişler haham olsun bu bizimkisi

oysa şiirle başlamış seninkisi

«âşıkım, dağlara kurulu tahtım

çobanlar bağırmı dağlar da geçer»

dememişse de

demiş sevdâ üstüne

birden

bulubuluvermiş hegel'in anahtarını

dalıdalıvermiş kırk kapılı saraya

bir denemiş

klik klak

açıaçıvermiş evrenin kapısını

salısalıvermiş yarının dünyasını

bugünün dünyasına

ve 'kıyâmet kopuvermiş

trier'li bu adam
dehşetli sakallıymış
benziyormuş mikelancelo'nun konuşan musa'
[sına
üstelik de evliymiş
üstelik de babaymış
hem de ne baba!
48'ler avrupası
avrupa çorba!
osmanlıyı sorarsanız
şinasi, namık kemal
ve bir de ziya paşa
«görüp ahkâm-ı asrı münharif sıdk u selâmetten»
«milyonla çalan»
tâc giyer amma devletten
«bir tek kuruşu» gelgelliyeenin
hakkı kürektir

trier'li bu adam
torbasında *zürih, paris, londra*
ve de *mançester*
mançester denilince depreşir yaralarım
dal dal sızlar ince kanım
bindallı şal üstüne
mançester'den gelen iplik
yüklenip haracını istanbul dükalığının
kervan kervan ulaşıp bizim illere
boyanıp göz nuruna ceylân gözlü kızların
şakırtısında tezgâhların
bindallı şal olurmuş
kervanlar
sivas üstünden
halep üstüne
çan sesleri bozkırda
dengi dengine
dengi dengine
horoz gözü altunlar
kimin cebine
kimin cebine?

mançester faslı bitti
çekip gitti dev'elerle katırlar
petrol topraklarına ortadoğu'nun
ve başladı *hanri ford*'un
lâstik tekerlekleri
tózutmağa bozkırı

ben ki bir gürün sürgünüyüm
bilirim
kuş uçan kervan geçen o kanamış toprak-
llarda
bir dilim ekmeğin kutsal serüvenini

tepeden tırnağa kitap
tepeden tırnağa kültür
ve tepeden tırnağa kibar—
—dı adam
—diye yazıyor yazar—

ve demiyor

—ne hikmetse—

at sürüp binlerce yıldır asya'nın göbeğinden
avrupa'yı taze bir kan
ve bir talan gibi dolaşan
barbarlar soyundandı

bu adam

trier'li bu adam

sapınacak avrupalı bu adam

—diye yazıyor yazar

ve soruyor şaşarak

bir çocuk gibi—

peki ama

nasıl

nasıl

nasıl olur da a efendim

kanatlanır uzakdoğu çe-tung'undan
kapital avrupasına?

şaşmak ne güzel şey
şaşırmak kötü!
göç değil bu
 kaçkaç değil
hayhay demesidir tarihsel koşulların
 çağdaş mayaya
tuttu maya
 kurtuluş yok
kabarıyor koca tekne
taşıyor kore kore
 ve çin çin
 viyetnam'dan hindistan'dan batıya
almış gemi azıya
uçsuz bucaksız bozkırda bir deli kısrak
 gibi almış başını
 gidiyor asya
göç değil bu
 kaçkaç değil
teknedeki hamurun
 saldırmasıdır mayaya
çubuğunda bugün
 kurtuluşun felsefesi tütüyor
 «çıplak kuli»nin
 afyon değil!

ve diyor ki

çıplak çekik gözleriyle asyalı:
ne radyo dalgaları batı'nın
ne de «*tek dişi kalmış canavar*»lığı
vızgelir hepsi bana!

avrupa kör

avrupa miyop

çalışmıyor artık duyargaları
kıtalar aslanının

bu kıtalar aslanı

bu *incil*'li bezirgân

bu kamçılı centilmen

hokus fokus bugün artık

sirkus enternasyonal

gömüp sivri burnunu gazetesine

kaldırıp bohem gözlüklerini gazetesinden

koyabilmek için seksi

marks'ın yerine

iğiliyor kadımların venüstepelerine

dalga dalga kabarıyor
proletarya
dalga dalga kabaran proletaryaya açmış
[baldırlarını
«savaşma, seviş!» diyor
kaşalot bir sermaye
avrupa kör
avrupa miyop
avrupa seksomanyak
belki bir *hun* fırtınası
kulaklarında hâlâ
belki hâlâ korkusu *attilâ*'nın
bulanık anılarının bir kıyısında
sonra cinnet fırlıdağı *hitler*'in
kanda yüzen *gamalıhaç*
bilmiyorum niçin, neden
anlıyorum neden, niçin
o çipil gözlerini sevdiğim için
nezleli sabahlarını apaş paris'in
insan eti kokusunu yahudi kamplarının
ve kitap yangınını sevdiğim için
bendeki bu mendil alışkanlığı

ve sonra

belki sen de duymuşsundur aziz *aynıştayn*

evrende düz çizgi olmadığını

ve *görelî* olduğunu zamanın

belki evet

belki hayır

ama evet belki fakat

evet belki fakat hayır

elbette ki biliyor o

biliyor kesinlikle

hem de bir kitap gibi

kitaptan da çok belki

ama fakat ne yazık ki

anlamıyor bunak batı

durmadan değişip gelişen

kaynaştırıp bilineni bilinmeyenle

yepyeni bileşimlere koşan

ve sürekli yorumlayıp kendini

budayıp gençleştiren

bir düşünce yöntemini

o dipdiri

o capcanlı

o kana kan

gidişinde izlemek

demekten başka birşey olmadığını

koca asya'nın

anlamıyor bunak batı
anlamıyor avrupa
çünkü miyop
çünkü kör
çünkü kurtuluşunu sömürge kapitalin
baldırları arasında arıyor
froyd kuzularının
ne diyor koca beşik
ne diyor derin asya
çözemiyor o dili!
ya neler büyütüyor o kemikli kollarında
lo çetin ana
göremiyor sezemiyor duyamıyor o!
nedir gündengüne yaklaşan bu gürültü
neyin nesi bu homurtu
anlamadı
anlamıyor
çözemiyor bunak batı!

doğruluyor ağır ağır
ilerliyor adım adım
vura vura dizlerini yaşlı dağlara
basa basa tabanını göç yollarına
bulut bulut
dalga dalga
geliyor doğu
geliyor çıplak çekik gözlülerin son kurtuluşu
asyalıyız
imanım
güneşin çocuğuyuz
tanırız bu soluğu!
aç kurdu dağlardan indiren tipi
tipiyi dağlarda koşturan yasa
dedik
ver elini ey küçükasya
ey yavru beşik!

yumruk gibi atlarla geldik doğu kapılarından
düşenleri yollara gömdük de geldik
dağlardan esip yellercesine
derelerden inip sellercesine
yunus'um emre'cesine
abdal'ım sultan'casma
dilledik dağı taşı
yıldız yıldız köy eyledik
köyü vatan eyledik

«hey emre'm yunus biçâre»
bulunur derdine çâre
«var imdi gez şardan şara»
gör ki nerden nere geldik

yoksulsak da
bite yenik
satılmışa kulsak da
yer demirin
gök bakırın dölleriyiz güzelim
yumruk gibi insanlarınız
ucuz değiliz
bizi böyle elden ele pul eden
«bir ayrılık bir yoksulluk»
bir zulüm
yağızdır yanıktır serttir yüzümüz
ağrıdır acıdır derttir sözümüz
geçmişiz nice ateş çemberlerinden
merttir özümüz
biz ne altın sevdasıyla düştük yollara
a gülüm gülüm
ne de geldik söndürmeğe
küffar ocağı

damlanın damlayı itişidir bu
dalğanın dalgaya bindirişidir
ne durulabilir önünde bunun
ne de durdurabilir kendini bu
lâleler kızarıp çiğdemler gülüşende
menevşeler top top olup turaçlar ötüşende
at sürüp deli duman
güzel sevmeğe
süt sağıp köpük köpük
güreş tutmağa
bir de ceviz dikmeğe
geldik güzelim
bu kekikli kıraçlara
severiz sevdiğimizi
at sürer gibi
ceviz diker gibi dikeriz dostluğumuzu
ve süt sağar gibi sevişir
gül koklar gibi yârin elinden
lezzetle sorup sual ederiz
dostların hatırını
güzelim!

tanığımdır *hacı bektaş*

sor istersen

söylesin *tapduk emre*

tanıdığımıdır *koca yunus*

sor istersen

söylesin *baba ishak*

sor beni *mevlâna*'dan

yesevî'den *kaşgarlı*'dan

sor söylesin *bedreddin*

canlar canı *pir sultan*

sor beni bildirsinler sana kimliğim

«*hakîr bakma banâ kimseden sağıınma kemem*

fakîr-i pâdişeh âsâ gedâ-yı muhteşemem.»

yâni sözün kızası
baktık

donanmış sofrâ gibi
yataкта kadın gibi
eşinen kısrak gibi
bekliyor bizi toprak
bekliyor sevdâlısını

baktık

«şol cennetin ırmakları
akar allah deyu deyu»
durmuş bizans yavşakları
bakar allah deyu deyu
oturduk sofranın başına
güzelim
girdik güzelin koynuna
şekerim
atladık kısrakın beline
meleğim
çektik kılıcı

adım adım

kale kale

ve burç burç

bir o yana: ey bre kâfir!

bir bu yana: ey bre zındık!

bir de baktık:

koskoca bir imparatorluk!

söyle gülüm

söyle yavrum

söyle meleşim söyle

«var mı bunda benim günahım?»

ve dayandık bunca yüzyıl
dayandık içerdekine
dayandık dışardakine
dayandık hü diye diye
dayandık dost diye diye
dayandık kan içinde
olduk ağıt
güzelim
olduk türkü
meleşim
olduk halay
civanım
kaldık duman içinde
biçtiler ekin ekin
yığdılar tığ tığ
dövdüler harman harman
piştik zaman içinde
söyle gülüm
söyle yavrum
söyle meleşim söyle
«var mı bunda benim günahım?»

«eğer beni öldüreler, külüm göğe savurular
toprağım onda çağırır: bana seni gerek seni!»

Göller bölgesi'nde temmuz gecesi
dağlar kabar kabar
içim dalgalı
okşuyor seheryeli mısırların püsküllerini
meşeler yıldız kokuyor
süreklilik soğuk su
yoruldu yüreğimde ağlıyan çocuk
kucağımdan
ölüyü
yere
bıraktım

insan niçin öldüğünü bilmedikçe ölümden medet
lummak boş

gelinmiş biryerlerden
varılacak biryerlere
geçilmiş bu köprüler
geçilmiş ve atılmış
geçilecek köprüler
geçilip atılacak
hiçbir şey başlangıçta verilmiş değil bize
ne karpuz
ne de bıçak
belki de en güzeli kavganın
çekip almak bıçağı karanlıktan
ve saplamak karpuz
karpuzu insanlaştırmak
çıkanlar bizden önce
başında bile değiller daha yolun
duyulmuyor şarkıları
eriyip gidiyor içinde
zincir uğultusunun

göller bölgesi'nde temmuz gecesi
yüreğim kabar kabar
kanatlarım ıslak
gecenin içinde *ayçiçekleri*
saplarının üstünde yıkık başları
evreni kıpır kıpır duyuran yapraklarıyla
nasıl da çoğaltıyorlar kalabalık yalnız-
lığını!

uzak bir güneşin özlemi hücrelerinde
belki de özlem değil
uzak bir güneşin sevgisi hücrelerinde
belki de sevgi değil
doğacak yarının umudu hücrelerinde
belki de umut değil
içinde hücrelerinin
sızım sızım korkusu güneşsizliğin
öylece sıram sıram
öylece sonlu sonlu
ve öylece sonsuz sonsuz
gecenin içinde *ayçiçekleri*

oysa ne de hüzünlüdürler ayın altında!

gündöndü diyorlar kimi yerde, ne tuhaf
 günebakan kimi yerde, ne garip!
anamsa *aygün* derdi, anımsıyorum
belki de en doğrusu anamın söylediği
anam bilmez okumayı yazmayı
duymamıştır kepler'i galile'yi
 doğuştan bilir sanki
 güneşe koştüğünü doğan herşeyin
 ve ölenin
 güneşe karıştığını
anamsa *aygün* derdi, anımsıyorum.

çevirip çocuksu yüzlerini çıplak güneşe
 yıkıp başlarını göğüslerine
 karanlık gecelerde
sonra silâh sesleri sonra davullar
 ve künye defterlerinde çarpı işaretleri
 bir yaprak
 iki yaprak
 üç yaprak
 ve sapsarı çıplaklığı insan bir güzün

sonra yorgun ve umutsuz ve tozlu
koyun kuzu meleşmeleri uzak daşlarda
sonra tiren düdükleri ıssız gecede
sonra yeni urbaları eski marşların
çöplüklerden devşirilen eşitlik hakkı
tabanca markalı özgürlük kuşu
sonra ateş ve çelenk
ve rken güvercinleri kiremitlerin
sonra çarpık yüzü aldanmışlığın
sonra sinsi ve sokulgan antenler
sonra sarı bir akşam, ölüm sarısı
sonra kara bir sabah, zindan karası
ışıklar, ışıklar ki silme yalancı
silme korkak
ve kalles
nezaman sessiz sessiz ağlasa anam
nezaman trk söylese işlerken eli
ve nezaman gurbet gurbet baksa yüzüme
aygün tarlalarında akşam oluyor
karanlık çkeliyor aygün tarlalarına

yapı duvar duvar
dostlarım
duvar tuğla tuğla
ve taş taş
durun yapı yapı
dostlarım
durun kent kent
ve ülke ülke
taş üstünde taş kalmasın isterse
tek bir insan devindikçe bu yeryüzünde
işledikçe tek bir el
vurdukça tek bir yürek
inecektir bu direktan bu kara bayrak
bu, talanın bayrağı bu
bu, yağmanın bayrağı bu
soygunun sömürünün
bu, yalanın bayrağı bu!

uzatın ellerinizi ellerinize
kaldırın güneşe kollarınızı
durun duvar duvar
durun yapı yapı
dostlarım
direnin karanlığa
sevmek yapabilir bu dünyayı yenibaştan!

yolları yapıp yapıp durmadan yapıyorsak
ve yine de yolsuzsak dağbaşlarında
kentleri kurup kurup yeniden kuruyorsak
ve yine de kentsizsek vatanımızda
pamukları ekip büküp dokuyorsak durmadan
ve yine de çıplaksak karın altında
kömürleri pençe pençe yerin cehenneminden
ve yine de donuyorsak ayazda karda

buğdayları ekip biçip öğütüyorsak
ve yine de rezilcene açsak dünyada
yüz katlı yapılarda ter döküp karıncalarca
ve yine de yuvasızsak şu yeryüzünde
bu tirenler bu uçaklar bu gemiler otobüsler
ve yine de yayan ve yapıldaksak
barajlar ısıtmıyorsa karanlık gecemizi
kapısından bakmak bile yasaksa o güzel okul-
lların

ak çarşafli hastâneler bize haramsa
haramsa hekimlerin ak pak gülücükleri
ölülerimiz kalmışsa kollarımızda
gömülecek bir yerimiz bile yoksa va-
Itanda

ve dövülmüş köpek gibi yalnızsak
bu suç bizim suçumuz, ey emekçiler
bu karanlık bizim kendi karanlığımız!

tilkiye tuzak kurmak
yakalamak tilkiyi faka bastırıp
hiç de hayran olunacak bir üstünlük değil
İbence bu çağda
asıl hayran kalınacak üstünlük
tilkinin pirelerinden kurtulmasıdır
hem de pırıl pırıl bir su başında

göller bölgesi'nde temmuz gecesı
gecenin içinde ayçiçekleri
kıllı kalın yaprakları
büyük boyunlarıyla
ne de çok andırıyorlar günlerimizi
yanyana yalnızlığını günlerimizin
gecenin içinde ayçiçekleri

bir yer ki hep umutla kalkılır sofralardan
bir yer ki hep umutla girilir gecelere
bir yer ki hep umutla düşölür gurbetlere
yalnız umut yalnız umut hep umut
yok, umuttan gayrı birşey bir yer ki
orada vatan yoktur
orada yanyana yalnızlıkları
bükük boyunlarıyla
gecenin içinde ayçiçekleri

«ol dost bana gelsin demiş, sundum kadeh alsın demiş
aldım kadeh içtim şarap: artık gönlüm ölmez benim»

Eskiler

at

avrat

bir de silâh

demişler

bitiyorum şu bizim dörtödörtlük eskilerin

dörtödörtlük kelâmlarına

kavrar gibi marpucu

durur gibi nargile kehkehine

dedilermi hele bir

«efendime söyliyim»

yapıştılar mı kelâmın osmanlısına

barbaros'lar yelken açar alimallah

konya'dan okyanusa!

hey ağalar
bre beyler!
ben ne atın
ne avradın
ne de silâh meretinin karşısındayım
bilirim
bre beyler ağalar
atsız ve pusatsız şu dünyada
at götünde sinekliktir yaşamak
bilirim
at binenin kılıç kuşananındır
bilirim
ata meydan
meydana at
ata yiğit
yiğide pusat
bilirim, bilirim de
bre beyler ağalar
gülerim bazı bazı
dörtdörtlük eskilerin
dörtdörtlük kelâmlarına

ey atlara kurulanlar
silâhlara sarılanlar
alanlara gerilenler
bre beyler ağalar!
at isterim

beygir değil
küheylân
atıma yol isterim!
kılıcım çifte çelik
urbam atlas isterim!
o zaman ki benzer gidiş gidişe
o zaman ki

«gam çekmeziz uğrarsak eğer derd ü belâya»

ben ne atın
ne avradın
ne de silâh meretinin karşısındayım
bir tâze çığlık gibi karıştığım şu insan denizin-
[de ben
balıklar oynar gibi güneşli kıyılarda
ve çocuklar yaşar gibi oyun dünyalarını
sevdiğimin yüzü gibi açık ve temiz
dost elince sıcak ve güvenilir
bir düzenin sevdâsındayım

yaşamak
derin ve hızlı
yaşamak
yiğit ve renkli
yaşamak
ağlar gibi ilk aşkta
yaşamak diyorum ey savaşımlar
toprakta güler gibi çeliğin parıltısı
ve savrulur gibi sabah sabah güneşe kuşlar
dökülüşür gibi orman göllerine yıldızlar

ve çok tatlı bir sofradan kalkılır gibi
ve güzel bir kitabı kapatır gibi
koklar gibi kundakta bebek geçmişimizi
hızlı bir tirende öpüşür gibi
öper gibi ayrılığı alnından
gözlerine bakar gibi kalleşin
vurur gibi yumruğu başına kahpeliğin
ve masmavi bir bahar sabahında

çok güzel radyolara
çok güzel haberlere
çok güzel muştulara
uyanır gibi

yaşamak diyorum
ey güzel ellerini bulanık sularda dolaştıranlar
mutluluk arayanlar onursuz karanlıklarda
yaşamak diyorum
yaşamak
sevişir gibi!

cadde
sokak
bulvar
 hepbirlikte
 yanyana
 omuzomuza

uçak
vapur
tiren motor
 hepbirlikte
 yanyana
 omuzomuza

ve çoğaltan bir şarkıya katılınır gibi tarlalar ve
 fabrikalarda

hepbirlikte
 yanyana
 omuzomuza

ben işte böyle bir dünyanın sevdâlısıyım
 bre beyler ağalar!

atım benim
taştan taşa çaldığım
safkan arap kısrağım!
işte yol
işte kılıç
ve işte düşman
yoklamasın yürekleri yarın korkusu
kırışmasın güzel alnı
insan soyumun!

«beni bende deme bende değilem
bir ben vardır bende benden içeri»

Göller bölgesi'nde temmuz gecesi
gecenin içinde ayçiçekleri
öyle tek tek
öyle ilkel
öyle yanyana

sevdiğim
güzelim

yalnızlık korkum benim!
bak meşeler gümüşlendi, irkildi yaprak
evrensel kokusuna büründü sular
yanyana durabiliriz artık dağlara
yanyana durabiliriz o ilk çığlığa
ve yıkıp yüklerimizi en uzak yıldızlara
yaşlı dünyamıza dönebiliriz

sevdiğim

güzelim

ayrılık korkum benim!

iğil de bak şu mermere

mermerde bizim olan zenginliklere

iğil de dinle biraz

murç sesleri dövmeler çiziyor şakaklarıma

yüzümüzde gölge gölge

alnımızda kırış kırış

ve döküldü dökülecek

bu yağmur bulutları

birdenbire bu talan sarılığı

ve bu sessizlik

çekip giden yağmurların uzak kıvılcımları

bu ülkesiz sürü kuşlar

bu soğuk su kokusu

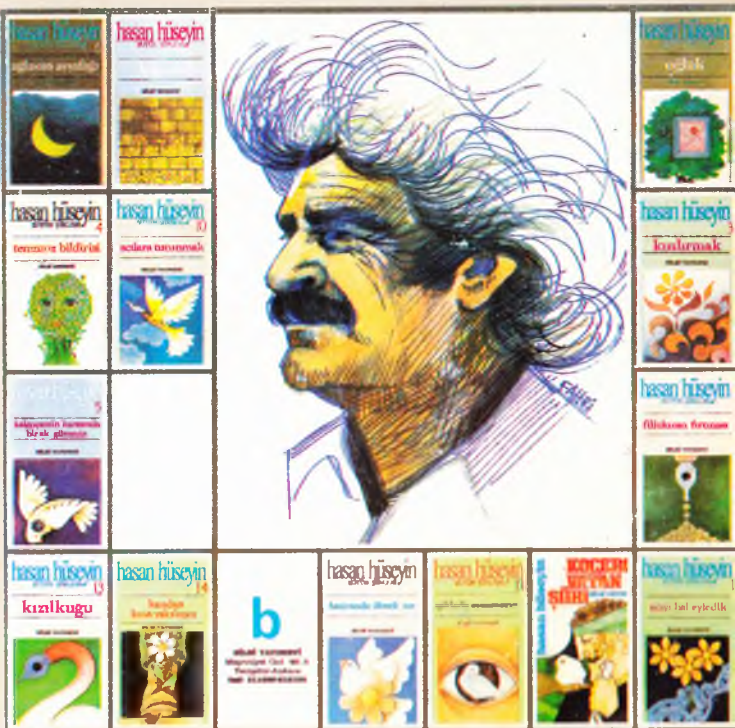
bu çıldırtan süreklilik

bu esmer acı

üstümüze hüzün gibi yas gibi korku gibi elenen
İbu yaşlı şafak
ağlasun ayşafağı
ağlasun ayşafağı

öldük
mermer de ölür
ey şarkılar alın bizi!

Eylül 1970, Ankara
(İkinci basım için
düzeltmeler: Nisan 1975)



Dördüncü Basım